

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Filozofická fakulta
Katedra politologie a evropských studií

Bc. Kateřina Blažková

**Analýza postoje Front National k integraci
základních státních pravomocí**

Magisterská diplomová práce

**Vedoucí magisterské diplomové práce:
Doc. Daniel Marek Ph.D., M. A.**

OLOMOUC 2017

Prohlašuji, že jsem překládanou práci vypracovala samostatně a na základě pramenů a literatury uvedených v Seznamu pramenů a literatury.

V Olomouci dne 7. srpna 2017

.....
Kateřina Blažková

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Danielu Markovi Ph.D., M. A. za odborné vedení této diplomové práce a cenné rady a připomínky k jejímu vypracování. Rovněž bych mu ráda vyjádřila svůj vděk za to, že pro mne byl k dispozici i ve ztížených podmínkách způsobených mým pobytem v zahraničí, a za jeho celkově vstřícný přístup během mého studia na Katedře politologie a evropských studií v Olomouci.

Obsah

Úvod.....	6
1. Základní státní pravomoci	18
1.1. Zapojení EU.....	20
1.1.1 Vojenská bezpečnost	20
1.1.2 Veřejné finance.....	23
1.1.3 Veřejná správa	25
1.2. Diferenciace integrace základních státních pravomocí	27
1.3. Evropská integrace základních státních pravomocí a euroskepticismus	30
2. Euroskepticismus.....	36
2.1. Definice a podoby euroskepticismu.....	37
2.2. Euroskepticismus a identita	39
2.3. Stranický euroskepticismus	42
2.4. Euroskepticismus ve Francii.....	45
2.4.1 Euroskepticismus v pojetí Front National.....	47
2.4.2 Front National v Evropském parlamentu	49
3. Analýza postoje Front National k integraci základních státních pravomocí.....	52
3.1. Oficiální pozice strany.....	52
3.1.1 Veřejné finance.....	53
3.1.2 Vojenská bezpečnost	55
3.1.3 Veřejná správa	56
3.2. Míra politizace	57
3.2.1 Veřejné finance.....	59
3.2.2 Veřejná správa	61
3.2.3 Vojenská bezpečnost	62

3.3. Jednání strany	63
3.3.1 Veřejné finance.....	64
3.3.2 Vojenská bezpečnost	66
3.3.3 Veřejná správa	67
3.4. Postoj Front National k evropské integraci základních státních pravomocí.....	68
Závěr.....	73
Seznam pramenů a literatury	79
Prameny	79
Literatura	86
Seznam použitých zkratek.....	92
Příloha 1: Seznam použitých tiskových prohlášení.....	93
Příloha 2: Seznam použitých legislativních opatření a usnesení EP	99
Abstrakt	101
Abstract	102

Úvod

Představení tématu práce

S ekonomickou spoluprací mezi státy Evropského společenství (ES)¹ začala také debata o tom, kde by se měla evropská integrace zastavit. A právě to je jedním z jejích největších dilemat. Měl by to být společný vnitřní trh? Bezpečnostní spolupráce založená na mezivládním přístupu? Či by snad měla dojít až do stádia nejvyššího, do stádia federace, jakýchsi „Spojených států evropských“? Tato debata je dnes přinejmenším stejně aktuální jako před 50 lety a nejspíš nebude ani v nejbližší době uzavřena, právě naopak. Budoucnost směřování evropské integrace znejistil mimo jiné výsledek britského referenda o vystoupení z Evropské unie (EU), ale také narůstající preference euroskeptických a populistických stran napříč Unií.

Ačkoli se euroskepticismus původně jevil jako čistě britský fenomén, na začátku 90. let minulého století se v různých formách začal objevovat také na kontinentu a zaujal tak místo v evropské politické debatě. V různých zemích dosahuje různé míry popularity a intenzity a jde od fundamentálního odmítání evropské integrace až k jemným formám kritiky jednotlivých unijních politik. Všeobecně se zvyšující trend kritizování evropské integrace však nelze přehlédnout. S postupně narůstajícím počtem oblastí, ve kterých se EU dostalo kompetencí, se také výrazně zvýšil počet možných třecích ploch mezi členskými státy a Unií, což rovněž umožnilo nárůst různých forem euroskepticismu. Tomu také nejspíš posloužilo to, že EU je náchylná k neustálé „existenciální“ politické debatě o svém fungování a uspořádání, z čehož poměrně často vychází reformy zakládajících smluv. To v konečném důsledku způsobuje to, že namísto stále těsnějšího svazku evropských národů je čím dál větší počet Evropanů nespokojený se současným stavem evropské integrace.

¹ Předkládaná práce bude pracovat s pojmy Evropské společenství a Evropská unie. Jedná se o totožnou organizaci. Evropská unie na základě ratifikace Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie v roce 1993 nahradila Evropské společenství a je jeho nástupkyní. (Smlouva o EU: Článek 1)

Původ jejich nespokojenosti však vychází z různých příčin, které nelze zjednodušovat. Některým vadí unijní kosmopolitismus a multikulturalismus, které vnímají jako ohrožení své identity, pro některé je politika Unie příliš svazující a pro další zase hrozbu představuje volný pohyb zboží a osob, který dává v sázku jejich zdroj obživy. Pro velkou skupinu občanů EU evropská integrace představuje degradaci národní suverenity, úpadek demokracie a výrazný nárůst byrokracie. Na vrcholku unijní opozice se nacházejí euroskeptické strany, jejichž počet narůstá stejně jako jejich popularita. Jakkoli se liší pozadím, ze kterého vycházejí, elektorátem, ideologií a rolami v domácím volebním systému, všechny tyto strany představují nový ideologický rozpor. Ačkoli jsou často pouze marginální nebo monotematické, nabraly na výraznosti právě díky jejich kritice EU a celého integračního procesu. Někteří tento trend nahlížejí jako zrod nového sociálního sporu, jiní pouze jako projevy starých neshod v novém hávu. Euroskeptické strany se tedy staví proti jakémukoli dalšímu prohlubování evropské integrace, a dokonce někdy prosazují dezintegraci. Ta na sebe bere podobu prosazování radikálního kroku po britském vzoru, tedy vyhlášení referenda o vystoupení z EU, nebo v mírnější míře alespoň vystoupení z měnové unie, což prosazuje například holandská *Strana pro svobodu* nebo *Alternativa pro Německo*.

Tyto tendence jsou centrální právě pro euroskeptické strany, které svou rétoriku staví na principu národní identity a na ochraně státní suverenity. Právě euroskeptické strany se staví do opozice dalšímu prohlubování evropské integrace. Tento trend se zdá obzvláště silný u těch pravomocí, jež euroskeptici považují za centrální a jedinečné pro každý stát. Tyto pravomoci jsou nazývány *základní státní pravomoci* a patří mezi ně zahraniční a bezpečnostní politika, veřejné finance a veřejná správa. Koncept základních státních pravomocí bude blíže definován v první kapitole této práce. Evropská integrace těchto pravomocí pak může být vnímána jako potenciální oslabení státní suverenity prostřednictvím přenesení pravomoci dosud vlastní národnímu státu na nadnárodní úroveň. Zároveň pro euroskeptiky mohou harmonizovaná pravidla přicházející shora znamenat ztrátu národní identity, protože si pak jednotlivé země nemohou vytvářet vlastní legislativu odrážející svá národní specifika. Zdá se tedy logické, že by se euroskeptické strany měly

negativněji vymezovat proti integraci základních státních pravomocí úzce spojených s myšlením založeným na národní identitě a státní suverenitě. To by se mohlo projevat např. požadováním výjimek z práva EU (tzv. opt-outů) právě v oblastech základních státních pravomocí. Euroskeptikům by zároveň mohl být sympatický princip tzv. vícerychlostní Evropy, v jehož rámci by bylo možné zůstat zapojeni do evropského projektu a požívat tak jeho výhody, ale nezapojovat se do dalšího prohlubování evropské integrace. Jakkoli se právě tyto tendence zdají logické, je pro ně třeba přinést empirické důkazy.

Vztah Francie a EU, který je v posledních dvou dekádách poměrně problematický a nepředvídatelný, bude pro tuto práci také velice důležitý. Z Francie se stala země, která k Unii přistupuje s opatrností a jež začala pochybovat o jejím směřování. Země se navíc snaží o obnovení svého tradičního vlivu na unijní dění, a to nejen posílením důvěryhodnosti u svých partnerů, ale také u svého lidu. Nespokojenost Francouzů se v tamější politice projevila tak, že na dominanci získal euroskepticismus. Stal se součástí politických programů jak na levici, tak na pravici, a nabral různých podob. Nejvýznamněji se však prosadila strana Front National (FN), které se podařilo oslovit největší počet voličů. Má díky tomu nejen největší počet členů Evropského parlamentu z francouzských stran, ale vyprofilovala také kandidátku na prezidenta, která se probojovala do druhého kola prezidentské volby a ačkoli nevyhrála, její výsledek rozhodně nelze považovat za zanedbatelný. Front National tak nabrala na důležitosti a zavedla se jako stálá součást francouzského politického spektra. Proto není možné jí nevěnovat pozornost. Její postoje k budoucímu směřování země mohou být v budoucnu rozhodující, a i z toho důvodu má velký význam věnovat se této straně při výzkumné práci.

Cíle práce, hypotéza a výzkumné otázky

Předkládaná práce si klade za cíl analyzovat postoj jedné z největších a nejvýznamnějších evropských euroskeptických stran – francouzské Front National – k evropské integraci výše zmíněných základních státních pravomocí. Pomocí teorie euroskepticismu vysvětlí jeho povahu a podobu, a to s důrazem na stranický euroskepticismus a jeho spojitost s ochranou

národní suverenity a identity. Dále objasní vazbu mezi euroskepticismem a základními státními pravomocemi, která se zakládá na identitě a suverenitě. Na pozadí tohoto teoretického základu pak tento empiricky ověří na příkladu Front National. Bude přitom zjišťováno, jakou rétoriku strana používá u jednotlivých základních státních pravomocí v jejich vztahu k EU. Práce bude ověřovat následující hypotézu stanovenou na základě teoretických východisek:

Na základě teorie euroskepticismu lze konstatovat, že se francouzská Front National negativně vymezuje vůči evropské integraci základních státních pravomocí, jež jsou přímo spojeny s národní identitou a suverenitou, které se tato euroskeptická strana snaží ochraňovat.

K ověření této hypotézy také přispěje následující sada výzkumných otázek:

1. Spojuje Front National potenciální integraci základních státních pravomocí s ohrožením národní identity a suverenity?
2. Prosazuje Front National u základních státních pravomocí nějaké výjimky z práva EU?
3. Patří základní státní pravomoci mezi témata, jež Front National politizuje?
4. Projevují se postoje Front National k evropské integraci základních státních pravomocí při hlasování o legislativě v Evropském parlamentu?

Geografické a časové vymezení práce

Geografické vymezení práce je v širším pojetí definováno na území celé Evropské unie, v užším na teritorium metropolitní Francie. Území zámořské Francie DOM-TOM není zohledňováno, a to pro výrazně odlišný politický kontext těchto teritorií jak mezi sebou, tak s metropolitní Francií, jenž je způsoben zejména rozličným zeměpisným umístěním těchto oblastí. Časový rámec této práce se primárně odvíjí od historie volebních úspěchů FN a proměn v evropské integraci, zejména v oblasti základních státních pravomocí. Proto se práce v praktické části zaměřuje na období od roku 2011 do doby dokončení psaní této práce, tedy července 2017. Rok 2011 byl vybrán jako mezník v historii strany, kdy v čele FN stanula nová předsedkyně, dcera předchozího předsedy Jean-Marie Le Pena, Marine Le Pen. Práce zahrnuje

toto období až do července 2017, aby mohla zohlednit trendy v rétorice strany zejména v období prezidentských voleb v letech 2012 a 2017, ve kterých předsedkyně Marine Le Pen kandidovala, v rámci kampaně při volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 a při parlamentních volbách v roce 2017. Pro shrnutí vývoje evropské integrace, euroskepticismu a nárůstu popularity FN je v prvních dvou kapitolách práce zohledněno období po přijetí Maastrichtské smlouvy.

Analýza literatury

Výchozí literaturu pro tuto práci lze rozčlenit do několika skupin, které se zakládají na logické struktuře práce. První dvě kapitoly práce se budou opírat o odborné publikace a články. Ostatní kapitoly zabývající se analýzou postoje Front National se budou zakládat na různých materiálech, jejichž povaha nabírá podobu od programů strany přes tiskové zprávy strany až po hlasování zástupců FN v Evropském parlamentu.

Jelikož je koncept základních státních pravomocí poměrně nový, zatím neexistuje žádná česká literatura, která by se jemu a jeho vazbě na euroskepticismus nějakým způsobem věnovala. Mezi cizojazyčnými zdroji je situace o něco lepší. Kvůli relativní novosti tohoto konceptu jsou relevantní informace k nalezení spíše v odborných člancích než v odborné literatuře. V té se tento koncept dosud explicitně nachází pouze ve velmi omezeném počtu děl. Jedním z nich je sborník *Beyond the Regulatory Polity? The European Integration of Core State Powers* od dvojice editorů Philippa Genschela a Markuse Jachtenfuchse. Toto dílo se problematice evropské integrace základních státních pravomocí věnuje komplexně a rozebírá ji z různých stran. Právě z tohoto důvodu autorka této práce považuje zmíněný text za stěžejní. V úvodní kapitole této knihy autoři načrtávají jejich způsob nahlížení na EU jako na víceúrovňové uskupení a přinášejí také definici konceptu základních státních pravomocí. Text nám tedy umožňuje pracovat s tímto konceptem z různých úhlů pohledu a rozvíjet jej v dostatečné šíři. Kapitoly konfrontující základní státní pravomoci s federalismem, evropskou integrací, tzv. diferenciovanou integrací, která souvisí s využíváním výjimek z práva EU, a euroskepticismem budou pro tento text obzvláště přínosné.

Velice důležitým výchozím textem pro tuto práci bude také článek Liesbet Hooghe a Gary Markse *A Postfunctionalist Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining Dissensus*, jenž se obsírněji zabývá východisky na základě identity a suverenity, které výrazně ovlivňují zpochybňování Unie jako takové. To následně propojuje s přístupem politických stran k evropské integraci a jejich odlišnostmi právě v tomto ohledu, kde se dostává mj. k problematice euroskepticismu a jeho postoji právě k evropské integraci. Zakládání argumentace na identitě a způsob myšlení, které z takové argumentace vychází, dobře propojují rovinu stranického konfliktu ohledně evropské integrace s rovinou integrace základních státních pravomocí, které přímo zahrnují národní identitu.

Celý koncept základních státních pravomocí a jejich problematiku také doplní článek Thomase Risse *Neofunctionalism, European Identity and the Puzzles of European Integration*, jenž poměrně rozsáhle rozebírá roli, kterou v rámci evropské integrace hraje identita. Specificky se zabývá tím, jaký vztah existuje mezi národní identitou a evropskou identitou, zda jedna přímo znamená tu druhou, a také tím, proč v evropské integraci stále zaostává zahraniční politika.

Pro účely této práce bude také obohacující kniha trojice autorů Dirka Leuffena, Bertholda Rittbergera a Franka Schimmelfenniga *Differentiated Integration: Explaining Variation in the European Union*, která se blíže věnuje konceptu tzv. diferenciované integrace, jež odůvodňuje obavami o státní suverenitu vyjadřované bohatými a národně orientovanými státy EU, které oponují myšlence unijního zasahování do oblasti základních státních pravomocí. Umně přitom propojuje teoretickou rovinu s její aplikací do další analýzy v oblastech vybraných unijních politik. Věnuje se tak mj. diferenciaci integrace napříč různými oblastmi politik jak s ohledem na míru jejich centralizace, tak na počet zemí, který se na nich podílí. Protože se přitom autoři zabývají také oblastmi bezpečnosti a obrany a veřejných financí, což jsou oblasti spadající mezi základní státní pravomoci, bude toto dílo dle názoru autorky této práci výrazně ku prospěchu.

Podobné téma analyzuje také sborník *European Disunion: Between Sovereignty and Solidarity*, který editovali Jack Hayward a Rüdiger Wurzel. V úvodní kapitole tohoto díla Jack Hayward uvádí tón zbytku celé knihy, když se zabývá evropskou nejednotou a celkově nedostatečným teoretickým uchopením obecného směřování evropské integrace. Právě tomu se pak dílo věnuje ze třech hledisek: institucionálního, teritoriálního a z hlediska několika unijních politik. Pro účely této práce bude věnována pozornost opět politikám odpovídajícím základním státním pravomocem a teritoriálnímu vymezení tohoto textu.

Významným výchozím textem pro teoretický rámec této práce, jímž bude euroskepticismus, bude kniha Cécile Leconte *Understanding Euroscepticism*, která komplexně uchopuje celé téma euroskepticismu. Popisuje jeho různé podoby a geografické odlišnosti, věnuje se jeho rozmanitým aktérům a rolím, které pro něj hrají. Neopomíná přitom nejen politické elity a národní instituce, ale zabývá se také rolí veřejnosti, médií a občanské společnosti. To jí dovoluje na jednom místě shromáždit různé teoretické přístupy, a srozumitelně tak podat ucelený obraz toho, jak euroskepticismus vypadá, jak se kdy chová a jaké to má širší implikace. Nakonec také díky tomu může načrtnout tři budoucí scénáře, jimiž se euroskepticismus bude dále ubírat, a vedle toho také tři možnosti, jak na euroskepticismus může EU odpovědět.

Jelikož práce bude analyzovat euroskepticismus konkrétní politické strany, bude jeho teoretická část pracovat s konceptem stranického euroskepticismu, jenž bude přiblížen díky knize Liubomira Topaloffa *Political Parties and Euroscepticism*. Toto dílo se problematice stran a euroskepticismu věnuje poměrně komplexně a definuje jeho aktéry, struktury a procesy a popisuje cestu k euroskepticismu. Zároveň jej zasazuje do současného kontextu, kdy tento směr propojuje s populismem a dalšími soudobými politickými trendy. Z důvodu shrnující povahy tohoto díla jej autorka považuje za stěžejní.

Problematika euroskepticismu však bude prohloubena a zasazena do širšího kontextu také díky sborníku *Euroscepticism: Party Politics, National Identity and European Integration* od dvojice editorů Roberta Harmsena a Menno Spieringa. Úkolem tohoto textu je porovnávací zpracování

euroskepticismu napříč deseti vybranými národními případy. To autorům dovolilo věnovat se jim v dostatečné hloubce, a proto text přináší také rozsáhlejší analýzu francouzského prostředí. Dvě kapitoly tohoto textu, které zkoumají situaci na francouzské pravici i francouzské levici přináší detailní analýzu variant euroskepticismu, které se na francouzské politické scéně objevily. Pro tuto práci bude zejména přínosná kapitola věnující se pravici, protože bude zahrnovat FN, kterou se bude text dále zabývat, a kapitola pojednávající o euroskepticismu na levé straně politického spektra bude pro kontext této práce neméně zajímavá.

V neposlední řadě se tato práce bude také zabývat ideologickým zakotvením francouzské FN a jeho spojitosti s euroskepticismem této strany. Při analýze této problematiky bude autorce nápomocna kniha Valérie Igounet *Le Front National de 1972 à nos jours. : Le parti, les hommes, les idées*. Ta monitoruje nejen vývoj této strany a její ideologie od doby jejího zrodu až dodnes, ale zároveň přináší neobvyklý vhled do Front National a jejího fungování, a to díky dlouhým rozhovorům s nespočtem aktivistů FN a jejími starými i novými vůdci, včetně Jean-Marie Le Pena.

Pro lepší porozumění postojů Front National autorce také poslouží kniha Daniela Stockemera *The Front National in France: Continuity and Change Under Jean-Marie Le Pen and Marine Le Pen*. Ta se komplexně zabývá FN, její historií a také ideologií a jejími odlišnostmi v době vedení strany Jean-Marie Le Penem a Marine Le Pen. Mimo jiné se rovněž věnuje samotné povaze jejich vedení strany, vývojem v členství strany a podobě elektorátu Front National. Poskytuje tak o Front National dobrý celkový obraz, díky němuž bude pro autorku této práce snazší zkoumané straně lépe porozumět.

Metodologické postupy

Po metodologické stránce se bude předkládaná práce opírat o metody kvalitativního výzkumu a bude případovou studií postoje Front National k evropské integraci základních státních pravomocí. Podle dělení případových studií dle Michala Kořana ve sborníku *Jak zkoumat politiku: Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*, se bude jednat o jedinečnou případovou studii, tedy studii, „*kteřá neočekává od*

případové studie nic jiného než detailní prozkoumání daného případu“. (Kořan 2008: 33-34) Tento typ případových studií je dle Kořana charakterizován jejich „úsilím o celostní a hluboké porozumění komplexním fenoménům bez ambice přispět k prohloubení poznání o fenoménech jiných.“ (Tamtéž: 34) Komplexním fenoménem, k jehož porozumění se předkládaná práce bude snažit přispět, bude euroskepticismus, a to zejména euroskepticismus v pojetí Front National a ve vztahu k základním státním pravomocem. Volba případové studie jako metodologického postupu umožní detailní zkoumání. Autorka této práce je přesvědčena, že tento případ si v rámci euroskeptického fenoménu podrobnou analýzu vyžaduje, neboť je velmi specifický a dosud nedostatečně objasněný. Veškeré překlady v předkládané práci budou provedeny autorkou.

Případová studie postoje Front National k integraci základních státních pravomocí bude zahrnovat celkem tři hlediska: oficiální pozici strany, míru politizace a jednání strany. Jak píše Taggart a Szczerbiak, euroskeptická ideologická pozice strany totiž nemusí nutně znamenat, že strana dané oblasti dává důležitost také ve svém diskurzu. (Taggart a Szczerbiak 2008c: 255) Právě z toho důvodu bude do výzkumu přidána rovina politizace, která spočívá právě v rétorice strany a tématech, která v ní zdůrazňuje. Třetí úroveň analýzy se bude zabývat tím, jak se základní euroskeptická pozice strany projevuje v jejím jednání týkajícím se základních státních pravomocí.

Tato tři výše zmíněná hlediska výzkumu odpovídají výzkumným otázkám. První z rovin výzkumu – oficiální pozice strany se bude věnovat tomu, jak se ideologie strany odráží v jejích předvolebních programech i dlouhodobých vizích. Toto první hledisko analýzy bude zohledňovat zejména první dvě výzkumné otázky, a bude se proto zabývat tím, zda Front National spojuje potenciální evropskou integraci základních státních pravomocí s potřebou ochrany národní identity a suverenity a zda tato strana ve svých programech pro základní státní pravomoci požaduje výjimku z práva EU. Zohlední ale také třetí výzkumnou otázku a bude zkoumat i to, zda problematiku evropské integrace základních státních pravomocí Front National ve svém programu politizuje. Výzkum bude založen na obsahové analýze dostupných programů Front National, tedy těch pro prezidentské a parlamentní volby, volby

do Evropského parlamentu a dlouhodobé vize strany v letech 2011-2017. V každém z programů budou identifikovány jeho části, které se zabývají jednotlivými základními pravomocemi a autorkou této práce bude vyhodnoceno, zda a do jaké míry se FN ve svých stanoviscích staví proti evropské integraci základních státních pravomocí.

Druhé hledisko výzkumu, míra politizace evropské integrace základních státních pravomocí, bude samozřejmě zohledňovat zejména třetí výzkumnou otázku, ale bude zároveň zkoumat i to, zda se v rétorice strany projevuje spojování integrace základních státních pravomocí s obranou národní identity a suverenity. Zahrne tedy i první výzkumnou otázku. Analýza tohoto hlediska výzkumu bude vycházet z tiskových prohlášení strany, která jsou zveřejňována na její webové stránce. Na základě zvolených klíčových slov budou pečlivě vybrána ta, která se zabývají alespoň jednou z oblastí základních státních pravomocí. Zkoumání míry politizace těchto témat bude založeno na kvantifikaci počtu těch tiskových prohlášení, která se problematikou integrace základních státních pravomocí zabývají. Tento počet bude porovnán s celkovým počtem tiskových prohlášení vydaných Front National na její webové stránce, a bude tak možné vyhodnotit, do jaké míry se strana politizaci této tematické oblasti věnuje. Vedle toho budou také prohlášení, která byla určena jako týkající se integrace základních státních pravomocí, vyhodnocena po jejich obsahové stránce. Tato analýza tedy zohlední také povahu rétoriky Front National, která se se základními státními pravomocemi spojuje.

Poslední hledisko této analýzy se bude zabývat jednáním zástupců strany, a bude se tak přímo věnovat zodpovězení čtvrté výzkumné otázky. Hledisko zohledňující jednání zástupců strany bude kontrolní, a bude zkoumat zejména to, zda strana svůj základní postoj, ale i programová a rétorická východiska, aplikuje v praxi. V této části bude zanalyzováno chování zástupců Front National v Evropském parlamentu, a to konkrétně při hlasování o legislativě. Za tímto účelem budou na webové stránce organizace VoteWatch Europe autorkou vyhledána taková hlasování, jež se týkají oblasti základních státních pravomocí. Následně autorka vyhledá, jak v případě konkrétní legislativy hlasovali členové EP za FN, a ve výsledku tak bude vyhodnoceno, zda

příslušníci této strany jednali v souladu s programovými východisky FN a jejím politickým diskurzem.

Tato případová analýza poskytne kompletní obrázek o tom, jak se Front National staví k jednotlivým základním státním pravomocem, a to ze třech různých vzájemně se doplňujících hledisek. Bude tak možné vyhodnotit, zda se postoj Front National liší nejen mezi jednotlivými základními státními pravomocemi, ale také na různých úrovních vyjádření postojů této strany k daným problematikám. Práce poskytne jedinečný vhled do toho, zda teorie spojující základní státní pravomoci s euroskepticismem skrze identitu a suverenitu může být platná.

Kvalita tohoto výzkumu by potenciálně mohla být ohrožena nedostupností některých výchozích materiálů a dat. Autorka se samozřejmě bude snažit o zajištění veškerých dostupných materiálů, popřípadě si vyžádá ty veřejnosti nedostupné. Analýza by také mohla být ovlivněna tím, že data budou autorkou do určité míry vyhodnocována na základě subjektivního vyznění textu, jenž navíc nebude v mateřském jazyce autorky. Tato potenciální hrozba bude potlačena tím, že v případě jakékoli nejistoty autorka provede konzultaci s francouzským rodilým mluvčím, popřípadě s několika rodilými mluvčími pro zajištění co nejvyšší míry objektivity.

Struktura práce

Práce bude rozdělena do třech kapitol. První z nich bude věnována konceptu základních státních pravomocí a jeho teoretickým podkladům. Ty v ní budou definovány a blíže vysvětleny a zároveň bude přiblíženo, do jaké míry jsou jednotlivé oblasti pravomocí již integrovány, či zda jsou takové tendence v současnosti přítomny. V první kapitole bude také přiblížena tzv. diferenciacie integrace základních státních pravomocí. Práce nejdříve vysvětlí, jakých podob diferenciacie může nabrat, a také rozebere, jakým diferenciacním trendům podléhá oblast základních státních pravomocí. Dále v první kapitole bude zvláštní pozornost věnována vztahu evropské integrace základních státních pravomocí a euroskepticismu. Bude zde rozebrán vztah těchto dvou konceptů a detailně popsána logická vazba mezi nimi, která stojí

na východiscích euroskeptiků založených na národní identitě a státní suverenitě.

Druhá kapitola bude věnována euroskepticismu, jenž bude teoretickým rámcem předkládané práce. Nejdříve se bude zabývat definicí euroskepticismu a jeho různými podobami, aby se dále mohla věnovat roli, kterou pro euroskepticismus hraje vnímání identity. Zásadní pro tuto práci bude také podkapitola o stranickém euroskepticismu, jež rozebere příčiny, proč se strany stávají euroskeptickými stejně jako vliv politizace. Poslední podkapitola druhé kapitoly zanalyzuje euroskepticismus ve Francii, povahu euroskepticismu FN a to, jak její euroskepticismus vypadá v Evropském parlamentu.

Třetí kapitola bude praktickou částí této práce a bude věnována samotné analýze postoje FN k integraci základních státních pravomocí. V této kapitole bude vyhodnocen nasbíraný datový soubor. Tato část přinese důležité poznatky nejen poskytující komplexní vhled do postoje FN k evropské integraci základních státních pravomocí, ale také ověřující platnost dříve popsanych teoretických základů. To samozřejmě nedokáže ani potvrdit, ani vyvrátit jejich obecnou platnost, nicméně bude možné v ověřování jejich platnosti pokračovat. V této kapitole tedy budou shrnuta všechna poznání jak v jednotlivých fragmentech analýzy, tak v celkovém hledisku. Závěr práce shrne nejdůležitější zjištění vycházející z empirické analýzy. Na jejich základě budou zodpovězeny výzkumné otázky a zároveň potvrzena či vyvrácena výše stanovená hypotéza.

1. Základní státní pravomoci

Následující kapitola rozebere, jakým způsobem lze definovat základní státní pravomoci, z jakého kontextu tato definice vychází, a dále se bude věnovat tomu, do jaké míry se v oblastech jednotlivých základních státních pravomocí do jejich správy zapojuje Evropská unie. Bude se také zabývat tím, jakým způsobem je integrace základních státních pravomocí diferenciována, a nakonec se dostane k vysvětlení samotného předpokladu, že základní státní pravomoci jsou úzce spojeny s národní identitou a suverenitou, a jejich případná evropská integrace je tedy svázána s kritickým postojem ze strany euroskeptiků.

Jak se Evropská unie vyvíjela v čase, vyvíjel se také výzkum jejího integračního procesu a sil, jež hnaly její rozvoj kupředu. V 90. letech se ale posunulo centrum akademického zájmu od toho, jak se EU rozvíjí a co je příčinou této evoluce, k tomu, kam až může evropská integrace dojít a kde se nejspíš zastaví. Tento posun v akademickém uvažování a zkoumání byl založen na rozšířeném předpokladu, že proces integrace konečně došel ke své stabilní politické rovnováze a že Unie dosáhla ústavní vyzrálosti. Tento „ústavní kompromis“ vypadal tak, že na národní scéně bylo uchováno vytváření těch politik, jež jsou pro občany nejdůležitější, ale otázky, které neleží v centru zájmu veřejnosti, byly svěřeny do rukou nepřímější demokratické formy vládnutí. (Moravcsik 2005: 376) To je blíže specifikováno jako víceúrovňové rozdělení moci mezi unijní instituce, jež regulují evropský ekonomický a sociální prostor bez vnitřních hranic, a národní státy, které zůstávají zodpovědné za ty státní pravomoci, které historicky vytvořily jejich podstatu. (Genschel, Jachtenfuchs 2014: 2) V takovém vertikálním rozdělení moci je tak EU svěřeno zejména řešení technokratických regulačních otázek, které veřejnost příliš nezajímají, zatímco národní státy si ponechávají kompetence spojené s vysoce zpolitizovanými tématy.

Přesvědčení, že některé pravomoci jsou pro státy důležitější než jiné, vychází z obecného povědomí o tom, díky čemu moderní státy vůbec vznikly. Konsolidaci moci a výsledné vítězství státního uspořádání nad jinými formami politické organizace historicky zajistily tři zdroje: zaprvé, řízení a

mobilizace donucovacích složek (vojsko a policie), zadruhé, monetární suverenita a fiskální příjmy, díky nimž bylo možné zaplatit za donucovací prostředky, a zatřetí, vytvoření odolné administrativní složky za účelem dlouhodobé organizace donucovacích prostředků a fiskální správy. Tyto tři složky, které jsou zásadní pro fungování a existenci státu, jsou také zmíněny několika sociology a politickými filozofy, např. Maxem Weberem nebo Karlem Marxem a Friedrichem Engelsem, když přináší své definice moderního státu. (Genschel, Jachtenfuchs 2014: 9) Na základě těchto východisek tedy pro účely této práce autorka definuje koncept základních státních pravomocí následovně:

„Mezi základní státní pravomoci patří zaprvé vojenská bezpečnost (tj. zahraniční a bezpečnostní politika), zadruhé veřejné finance (tj. monetární a fiskální politika) a zatřetí veřejná správa. Tyto tři složky státní moci jsou konstitutivní natolik, že je není možné nahradit jinými politikami nebo jejich funkcemi. Z toho důvodu jsou považovány za základní pravomoci státu a utvářejí jeho samotnou identitu, jež by byla v případě jejich ztráty v ohrožení.“

Kontrola základních státních pravomocí však může být součástí jak „vysoké“, tak „nízké“ politiky, což je již z jejich povahy zřejmé. Zatímco zahraniční a bezpečnostní politika je obecně mnohem více přítomna v obecném povědomí obyvatelstva, a je tedy zařazována mezi „vysokou“ politiku, u veřejné správy je tomu přesně naopak – protože ve většině případů není politicky kontroverzní, patří do politiky „nízké“, tedy bez většího zájmu veřejnosti. U veřejných financí se pohybujeme někde na pomezí obou dvou, protože zatímco např. výše daňových sazeb nebo výše zadlužení jsou středem zájmu veřejnosti, jiné aspekty této politiky jsou přenechány odborníkům, jako je například určování daňového základu. Úroveň politické významnosti tedy není určující pro to, zda určité státní funkce jsou nebo nejsou základními státními pravomocemi, ale je to jejich institucionální důležitost pro budování státu. (Genschel, Jachtenfuchs 2014: 10) Je tedy velice důležité konceptuálně nezaměňovat základní státní pravomoci a úroveň politické významnosti.

1.1. Zapojení EU

Rozdělení pravomocí mezi Unií a jejími členskými státy není absolutní. Jejich integrace totiž nemusí nutně znamenat, že o ně členský stát v plné míře přišel, ale může být i pravomocí sdílenou. Právě z tohoto důvodu je pro potřeby této práce nutné posoudit, do jaké míry se EU zapojuje v oblastech třech výše zmíněných základních státních pravomocí. To rozeberou tři následující oddíly, které analyzují míru angažovanosti Unie v oblastech vojenské bezpečnosti, veřejných financí a veřejné správy.

1.1.1 Vojenská bezpečnost

Zajištění bezpečnosti státu a jeho obyvatel bylo vždy jednou ze základních rolí, které stát hrál, a národní obranná politika byla přímým důsledkem státního monopolu síly. Státní pravomoc spojená s řízením obrany proto vždy ležela v centru jeho samotné podstaty a je přímo spojena se státní suverenitou. Státní autorita totiž musí být schopna zajistit, že jsou její zákony dodržovány, a ti, kteří je porušují, potrestáni. Monopol legitimního násilí, jak jej popsal Max Weber, je tedy praktickým vyjádřením státní suverenity. (Heywood 2007: 91) A právě tato vazba obrany na státní suverenitu způsobuje, že státy tuto pravomoc považují za naprosto nezbytnou součást své státnosti.

Ačkoli během studené války evropská integrace postupovala rychle kupředu, v oblasti obrany vznikla ortodoxnost, podle které představuje jedinečný politický sektor a zosobnění vysoké politiky. Představuje tedy základní kompetenci vestfálského státu, jenž přilnul ke svému monopolu nad použitím síly. Právě z tohoto důvodu státy vzdorují pokusům o integraci v oblasti obrany. Avšak s Maastrichtskou smlouvou a poměrně nedávným zrozením evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) by bylo rovněž možné tvrdit, že bylo upuštěno od dojmu výše zmíněné jedinečnosti bezpečnostního sektoru, a došlo tak k tomu, že se obrana stala „normální“ politickou oblastí. (Menon 2014: 66) Díky tomu je také možné upustit od předpokladu o specifičnosti obrany, a to díky tomu, že EU dokáže dříve citlivé oblasti vysoké politiky učinit součástí politiky nízké. (Ojanen 2006: 62) Důkazem pro tato tvrzení může být skutečnost, že evropské ozbrojené síly strávily bok po boku velkou část posledních 20 let v bojích na Balkáně,

v Afghánistánu a Libyi, což přišlo zároveň s určitou mírou vojenské integrace. Společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP) spojila stovky vojenských důstojníků ke společné práci na plánování a řízení operací krizového managementu. (Mérand, Angers 2014: 46-47) Taková tvrzení jsou však problematická, protože EU sice v této oblasti pokračuje v rozšiřování svého vlivu, nicméně členské státy se v oblasti obrany striktně drží svých privilegií, a proto zůstává i evropská integrace tohoto sektoru jen velmi omezená.

Velmi nízká míra evropské integrace v obranné politice je zcela zřejmě spojena s existencí NATO, které integraci poskytuje vysoce funkční alternativu. V oblasti obrany tak v rámci rozhodovacího procesu Unie postrádá jak právní mandát, tak politické prostředky pro vytváření nezávislých politických aktivit. (Menon 2014: 67 a 81) Avšak vzniká tak velice paradoxní situace: na jedné straně je z důvodu narůstající provázanosti mezi státy EU dokonce i pro velké členské země čím dál těžší vytvářet čistě národní politiky, a na druhé straně vede vytrvalost různých se národních zájmů ke zmatku a apatii. Kvůli tomu však Unie není schopná dělat kolektivní kroky tak, aby vykompenzovala nedostatky národních politik. (Menon 2012: 165) Rozhodování o obraně je na evropské úrovni stále prováděno na základě jednomyslné mezivládní shody s minimálním přispěním nadnárodních institucí. V oblasti obranné politiky jako takové si tak EU nevytváří žádnou způsobilost, což je v ostrém kontrastu s vojenskou spoluprací v rámci krizového managementu, která je, v některých případech do velké míry, vytvářena na evropské úrovni. Zároveň však posilující tlaky slouží k omezení efektivity čistě národních obranných politik a situace v EU vypadá tak, že si každý stát hlídá svou politickou suverenitu a snaží se o zachování co největšího počtu pravomocí po co nejdelší dobu. A ačkoli integrace nabízí řešení pro některé z mnoha problémů v oblasti obrany, členské země EU jsou i nadále neochotné zvážit jakýkoli přesun kontroly na unijní úroveň. (Menon 2014: 81-82)

Od obranné politiky je tedy třeba odlišovat spoluprací v režimu SBOP, jež sice zahrnuje ozbrojené síly jednotlivých členských států, avšak účel jejich využití neslouží k obraně EU, ale spočívá v jejím zahraničním

angažmá v rámci krizového managementu. V případě, že by měla obranná politika být společně vytvářena na unijní úrovni, vyžadovalo by si to, aby se členské země přestaly chovat egoisticky a obávat se o ztrátu své suverenity. Lze proto tvrdit, že základní státní pravomoc v oblasti obrany tak dosud dosáhla jen velmi nízké úrovně integrace. Je však možné, že se tento trend v blízké budoucnosti změní, protože současný předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker ve svém proslovu o stavu Evropské unie v září 2016 uvedl, že Evropa se potřebuje posílit a že tato potřeba není opravdovější nikde jinde než v obranné politice. Lisabonská smlouva takové sdílení obranných schopností umožňuje, a to těm státům, které si sdílení obranných schopností formou stálé strukturované spolupráce přejí. Předseda Komise také řekl, že dle jeho názoru nyní nastal čas, aby Unie této možnosti využila. (Projev o stavu Unie 2016) V návaznosti na to Evropská komise (EK) představila Radě EU a Evropskému parlamentu (EP) svůj Akční plán evropské obrany. V tomto dokumentu Komise prohlašuje, že *„je připravena se na nebývalé úrovni zabývat obranou, a to za účelem podpory členských států,“* a uvádí také, že *„využije nástroje EU, včetně unijního financování, a plného potenciálu Smluv² k vybudování obranné unie.“* (Akční plán evropské obrany) Obecná shoda na této snaze panuje také dle usnesení EP a závěrů zasedání Evropské rady z prosince 2016. (Usnesení EP 1, Závěry Evropské rady prosinec 2015) Tato tendence byla stvrzena také na zasedání Evropské rady v červnu 2017, jejíž závěry se znovu vyjádřily odhodlání posílit spolupráci EU v oblasti vnější bezpečnosti a obrany: *„Evropská rada se shodla na tom, že je třeba zahájit inkluzivní a ambiciózní stálou strukturovanou spolupráci.“* (Závěry Evropské rady červen 2017) Z těchto důvodů tedy usuzujeme, že základní státní pravomoc týkající se bezpečnosti do této chvíle dosáhla jen omezené úrovně, ale v současnosti existují poměrně silné tendence tuto situaci změnit.

² Tento výraz předkládaná práce chápe jako Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o fungování Evropské unie.

1.1.2 Veřejné finance

Do oblasti veřejných financí zcela zřejmě spadají monetární a fiskální politika států. Zatímco monetární politika byla pro téměř všechny tehdejší členy na konci 90. let přenesena na unijní úroveň, u té fiskální se tomu tak nestalo. Monetární politika přitom je nejen jednou ze základních státních pravomocí, ale také symbolem národní identity a komunity. Tato politika však byla pro státy eurozóny v 90. letech plně integrována na unijní úroveň, a byla tak plně a trvale přeměněna do Evropského systému centrálních bank s Evropskou centrální bankou (ECB) v čele. Státy byly připraveny o důležitý makroekonomický nástroj, stejně tak jako o jakýkoli formální vliv na spravování monetární politiky. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfennig 2014: 201) Monetární politika je pro členy eurozóny v plné míře přenesena do unijní správy, a dále se proto věnujeme tomu, jak je v rámci správy veřejných financí států EU nakládáno s politikou fiskální.

Hospodářská a měnová unie, která zahrnuje přenesení monetární politiky do správy Evropské centrální banky pro 19 z 28 členských států, způsobuje, že domácí fiskální politiky nabírají v očích států další důležitosti, a to zejména pokud jde o domácí ekonomickou stabilitu. (Hallerberg 2014: 87) Unie postrádá opravdový evropský zdroj daní, díky kterému by mohla vládnout z vlastních finančních prostředků nezávisle na členských státech. EU má také jen velmi malou kontrolu nad národním zdaněním, a právě z toho důvodu si členské země zachovávají značnou daňovou autonomii. (Genschel, Jachtenfuchs 2010: 293-294) S tezemi Genschela a Jachtenfuchse jsou v souladu i tvrzení Moravcsika, který konstatuje, že daňová politika je v EU výhradně v rukou členských států a že daně jsou do značné míry vyloučeny z politické agendy EU. (Moravcsik 2002: 607) Tomu odpovídá také skutečnost, že daňová politika zůstává jednou z mála politických oblastí, o kterých EU stále rozhoduje jednomyslně. A protože jsou daňová a výdajová politika náchylné k ideologickým konfliktům, které jsou ve středu zájmu veřejnosti a lze je vyřešit jen prostřednictvím demokratických procedur, jsou ponechány národním vládám. To se pak odráží také v politické praxi, v níž lze pozorovat, že EU má v této oblasti pouze omezený politický mandát a rozhodovací pravomoci, a nakonec také politické nástroje, které zůstávají na

úrovni směrnic a nařízení. (Genschel, Jachtenfuchs 2010: 296) Fiskální politika se tak zdá být zcela pod kontrolou členských zemí EU. S příchodem krize eurozóny se však změnila situace, protože se zvýšil tlak na přesun této základní státní pravomoci na unijní úroveň ve větší míře než dosud.

Krize po roce 2008 zcela zřejmě žádala společné nebo alespoň koordinované zásahy fiskálních autorit zemí eurozóny. Díky tomu vznikl nejen vzorec multilaterálního vládnutí, jenž rozhodoval o dalších krocích, ale také nový druh koordinace států na unijní úrovni, v jejímž čele stála Evropská komise. Členové eurozóny se tak nacházeli v situaci, v níž byly na nadnárodní úrovni přeneseny fiskální kapacity, jejichž sdílení s Uníi země eurozóny dříve vyloučily. Eurosystem a unijní monetární politika tak začaly vykonávat funkce, které měly původně být výlučnou odpovědností fiskálních autorit jednotlivých členských států. Mezi tyto funkce patřila například rekapitalizace soukromých bank či řešení situací s neudržitelností veřejného dluhu. Schelke tvrdí, že vlády členských zemí EU se k této formě fiskální integrace dostaly právě z toho důvodu, že dříve chtěly udržet unijní fiskální kapacity na minimu. Tato kvazi-fiskální pravomoc ECB však zůstává pouze dočasná, a to až do té doby, dokud Unie nedosáhne své nové institucionální rovnováhy. (Schelke 2014: 106, 118 a 120) Vytvoření doopravdy odolné formy ekonomického vládnutí, která by přesahovala *ad hoc* koordinaci v případě pohotovosti, je však obecně velmi obtížné.

Maastrichtská smlouva totiž sice centralizovala řízení stabilní měny do rukou ECB, ale zachovala decentralizaci fiskální politiky na úrovni členských zemí. Dluhová krize však ukázala, že takové nastavení se může velmi snadno stát neudržitelným. Zavedení silného evropského ekonomického vládnutí by však mohlo mít závažné dopady na základní oblasti národního ekonomického vládnutí, v oblastech např. daňových politik, pracovního práva nebo důchodových finančních schémat, což si členské vlády velmi dobře uvědomují. Aspirace k takovému modelu stále existují, ale jejich uplatnění je jen velmi nejisté, a to z důvodu dlouholetých obav o ztrátu národní suverenity. (Jabko 2014: 125, 135 a 140) Pokrok je proto v této oblasti jen velmi pomalý a jakýmsi kompromisem mezi

politickou racionalitou volených vlád a funkcionalistickými požadavky po vysmeknutí se ze začarovaného kruhu se stala bankovní unie. (Schelke 2014: 120) Jabko tvrdí, že tento nově nalezený konsenzus ve prospěch silnějšího ekonomického vládnutí na unijní úrovni však může být pouhým začátkem dlouhodobějšího procesu, a očekává, že bude následovat další vyvažování suverenity mezi členskými státy a EU. (Jabko 2014: 140) Pokud by k něčemu takovému opravdu došlo, bylo by i tak jen velmi obtížné předpovídat výsledné uspořádání.

V oblasti veřejných financí se Unie nachází v situaci obecné protichůdnosti, kdy je jí do správy svěřena monetární politika, zatímco řízení té fiskální setrvává pravomocí členských zemí. Finanční krize však ukázala, že tento stav není dlouhodobě udržitelný, a řešení této krize si vyžádalo, byť dočasné a *ad hoc*, přenesení pravomocí na unijní úroveň. To Unii vedlo k novým úvahám o správném nastavení institucionálního uspořádání v této oblasti. Proces nastavování nové rovnováhy však ještě není u konce, jeho postup je jen velmi pomalý a jeho výsledek je nejistý. Evropská integrace v oblasti veřejných financí je zároveň silná i slabá. Její síla spočívá v integraci monetární politiky u států eurozóny, ale její největší slabinou je velmi nízká úroveň integrace fiskální politiky, což vytváří nerovnováhu. Ačkoli vyhlídky na posílení integrace fiskální politiky existují, v současnosti nejsou tyto tendence žádným způsobem přeměněny v reálné iniciativy.

1.1.3 Veřejná správa

Vytvoření jednotného administrativního prostoru je nedílnou součástí budování všech politických zřízení. Byrokracie stále hraje roli opatrovníka demokraticko-konstitutivních principů a hlavním úspěchem moderního státu byla právě byrokratizace politiky. Proti tomu však stojí EU jako víceúrovňové politické zřízení, jehož pravomoc formulovat a implementovat politiky je rozdělena mezi několik úrovní vládnutí. S tím, jak se zásadní regulační pravomoc posunula na unijní úroveň, byla také vytvořena základní administrativní struktura, vedle níž ale stojí významná potřeba horizontální administrativní koordinace mezi formálně nezávislými národními byrokracemi. Potřeba této posílené spolupráce se ukázala jako jeden z prvků úspěšného dokončení vnitřního trhu EU. (Heidbreder 2014: 145-146)

Reálná společná unijní veřejná správa dosud nebyl vytvořena a v EU nabírá spíše podoby nenápadného budování kapacit. Ty můžeme najít primárně u Evropské komise a evropských agentur, ale také domácích agentur. Zejména v případě Komise se získávání organizačních pravomocí během posledních 60 let postupně posilovalo, a to ve vší tichosti. Většina z těchto pravomocí dnes spočívá na politických generálních ředitelstvích, která jsou výrazně doplněna Generálním sekretariátem. (Trondal 2014: 167) Komise navíc nabyla pomocných administrativních kapacit prostřednictvím agentur EU a členských států. V nedávné době bylo možné zaznamenat výrazný nárůst počtu agentur na unijní úrovni a tento fenomén vytvořil paralelní „eurokracii“ k té, která již existuje uvnitř budovy Komise. Nárůst počtu agentur EU byl silně ovlivněn dosavadními organizačními strukturami, které agenturám pomohly na cestě k houževnatosti i příležitostem. (Tamtéž: 176-177) Veřejná správa na evropské úrovni se tak zakořenila do institucionálního systému Unie.

Trondal tvrdí, že Generální ředitelství a Generální sekretariát Komise spolu s agenturami EU se staly aktéry veřejné správy na unijní úrovni a posílily schopnost Komise nezávisle nastavovat politickou agendu a formovat její implementaci. (Trondal 2014: 183) Heidbrederová však argumentuje, že Komise cílí na regulaci národních kapacit, díky čemuž zachovává národní administrativní autonomii a omezuje rozrůstání kapacit na nadnárodní úrovni tím, že poskytuje technickou infrastrukturu. Nové regulace vytvářené Komisí tedy nevytváří zásadní pravomoci ani zcela nové kapacity. Role Komise je v unijní veřejné správě sice zásadní, ale zůstává na roli facilitátora. (Heidbreder 2014: 160-161) Bylo tedy vytvořeno jakési unijní veřejnosprávní centrum propojující domácí vládní instituce, což dovolilo integrovat evropskou veřejnou správu v širším smyslu.

Podle Heidbrederové je veřejná správa členských států z unijního centra ovlivňována prostřednictvím regulace. Ta však nezavádí ani nevytváří pravomoci pro unijní veřejnou správu, které by jí dovolovaly národní veřejné správy harmonizovat nebo centralizovat národní výkonné kapacity na unijní úroveň. (Heidbreder 2014: 161-162) Místo toho, aby byly státní pravomoci a kapacity přenášeny na unijní úroveň, jsou z Unie pouze regulovány, a státní

veřejné správy tak zůstávají decentralizovány. Tato základní státní pravomoc tedy je integrována jen velmi mírně, nenápadně a nepřímo. Lze ji pozorovat v regulaci národních administrativ a ve zvyšujícím se počtu unijních administrativních jednotek v rámci Evropské komise a agentur. Právě tento vzrůst však dokazuje, že i tato základní státní pravomoc je, ačkoli velmi pomalým tempem, čím dál více integrována.

Tato podkapitola rozebírala míru angažovanosti Unie v oblastech vojenské bezpečnosti, veřejných financích a veřejné správě. Na základě výše popsaných faktů lze usoudit, že narůstající míra integrace se nevyhnula ani oblasti základních státních pravomocí, ačkoli se u ní začala objevovat až o něco později než u jiných. Monetární politika je významně centralizována již od konce 90. let, do EU byla přenesena i regulace a dohled nad národními rozpočty, a nedávno také velice omezená fiskální kapacita. Vojenská bezpečnost zůstává doménou, v níž integrace dosáhla jen malého pokroku, nicméně to, čeho bylo dosud dosaženo, si Unie dokázala zachovat. Veřejná správa pak zažívá mírný nárůst administrativního tělesa v EU, stejně jako pokusy Komise o pevné regulační uchopení národních administrativ. Poměrně rychlá integrace v oblasti veřejných financí tedy kontrastuje s o mnoho pomalejším vývojem ve vojenské bezpečnosti a veřejné administrativě.

1.2. Diferenciace integrace základních státních pravomocí

Evropská unie se během své existence začala zabývat prakticky všemi politickými oblastmi, včetně základních státních pravomocí. Avšak jakkoli má EU určené a relativně ustálené území, u jednotlivých politik lze vysledovat rozdíly v úrovni evropské integrace mezi členskými zeměmi Unie. Tyto odlišnosti navíc v některých oblastech jdou také za hranice členských států EU. Následující podkapitola rozebere, jak se tato diferenciace formuje a jak ovlivňuje oblast základních státních pravomocí.

Diferenciaci evropské integrace lze definovat jako strategii, díky níž je možné dosáhnout konsenzu mezi zeměmi s odlišnými preferencemi. Leuffen et al. odlišují dvě základní institucionální dynamiky charakterizující unijní

integrační proces: vertikální a horizontální integraci. Zatímco vertikální integrace zachycuje hloubku a centralizaci nadnárodního rozhodovacího procesu v jednotlivých oblastech politik, horizontální integrace se vztahuje k teritoriálnímu rozšíření unijních politických režimů. Horizontální integraci pak dále rozděluje na vnější diferenciaci, vnitřní diferenciaci a kombinaci vnější a vnitřní diferenciaci. Vnější diferenciaci je podle něj takovou diferenciací, v níž se určité politiky účastní všechny členské státy EU, a navíc se do ní zapojí alespoň jedna země, jež není členem Unie (tzv. opt-in). Vnitřní diferenciaci spočívá v tom, že alespoň jeden členský stát EU neparticipuje v jedné integrované politické oblasti (výjimka z práva EU). Pokud se nečlenská země Unie zapojí do dané oblasti evropské politiky a zároveň alespoň jeden členský stát EU se rozhodne jí neúčastnit, pak lze mluvit o kombinaci vnější a vnitřní diferenciaci (kombinace opt-inu a výjimky z práva EU). (Leuffen, Rittberger, Schimmelfennig 2013: 245-246) Předkládaná práce bude dále využívat princip horizontální diferenciaci a jejího dalšího dělení.

Evropská integrace v prvních dekádách své existence podléhala naprosté uniformitě a diferenciaci byla pouze dočasná, a to v kontextu rozšíření. Diferenciaci se stala zcela zřejmým trendem od začátku 90. let, kdy evropská integrace začala postupovat dále. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfennig 2014: 189) V oblasti základních státních pravomocí budeme jen obtížně hledat příklady vnější diferenciaci, nicméně na příkladech Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a Hospodářské a měnové unie (HMU) ukážeme, jaké podoby u nich nabírá diferenciaci vnitřní.

Prvním takovým příkladem je SZBP, která představovala tzv. druhý pilíř Maastrichtské smlouvy, a z níž si Dánsko vyjednalo výjimku z práva EU. Ten reflektoval tehdejší silné veřejné rozhořčení nad evropskou integrací obecně a skutečnost, že Dánové se na projekt integrace dívali v první řadě jako na ekonomický počín. (Leuffen, Rittberger, Schimmelfennig 2013: 258) Avšak právě u takto zásadní politiky, jež není jen základním kamenem moderní státnosti, ale také výrazem národní suverenity, by se dala očekávat vyšší úroveň diferenciaci. Skutečnost, že to bylo pouze Dánsko, které se do spolupráce na SZBP nezapojilo, je vysvětlitelná nízkou úrovní evropské

integrace a silného mezivládního prvku, jenž tuto politiku ovládá. Stejně tak může být důvodem to, že Evropané na sobě při zajištění bezpečnosti a vojenské efektivity závisí mnohem méně než na Spojených státech amerických. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfennig 2014: 207) Se současnou nastupující tendencí evropskou spoluprací v oblasti bezpečnosti posílit v rámci Evropské obranné unie, se však také dá dále očekávat posílení vnitřní diferenciaci.

V případě společné měny je vnitřní diferenciaci zaznamatelná ve dvou formách. První je záměrná výjimka z práva EU ze strany Dánska, Velké Británie a Švédska³, druhou pak nepřipravenost na přijetí společné měny u některých členských států, které se k EU připojily v letech 2004 a 2007. V druhém případě se dají odlišnosti vysvětlit jejich měrou ochoty naplnit podmínky pro členství v HMU, která je do značné míry určena závislostí daných zemí na obchodu. (Leuffen, Rittberger, Schimmelfennig 2013: 256) Na druhou stranu, podle Rittbergera et al. byly záměrné výjimky z evropského práva tří zmíněných zemí způsobeny obavami o identitu a domácí politizací integrace. Britové a Dánové byli příslušníci dvou ze tří zemí, které se v rámci procesu evropské integrace nejvíce obávaly ztráty národní identity. Švédský euroskepticismus přitom byl velice podobný tomu britskému a dánskému. Ve všech třech zmíněných zemích bylo v této době možné zaznamenat jen velmi nízkou podporu pro prohloubení evropské integrace, negativní obraz EU a extrémně nízkou podporu jednotné evropské měny. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfennig 2014: 202) Obě formy vnitřní diferenciaci se značně odlišují, a zatímco ta v případě nových členských států se dá považovat za dočasnou, výjimky tří zmíněných zemí jsou kvůli jejich domácímu euroskepticismu zřejmě neměnné.

Dle zkoumání Rittbergera et al., se vzorec, v němž jsou základní státní pravomoci diferenciovány, zásadně liší od toho, jak vypadá diferenciaci u

³ Švédsko si oficiální výjimku z přijetí jednotné měny nevyjednalo, nicméně zastává názor, že zapojení se do systému ERM II, což je požadavek pro přijetí eura, je dobrovolné. Švédsko tedy záměrně zůstává vně Evropské měnové unie a vyhýbá se tak naplnění podmínek pro přijetí eura. Protože je možné tuto skutečnost považovat za *de facto* výjimku z práva EU, tato práce s ní bude takto pracovat. (Eliasson 2006: 259).

jiných vybraných pravomocí. Vnitřní diferenciaci je zaznamenatelná jak v monetární a fiskální politice, což byl v druhém případě britský a česká výjimka z fiskálního kompaktu, tak v zahraniční a bezpečnostní politice. Vnitřní diferenciaci je výlučným rysem integrace základních státních pravomocí. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfennig 2014: 193-194) Hlavními faktory vnitřní diferenciaci jsou dle zkoumání Leuffena et al. obavy veřejnosti o národní identitu a suverenitu. V tomto procesu se právě z tohoto důvodu ukázala zásadní důležitost domácích ratifikačních procedur, a to zejména v těch zemích, jež používají jako prostředek k ratifikaci Smluv EU referenda. (Leuffen, Rittberger, Schimmelfennig 2013: 258) Tato argumentace zakládající se na národní identitě a suverenitě a která přináší teoretická vysvětlení trendů v integraci základních státních pravomocí, bude přiblížena v následující podkapitole.

1.3. Evropská integrace základních státních pravomocí a euroskepticismus

Mezi jednotlivými teoriemi evropské integrace se nedá najít žádný jednotlivý „vítěz“, jenž by dokázal diferenciaci integrace ve všech analyzovaných politických oblastech nejlépe vysvětlit. Některé teorie dokážou přispět k pochopení některých částí složitého procesu evropské integrace, ale v jiných ohledech jsou méně přesvědčivé. (Leuffen, Rittberger, Schimmelfennig 2013: 259) Právě z toho důvodu není snadné s diferenciací evropské integrace pracovat.

Hooghe a Marks nedostatečnosti teorií evropské integrace vysvětlují tím, že příliš nezohledňují provázanost evropské politiky s těmi domácími v národních státech. Argumentují, že ačkoli je debata o EU složitá, má určitou strukturu, je koherentní a přímo spojená s domácím politickým konfliktem, ne *sui generis*. Přichází s předpokladem, že identita je rozhodující pro víceúrovňové vládnutí obecně, a zvláště pro regionální integraci jako je ta evropská. To podle nich vychází ze samotné povahy vládnutí, které se snaží o dosažení kolektivního prospěchu prostřednictvím koordinace lidské aktivity. Vedle toho je ale vládnutí také výrazem komunity. Komunity však požadují autonomii, která si však téměř vždy odporuje s funkční poptávkou po regionální autoritě. Aby bylo tedy možné pochopit evropskou integraci, je

nutné rozumět tomu, jak a kdy je identita mobilizována. (Hooghe, Marks 2008: 2) Svůj teoretický přístup k evropské integraci popisují jako post-funkcionalistický, přičemž mnohdy souhlasí nebo vycházejí z neofunkcionalismu a liberálního intergovernmentalismu, ale odlišují se od nich zkoumáním politického konfliktu, který podle nich zapojuje komunální identity, a předpokladem, že národní identita je stejně jako ekonomický zájem výchozím bodem vytváření preferencí ohledně struktury politického dohledu. Podle jejich argumentace zbrzdění evropské integrace nebylo způsobeno tím, že by lidé začali jinak přemýšlet nebo změnili názory, ale tím, že se v řadě zásadních otázek změnil rozhodovací proces z toho založeného na názoru elit na ten založený na masové politice. (Tamtéž: 13) Jak ale národní identita určuje postoje veřejnosti k EU a co vlastně znamená?

Identitu si může každý jedinec vykládat různě. Každý má typicky hned několik identit, od té lokální a regionální, přes tu národní a dále. Pro určení přístupu jedince k Unii však není rozhodující daná skupina, se kterou by se identifikoval, ale spíše jak jsou tyto skupiny propojeny mezi sebou a jestli a jak jsou mobilizovány v debatě elit. (Tamtéž: 12) Je tedy důležité, zda občan svou identitu popisuje jako výhradně národní, nebo zda ji vnímá jako nějakým způsobem zkombinovanou z lokální, regionální, národní a nadnárodní součásti. Protože jsou EU i národy pouze „představovanými komunitami“⁴, mohou se lidé cítit součástí obou dvou zároveň, což potvrzují i socio-psychologické průzkumy. Otázkou identity se začal v roce 1992 zabývat i Eurobarometr, série průzkumů veřejného mínění. (Risse 2005: 295) Od té doby je každoročně prováděn, a lze tak porovnávat, jak příslušníci jednotlivých národů svou identitu vnímají.

Unie je projektem v podstatě řízeným elitami, a proto je jim přirozeně blízká a je pro ně snadné se s EU identifikovat a podporovat ji. Vzniká zde však významná mezera mezi podporou EU v rámci elit a naopak u širší veřejnosti.. Ta má tendence k euroskepticismu, což může být vysvětleno tím,

⁴ Koncept „představovaných komunit“ představil v roce 1983 Benedict Anderson ve svém díle *Imagined Communities* a vykreslil v něm národ jako komunitu, která byla sociálně zkonstruována, tedy představena, těmi, kdo se považují za její příslušníky. (Anderson 1983: 6-7)

tím, že pro mnoho lidí představuje Unie abstraktní pojem a nemá reálné obrysy. Jakkoli je velmi reálná pro evropské politické, ekonomické a sociální elity, pro občany je Unie stále spíše vzdálenou komunitou, rozhodně ve větší míře než národní stát. (Risse 2004: 296-297) A pokud jednotlivci nemají čas či prostor řešit svůj vztah k evropské integraci, spoléhají se na podněty. Ty mohou být ideologické, vycházet z jednotlivcovy pozice na pravolevé škále nebo mohou pocházet z médií, odborových nebo náboženských organizací a od politických stran. A tyto podněty do uvažování o evropské integraci zcela zřejmě zapojují kromě ekonomického zájmu také identitu. EU je totiž více než jen způsob, jak snížit náklady na ekonomické transakce. Je součástí systému víceúrovňového vládnutí, jež zjednodušuje sociální interakci napříč národy, zvyšuje imigraci a podkopává národní suverenitu. (Hooghe, Marks 2008: 10-11) Jedinec bude pravděpodobně odmítat nebo chtít omezit evropskou integraci v tom případě, že se bude vnímat jako příslušník skupiny, která připisuje svou ekonomickou deprivaci hlubší integraci nebo která je přesvědčena, že nadnárodní integrace podkopává jejich národní nebo regionální identitu. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfenig 2014: 195) Pokud občané věří, že jejich identita je spojena výhradně s jejich národem, mají predispozici k euroskepticismu, a to zejména pokud jsou navíc podněty vedeni k tomu, aby věřili, že láska k jejich zemi není v souladu s evropskou integrací. A v tomto ohledu jsou rozhodující euroskeptické populistické pravicové strany. Čím silnější tyto strany jsou, tím pravděpodobněji jsou jedinci s exkluzivní národní identitou euroskeptičtí. (Hooghe, Marks 2008: 13) U nacionalistů je mnohem méně pravděpodobné, že budou podporovat evropskou integraci než u těch, kteří se alespoň částečně identifikují také s Uníí. Identita tedy předpovídá podporu evropské integraci silněji než ekonomická racionalita. (Risse 2005: 295)

Stranický konflikt ohledně směřování evropské integrace by teoreticky mohl být silně spojen s pravicovostí nebo levicovostí stran, nicméně, jak ve svém výzkumu zjistili Hooghe a Marks, zaujímání pozic stran ohledně evropské integrace je spojena s národní identitou a odpovídá spíše rozdělení na zelené, alternativní a liberální strany (*gal*) a na strany tradicionalistické, autoritní a nacionalistické (*tan*). Zdá se tedy, že síla

utvářející veřejné mínění o evropské integraci také strukturuje debatu mezi politickými stranami. Spojení mezi *gal/tan* a stranickou podporou evropské integrace je obzvláště silné pro *tan* strany, jako je např. Front National. Ty odmítají evropskou integraci, protože věří, že oslabuje národní suverenitu, rozdrbňuje samosprávu a přináší cizí záměry. Staví se proti evropské integraci, protože podkopává národní komunitu. (Hooghe, Marks 2008: 16-17) A právě tyto strany se také ujaly politizace evropské integrace, protože jejich euroskepticismus byl blíže tendencím, které ovládaly veřejné mínění. Jakkoli se většina mainstreamových stran politizaci evropské integrace bránila, *tan* populistické strany a národní konzervativci evropskou integraci nadále zpochybňovali a zajistili, aby se debata udržela kolem tématu identity. (Tamtéž: 21) Evropská integrace tak byla zpolitizována a dána do přímé souvislosti s identitou.

Pokud výše zmíněné spojíme s evropskou integrací základních státních pravomocí, literatura obecně říká, že politizované oblasti jsou integrovány později a na nižší úrovni než ty nepolitizované. Země se silnějšími obavami o svou autonomii nebo identitu budou pravděpodobněji omezeny politizací, a z tohoto důvodu i vyhledávat výjimky z evropské integrace či možnost setrvat zcela mimo EU. (Leuffen, Rittberger, Schimmelfennig 2013: 261) Rittberger et al. tvrdí, že oblasti politiky, které hluboce ovlivňují národní suverenitu a identitu, jsou charakterizovány nadnárodními konflikty, a v důsledku toho mají tendenci být více politizovány a v euroskeptických zemích také menší pravděpodobnost být integrovány. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfennig 2014: 195) Mezi takové oblasti politiky mohou už z povahy jejich definice být zařazeny základní státní pravomoci. Právě z toho důvodu je možné v oblasti základních státních pravomocí očekávat vnitřní diferenciaci, a to tím více, čím více se jejich evropská integrace prohlubuje a rozhodovací proces centralizuje. Jednou z příčin by také mohlo být to, že přesun suverenity na nadnárodní úroveň v oblastech základních státních pravomocí bude pravděpodobně kritizován od euroskeptické veřejnosti. (Tamtéž: 190) Leuffen et al. dále tvrdí, že v těch oblastech politiky nebo v těch zemích, které jsou obzvláště citlivé na obavy o autonomii a identitu, je posílena citlivost na další integraci a je vůči ní

generována opozice. S každým dalším postupem je totiž integrace čím dál více rušivá, zasahuje do základních oblastí státní autonomie a národní identity a spouští odmítavé reakce těch aktérů, kteří si posledního jmenovaného cení. Tím, jak politizace posouvá jednání o integraci z nadnárodní zpět na národní úroveň, je také zaznamenatelná vyšší úroveň diferenciacie. (Leuffen, Rittberger, Schimmelfennig 2013: 265) Rittberger et al. pak debatu uzavírají tím, že silná korelace mezi vnitřní diferenciací a integrací základních státních pravomocí může být vysvětlena politizovanou podobou integrace v těchto oblastech politik. Členské státy podle něj nevyhledávají výjimky z integrace jiných státních pravomocí, protože se u nich nemusí obávat o vysokou ztrátu autonomie nebo o svou identitu. Rittberger dále očekává další prohlubování diferenciacie, a to z toho důvodu, že prohlubování evropské integrace pravděpodobně bude čelit narůstajícímu vzdoru ze strany euroskeptické veřejnosti, která se bude obávat o identitu. (Rittberger, Leuffen, Schimmelfennig 2014: 197 a 208) Je zde nutné poznamenat, že tyto výjimky z práva EU se zcela zřejmě netýkají základní státní pravomoci veřejné správy. To je zřejmě způsobeno jen velmi nízkou, potažmo nepřímou a velmi nenápadnou integrací této základní státní pravomoci, která není téměř vůbec politizována.

Otázka identity je pro utváření názoru jedince i společnosti na evropskou integraci velice důležitá. Staví se tak vedle ekonomického zájmu a někteří akademici dokonce tvrdí, že je pro utváření této pozice důležitější. V tomto ohledu je rozhodující, zda se jedinci při výkladu své identity ztotožňují výhradně se svým národem, či svou identitu vnímají jako kombinaci národnosti, ale také příslušnosti k evropské komunitě. Pro předkládanou práci je důležitý zejména první případ, protože ti, kteří svou identitu považují za čistě národní, mají také vyšší předpoklad k euroskepticismu a k obavám o ztrátu své identity, státní autonomie a suverenity v případě evropské integrace. Jsou to navíc právě základní státní pravomoci, které jsou s identitou, státní autonomií a suverenitou úzce spojeny, a proto by měly být tyto obavy u základních státních pravomocí silnější než u jiných státních pravomocí. Čím více jedinců s exkluzivní národní identitou ve společnosti bude, tím větší bude mít společnost predispozice k euroskepticismu, a to

zejména v oblasti základních státních pravomocí. To se odrazí ve vyšších volebních preferencích extremistických populistických stran (výše zmíněné *tan* strany), které budou otázku evropské integrace čím dál více politizovat a udržovat debatu na úrovni otázek týkajících se ztráty identity, státní suverenity a autority. Politický diskurz budou rovněž stáčet k diferenciaci evropské integrace, k národním výjimkám z evropského práva, a možná dokonce také k celkovému vystoupení z EU. Tyto logické předpoklady vycházejí z předchozích výše popsaných výzkumů, je však potřeba je empiricky ověřit, o což se dále v předkládané práci pokusíme. Dříve než se k tomu uchýlíme, popíšeme v následující kapitole původ a podobu euroskepticismu, a to zejména ve spojitosti s faktory identity, suverenity a autonomie.

2. Euroskepticismus

Tato kapitola se ve svých následujících řádcích bude věnovat definici euroskepticismu a trendům v jeho vývoji v čase, jeho možným podobám a tomu, jak mu lze porozumět. Dále také rozebere, jakým způsobem je euroskepticismus spojen s národní identitou a suverenitou a jakou podobu má stranický euroskepticismus, aby se pak mohla zabývat francouzským euroskepticismem a pozicí Front National ve francouzském politickém spektru.

Pojem euroskepticismus jako takový nebylo až do poloviny 80. let obvyklé používat. Místo něj byli kritici tehdejšího ES označováni jako odpůrci trhu a významem tohoto pojmu byl britský odpor k účasti na procesu evropské integrace. (Topaloff 2012: 11) Euroskepticismus se tedy zprvu jevil jako typicky britský fenomén, jenž v ohledu jeho postoje k evropské integraci dále přispíval k nahlížení na Spojené království jako na zemi vykazující určitou jinakost. Avšak od počátku 90. let začaly různé formy euroskepticismu obsazovat místo v politické debatě také na evropském kontinentu. Jejich intenzita, která se pohybovala mezi zásadním odmítáním evropské integrace v její tehdejší formě a jen jemnou reformní kritikou, se zásadně lišila mezi jednotlivými zeměmi. (Harmsen, Spiering 2004: 13) Tyto rozdílnosti kulminovaly do kontroverzí, jež obklopily Maastrichtskou smlouvu, jejíž ratifikace se ukázala být zvláště obtížnou. Ačkoli nebyla ve své podstatě federalistickou, zahrnovala několik ujednání, která vykrystalizovala v silný odpor na domácí úrovni. Mezi ně patřila například HMU, SZBP nebo založení občanství EU. Tato opatření společně se symbolickým přerodem ES v EU byla odmítnuta těmi, kteří obhajovali setrvání na předchozí úrovni integrace. Někteří euroskeptici dodnes nepřijali reformy, které byly do Maastrichtské smlouvy zahrnuty, a nahlíží na ně jako na opatření, která změnila povahu evropské integrace na otevřeně politický projekt. Maastrichtská smlouva sama však na druhou stranu odrážela výhrady většiny vlád směrem k možnému zvětšení unijní moci, a to zejména tím, že povýšila princip subsidiarity na zastřešující princip vymezující rozsah kompetencí Unie. Smlouva sama také naznačovala mainstreaming euroskeptického diskurzu, který začal být v době po ratifikaci Maastrichtské

smlouvy artikulován také tradičními proevropskými aktéry, jako byl například německý kancléř Helmut Kohl. (Leconte 2010: 45-46) Topaloff dodává, že centrální politické elity napříč EU by pravděpodobně bývaly preferovaly setrvat ve starém režimu, který jim dovoľoval fungování bez většího přispění nebo zájmu širší veřejnosti o to, co dělaly. Změny, které s Maastrichtskou smlouvou přišly, však byly takových rozměrů a měly takový dosah, že se jim v demokratickém procesu nešlo jednoduše vyhnout, což mělo za výsledek politizaci evropské integrace. (Topaloff 2012: 28) Ta byla také zjednodušena novým diskurzem týkajícím se demokratického deficitu EU, jenž z euroskepticismu udělal intelektuálně přijatelný pojem. K politizaci dále přispěly změny mezinárodního kontextu, které přišly s koncem studené války. Ta dosud byla rozhodujícím stimulem pro umlčení některých z euroskeptických tendencí, ale se zmizením tohoto podnětu se vytratilo také logické odůvodnění pro prohlubování integrace. (Leconte 2010: 46) V evropské politice tak nastal významný obrat, který vyvolal důležité změny v celkovém evropském politickém diskurzu. Evropská integrace se tím, že začala být politizována, stala běžnou politickou záležitostí a předmětem politické debaty. Na legitimitě tak nabral i euroskepticismus, který evropskou integraci či některé její aspekty zpochybňoval a začal bojovat za ochranu národních zájmů a identit.

2.1. Definice a podoby euroskepticismu

Studovat euroskepticismus není jednoduché už jen proto, že je mnohorozměrným fenoménem. Ve snaze mu lépe porozumět a přesněji ho vymezit proto různí akademici přinesli různé definice euroskepticismu. Tyto definiční tendence se začaly objevovat na přelomu tisíciletí a jedno z nejrozšířenějších rozdělení a typizování euroskepticismu přinesli v roce 2001 Taggart a Szczerbiak, když od sebe jasně oddělili „tvrdou“ a „měkkou“ formu euroskepticismu. Tvrdý euroskepticismus podle nich zahrnuje *„naprosté odmítnutí celého projektu evropské politické a ekonomické integrace a odpor proti tomu, aby se daná země stala nebo zůstala členem EU.“* (Taggart a Szczerbiak 2001: 10). Naproti tomu měkký euroskepticismus *„požaduje podmíněné nebo kvalifikované odmítání evropské integrace, a může proto být dále rozdělen na ‚politický‘ euroskepticismus a*

euroskepticismus týkající se ‚národního zájmu‘. Oba druhy měkkého euroskepticismu jsou podmíněné, protože nezahrnují odpor k integraci z principiálních důvodů, ale naznačují, že v případě politické změny u dané politiky nebo posunu národního zájmu by mohla být evropská integrace ve své současné podobě podpořena či dokonce povzbuzena.“ (Taggart a Szczerbiak 2001: 10) Jinou kategorizaci v roce 2002 přinesli Kopecký a Mudde, kteří začali rozlišovat mezi „specifickou podporou“ EU na jedné straně a „nejasnou podporou“ evropské integrace na straně druhé. Díky tomu dokázali pozici strany zároveň umístit na pesimistické/optimistické a eurofobní/eurofilní ose, což jim poskytlo možnost rozlišit čtyři obecné druhy pozice strany: euroentuziastickou, europragmatickou, euroskeptickou a zcela odmítající evropskou integraci jako takovou. (Harmsen a Spiering 2004: 19) V neposlední řadě v roce 2002 navrhl Chris Flood šestibodovou řadu, na níž je možné umístit pozici strany vzhledem k EU. Tato řada na jedné straně začíná u „odmítavé“ pozice a na druhé končí pozicí „maximalistickou“, která znamená silné pozitivní obhajování pro další integraci. Tento rámec cílil na to, aby byl hodnotově neutrální a umožnil deskriptivní kategorizaci pozic bez zohlednění ideologie nebo strategických motivací strany. (Tamtéž: 19-20) Je tedy zřejmé, že neexistuje žádná jednoduchá a výlučně užívaná definice euroskepticismu. Obvykle je však užíváno rozlišení mezi tvrdým a měkkým euroskepticismem, a tento trend bude následovat i předkládaná práce.

Jak už jsme zmínili, euroskepticismus je mnohorozměrným fenoménem. Pro lepší orientaci v podobách euroskepticismu proto předkládaná práce dále využije čtyři podoby euroskepticismu tak, jak je definovala Cécile Leconte: utilitární, politický, euroskepticismus založený na hodnotách a kulturní antievropanství. Pojem *utilitární* euroskepticismus chápe jako skepticismus týkající se zisků vzniklých z integrace nebo jejích distribučních dopadů, ať už na úrovni jednotlivce nebo kolektivu. Od začátku 90. let tato podoba euroskepticismu získávala u veřejnosti na popularitě, což se odrazilo v paralelním vývoji také na úrovni elit. (Leconte 2010: 46-47) Další podobou euroskepticismu je ten *politický*, jenž Leconte definuje jako principiální odpor nebo vzdor vůči zřizování nadnárodního institucionálního systému, delegování pravomocí nadnárodním institucím nad rámec

omezeného počtu politik a vůči principu sdílení suverenity. Politický euroskepticismus se prosadil zejména na přelomu 80. a 90. let, a to obzvláště s Maastrichtskou smlouvou. (Tamtéž: 50-51) Euroskepticismus *založený na hodnotách* odkazuje k pohledu, že unijní instituce nadměru zasahují do záležitostí, kde jsou v sázce nejen silné kolektivní a společenské preference, ale také celé systémy hodnot, jako jsou například otázky potratu, rozvodu, práv menšin atd. Tato forma rozhořčení vůči EU má původ v představě, že jak se integrační proces přelévá do nových oblastí politik, EU využívá svého narůstajícího a nelegitimního vlivu na záležitosti, jež jsou sociálně zkonstruovány a kulturně závazné. Tento druh euroskepticismu byl v debatách o integraci vždy přítomen a je tomu tak i nyní. (Tamtéž: 57) Poslední forma euroskepticismu vznikla ze skepticismu k Evropě jako civilizaci a historické a kulturní entitě. Skepticismus vůči evropské integraci je v tomto případě zakořeněn v hlubším, kulturním skepticismu vůči Evropě v jejím širším smyslu, což lze definovat jako „*kulturní antievropanství*“. (Tamtéž: 61) Předkládaná práce bude s euroskepticismem pracovat jako s celkem, protože jeho výše popsané podoby na sebe vzájemně působí a z jedné se může snadno vyvinout druhá. Jak je ovšem zřejmé z definice politického euroskepticismu a období, kdy se dostal na vzestup, bude nás v předkládané práci zajímat zejména právě tato jeho podoba a způsob její interakce s těmi ostatními. Právě politický euroskepticismus totiž odpovídá předpokladu Hooghe a Markse zmíněného výše v podkapitole 1.3, že národní identita je stejně jako ekonomický zájem výchozím bodem vytváření preferencí ohledně struktury politického dohledu. Zatímco rovina národní identity zde odpovídá politickému euroskepticismu, rovina ekonomického zájmu odpovídá euroskepticismu utilitárnímu. Protože záměrem předkládané práce je otestovat právě tento předpoklad, bude dávat důraz právě na politický euroskepticismus a jeho vliv na tvoření postoje k evropské integraci.

2.2. Euroskepticismus a identita

Vazba mezi euroskepticismem jedince a způsobem vnímání jeho vlastní identity nebyla vždy zřejmá. Euroskepticismus totiž v minulosti nabíral různých podob a s otázkou identity byl spojen až mnohem později po tom, co

se začaly objevovat jeho rané formy. I pozornost akademiků byla této problematice věnována až později, a to když se začalo ukazovat, že euroskepticismus není u jedinců spojen jen s vnímáním vlastního ekonomického zisku z evropské integrace, ale také s dalšími faktory. Vztahu mezi euroskepticismem a identitou se věnuje následující podkapitola.

Jedním z důvodů spojených s identitou, které vedly k tomu, že politický skepticismus vůči evropské integraci nabral na důležitosti právě na začátku 90. let, bylo vytvoření institutu občanství EU, jenž byl zahrnut do Maastrichtské smlouvy. Jeho založení se stalo základním kamenem pro odpor vůči přijetí této dohody. Existence unijního občanství totiž vyvolala strach, že by mohlo konkurovat občanství národnímu a že by veřejnost mohla dát přednost tomu prvnímu před druhým. Pod povrchem takového nesouhlasu s občanstvím EU podle Leconte leží hluboký odpor k právě takovým konceptům, jako je evropská identita nebo evropská kultura. (Leconte 2010: 51-53) Samotné občanství přitom může být vnímáno jako projekt mající za cíl podpořit pokojné soužití občanů EU. Má však stejně jako identita několik úrovní a nejdůležitější z nich je ta národní, ne ta evropská. Občanství EU sice formálně existuje, ale vedle toho národního. Práva, která z něho plynou, jsou dodatečná k těm národním, stejně jako úřady pro ochranu těchto práv. (Jones 2012: 699) A právě z této jakési nadbytečnosti občanství EU plynou nesouhlasné pozice, jež dále vedou k debatám, které se do větší míry věnují tématu kompatibility mezi evropskou a národními identitami.

Identita je pro lidskou psychologii velmi důležitá, a proto si ji také lidé chrání. Evropané jsou na své národnosti stále značně pyšní a silně se ztotožňují v první řadě se svým národem. Existuje tedy mezi nimi poměrně velký počet těch, kteří se v procesu evropské integrace obávají ztráty své národní identity, ale zároveň tento projekt nadále podporují. (McLaren 2007: 237) Jones tvrdí, že když se Evropané ztotožňují se svou národní identitou, podceňují přitom rozměr toho, jak byla samotná národní identita pozměněna evropskou integrací. Mělo by se podle něj rozlišovat mezi subjektivním povědomím o identitě a objektivnějším pojmem identity, která by se s postupem času měla stát čím dál evropštější. (Jones 2012: 697) Leconte však dodává, že proevropské elity přesvědčily veřejnost o výhodách integrace

na falešných základech. Představili jí evropskou integraci jako nástroj k promítnutí národních hodnot, což v konečném důsledku vedlo k rozdrobení dojmu kompatibility mezi národní a evropskou identitou. (Leconte 2010: 185) Na důležitosti proto nabralo to, jak lidé vnímání vlastní identity konceptualizují, a totiž zda svou identitu vnímají jako výhradně národní, nebo zda o ní přemýšlejí jako o mnohonásobné a do nějaké míry zahrnující nadnárodní prvek. Nejvlídněji projekt evropské integrace vnímají ti, kdo svou identitu vidí jako naprosto nadnárodní. A podle závěrů McLarenova výzkumu jsou to právě lidé s exkluzivní národní identitou, kteří jsou k politické integraci napříč EU nejvíce nepřátelsky naladěni. Navíc má toto jejich výlučné vnímání vlastní identity negativní vliv na jejich důvěru unijním institucím, vůči nimž také získávají určité zaujetí. (McLaren 2007: 237 a 248) Nicméně ani většina těch občanů, kteří svou identitu vidí jako exkluzivně národní, nechce, aby jejich země vystoupila z EU. Bylo odhadnuto, že mezi těmito lidmi je asi 15 % tvrdých euroskeptiků, což také odpovídá podílu silně euroskeptických a protievropských představitelů v EP. (Leconte 2010: 185-186) Příkladem, kdy byla zjištěná korelace mezi exkluzivní národní identitou a euroskepticismem prakticky ilustrována, byla například referenda o Smlouvě o Ústavě pro Evropu v roce 2005. Mezi francouzskými voliči si tehdy myslelo 63 % voličů, kteří měli v referendu v úmyslu Smlouvu o Ústavě pro Evropu odmítnout, že zachování národní suverenity bylo na rozdíl od posílení evropských pravomocí nejlepší cestou k boji s globálními výzvami. (Brouard, Sauger 2005: 136) Pro to, aby byl euroskepticismus u lidí s exkluzivní identitou spuštěn, je ale třeba, aby byl nějakým způsobem podněcován.

Podle Leconte může být exkluzivní národní identita aktivována v případě, že je po občanech požadováno, aby si vybrali mezi národní a evropskou identitou nebo pokud cítí, že si mezi nimi musí vybrat. To se děje zejména v případech silné polarizace unijních záležitostí, která posiluje vnímání rivality mezi národní a evropskou identitou. Domény politik, které na tomto základě prošly od roku 1991 nejsilnějším poklesem veřejné podpory jejich další integrace, byly ty spojeny se sociálním státem, a právě politiky spojené s národní identitou. Neochota k možnému zvětšení unijní autority v

těchto oblastech odpovídá paralelním obavám o schopnost členských zemí ovlivnit unijní rozhodovací proces, a zejména strachu z toho, že by země mohla být v bezpočtu otázek spojených s identitou přehlasována. (Leconte 2010: 93 a 181)

Spojitost mezi identitou a euroskepticismem je tedy neodmyslitelná. Samotné silné ztotožnění se s národní identitou sice ještě nutně neznamená tendence k euroskepticismu, nicméně pokud se jedinec silně ztotožní výhradně s národní identitou a svou identitu nebude vůbec vnímat jako evropskou, pak se pravděpodobnost, že se bude na evropskou integraci dívat euroskepticky, silně zvyšuje. Mezi případy, kdy se tyto tendence v minulosti projevily, patřilo například zahrnutí unijního občanství do Maastrichtské smlouvy či referenda o Smlouvě o ústavě pro Evropu. Silný vliv na to, zda bude exkluzivní identita aktivována, pak má polarizace politické debaty o daném tématu, stejně jako míra jeho politizace. Tyto závěry mohou mít implikace také pro oblast základních státních pravomocí. Z teorie se tedy zdá, že v případě, že bude potenciální integrace základních státních pravomocí silně politicky polarizována a politizována, může být aktivována exkluzivní národní identita, což v může vést k nárůstu popularity populistických extrémně pravicových stran, a v konečném důsledku ke snížení veřejné podpory evropské integrace základních státních pravomocí. Pro potvrzení či vyvrácení takového trendu však je třeba přinést empirické důkazy.

2.3. Stranický euroskepticismus

Euroskepticismus se v EU stal postupem času přirozenou součástí politické debaty. V některých členských státech Unie zakořenil natolik, že se z něj stala viditelná a stabilní minorita. Je naprosto zřejmé, že v takových zemích se tento specifický pohled na evropskou integraci brzy promítl také do politického spektra, kde euroskeptický názor začal být zastupován specifickými stranami. Následující podkapitola se bude zabývat právě problematikou stranického euroskepticismu.

Politické strany jsou v procesu politické reprezentace klíčovými hráči, kteří mají zásadní roli v určování podoby a obsahu politiky na domácí úrovni. S tím, jak se stává těžší a těžší zcela oddělit domácí a evropskou úroveň

politiky, to jsou právě strany, které stanovují způsob, kterým se unijní otázky stanou nebo nestanou domácími politickými problémy. Strany také v souvislosti s unijními otázkami hrají zásadní roli v tom, že kolem nich uvádí do pohybu společenskou náladu a určují, zda budou v konkurenci jiných problémů vůbec projednávány. Otázka evropské integrace nám proto poskytuje možnost osvětlit nové aspekty stranického konfliktu v Evropě. (Taggart a Szczerbiak 2008a: 2) Jeho podoba je dobrým výchozím bodem pro zkoumání euroskepticismu jako širšího fenoménu, a to zejména proto, že evropské otázky jsou obecně v názoru veřejnosti méně významné a že elity jsou pro evropský integrační proces důležité. (Taggart a Szczerbiak 2008b: 348) Dominantním stranickým konfliktem je zde samozřejmě pravo-levé rozdělení, nicméně existují také další, jako je například konflikt mezi nacionalismem a kosmopolitismem nebo mezi liberální tržní ekonomikou a sociální péčí. (Topaloff 2012: 8) Takových třecích ploch by však bylo možné najít mnohem více.

Hlavními důvody, proč strany zaujímají euroskeptické pozice jsou podle Lipseta a Rokkana historické rozpory, které daly vzniku hlavním ideologickým stranickým rodinám: křesťansko-demokratické, liberální, sociálně-demokratické a konzervativní. Později do tohoto členění přidávají také tzv. novou levici a pravici. Ideologie podle nich hraje důležitou roli při určování obecného přístupu k evropské integraci, zatímco to, zda strana podporuje současnou trajektorii EU, je určeno strategií, kterou strana přijala. (Lipset, Rokkan in Taggart, Szczerbiak 2008c: 254) Taggart a Szczerbiak dodávají, že některé stranické rodiny mají ideologické predispozice zaujmout euroskeptický postoj, což jsou např. nacionalistické strany, nebo tíhnout spíše k podpoře evropské integrace, což je případ například křesťansko-demokratických stran. Jejich výzkum nepotvrdil, že by pozice strany na pravo-levé škále hrála významnou roli, a také podle nich není možné jen z ideologického zakotvení strany jednoduše vyčíst to, jak se bude stavět k evropské integraci. Je vedle toho také třeba vnímat, co strana považuje za hlavní zájem svých voličů. Výsledky jejich výzkumu naopak ukázaly, že euroskeptické strany se nacházejí na periferiích nebo extrémech

politického spektra. (Taggart a Szczerbiak 2008c: 255-257) Euroskeptické strany se tak dostávají do politického souboje se stranami mainstreamovými.

Mainstreamové strany ale preferují vést politický boj zejména na úrovni typických konfliktních otázek mezi pravicí a levicí a snaží se politickému konfliktu ohledně evropské integrace vyhnout tím, že přijímají obecně prointegrační postoj, udržují tak status quo a vyhýbají se politizaci této problematiky. Tyto strany jsou také často vládními stranami. (Dolezal a Hellström 2016: 163) Podle Topaloffa mají mainstreamové strany jen malou tendenci k tomu, aby přijímaly euroskeptickou politiku a setrvávají značně proevropské, a to i když jsou v opozici. I tehdy mají silnou motivaci pro to, aby svou taktickou euroskeptickou rétoriku omezily na velmi specifickou kritiku k určitým politikám. Mainstreamové strany jsou totiž bezpochyby největšími vítězi evropského integračního procesu. (Topaloff 2012: 13-14 a 76) Euroskepticismus se tak dá vnímat jako strategie politické soutěže. To, zda strany použijí evropské záležitosti jako prvek mezistranického konfliktu a kolik důležitosti mu v tom případě dají, je však určeno kombinací volební strategie a koaličních taktických faktorů. (Taggart Szczerbiak 2008c: 257) Tuto tezi potvrzuje také Topaloff, když tvrdí, že stranický euroskepticismus je výsledkem rozhodovacího procesu a úzce souvisí s tím, zda strana usiluje o získání co největšího počtu hlasů voličů, zda se soustředí na získání úřadu, nebo chce dosáhnout konkrétního výsledku u dané politiky. (Topaloff 2012: 72) Euroskeptická politika strany se tak může za vhodných podmínek, kdy mainstreamové strany nereagují na narůstající skepticismus elektorátu, stát zdrojem hlasů. (Dolezal a Hellström 2016: 159) Podle Topaloffa se euroskepticismus jako strategická volba jednoduše vyplácí, a i z toho důvodu ho v nějaké formě přijímá čím dál více stran. (Topaloff 2012: 27) To významně ovlivňuje podobu politické soutěže, potažmo témata, která jsou stranami artikulována a politizována.

Podle Dolezala a Hellströma jako hnací sílu politizace unijních otázek a evropské integrace mnoho autorů vidí populistickou radikální pravici, která v euroskeptické rodině ze všech stran nejvíce vystupuje na povrch. Tyto strany vytvářejí opozici mainstreamovým proevropským stranám, jsou výrazné ve volebních kampaních a dávají v nich důraz na evropské otázky. U

těch se soustředí na takové aspekty, u nichž je největší pravděpodobnost sporu. (Dolezal a Hellström 2016: 156) Euroskepticismus se tak stává strategií politické soutěže a základní politickou realitou, která definuje prostředí, v němž probíhá rozhodovací proces. (Topaloff 2012: 27) Populistická radikální pravice se přitom staví do opozice dalšímu prohlubování a rozšiřování EU, a to z toho důvodu, že na obojí nahlíží jako na ohrožení národní suverenity a identity. Členskými státy, ve kterých je populistická radikální pravice podle závěrů výzkumu Dolezala a Hellströma nejvýraznější, jsou Rakousko a Francie. Většina vysoce politizovaných voleb v těchto dvou zemích je totiž charakterizována silnými výsledky pro strany příslušející k euroskeptické populistické radikální pravici: rakouská FPÖ a francouzská Front National. Ve Francii je přitom odpor k evropské integraci vyjadřován z obou extrémů politického spektra. Pokud se díváme na odlišnosti v pozicích stran ohledně evropských záležitostí, je zřejmé, že odpor vůči evropské integraci přichází ze strany komunistických/levicových socialistických stran a ještě mnohem více z populistické radikální pravice. Rakousko a Francie patří mezi ty země, kde je hnací silou politizace evropských otázek zejména populistická radikální pravice. Radikální populistické strany, které se navíc nacházejí na pravé straně politického spektra, tak mohou přinášet do politické debaty nová témata, což jsou v jejich případě typicky evropské otázky, jejichž politizaci se mainstreamové strany vyhýbají, protože jim malý význam, který jim veřejnost dává, v plné míře vyhovuje. (Dolezal a Hellström 2016: 163, 177-180) Role euroskeptických stran je tedy pro politizaci evropských otázek zásadní.

2.4. Euroskepticismus ve Francii

Francie stála u zrodu evropské integrace a bylo by jen velmi obtížné představit si, že by integrace započala bez francouzského přispění a vedení. Francie je ale také země se silným národním cítěním, a proto není překvapující, že se v zemi kromě lidí k evropské integraci naladěných pozitivně našlo také mnoho takových, které ovládly euroskeptické nálady. Tento rozkol se začal akcentovat zejména v době od referenda o přijetí Maastrichtské smlouvy v roce 1992. (Hainsworth, O'Brien, Mitchell 2004:

37) Euroskepticismus se odrazil i v postojích několika politických stran na obou stranách politického spektra.

Na francouzské levici se skepticismus typicky zaměřuje na nedostatek zapojení občanů do rozhodovacího procesu na úrovni EU a na podřízenost sociální politiky makroekonomickým cílům. Francouzský levicový skepticismus neodmítá evropskou integraci jako takovou, ale spíše prosazuje alternativní pohled, v němž EU slouží jako prostor pro regulaci ochraňující členské státy před globálním kapitalismem. Obavy o národní suverenitu nejsou na levici dominantní a objevují se zejména s dožadováním se „ekonomického vládnutí“ a uvolnění makroekonomických konvergenčních kritérií. (Milner 2004: 76) Tento měkký euroskepticismus je na levici artikulován zejména Chevènementovým *Mouvement républicain et citoyen* (MRC)⁵ a *Parti communiste français* (PCF). Hnutí Jean-Pierra Chevènementa bylo na téma evropské integrace mobilizováno zejména v 90. letech, kdy vedlo kampaň na téma alternativní vize pro evropskou integraci, která se opírala o protiamerickou zahraniční politiku soustředící se na třetí svět. Zdůrazňovala také myšlenku multipolárního světa, odmítala federalismus a trvala na mezivládním způsobu rozhodování. Tehdejší pozice Chevènementova hnutí ale představovala pouze striktnější verzi tradiční mainstreamové francouzské politiky. (Tamtéž: 64-65) I PCF navrhovala alternativní vizi evropské integrace. Pro ni ale spočívala zejména na sociální Evropě, která si váží suverenit a nelikviduje je. Strana trvala na udržení národních vet v rozhodovacím procesu EU a svou alternativní vizi označovala jako „Organizaci společných evropských národů“, což mělo být spojení Organizace společných národů a federace národních států. PCF však nebyla schopna tuto politiku přetvořit ve volební úspěchy. (Tamtéž: 68-69) Levicový euroskepticismus je ve Francii tedy spíše měkký než tvrdý. Má podobu kvalifikované opozice založené na obavách o specifické oblasti politik spíše než principiální odmítání evropské integrace a nabízí její alternativy.

Na francouzské pravici euroskepticismus nabral třech podob: gaullistického nacionalismu, národního populismu ve formě Front National a

⁵ Do roku 2003 *Mouvement des citoyens* (MDC).

villierismu, nekonvenční politické síly, která měla určitý vliv v 90. letech. (Hainsworth, O'Brien a Mitchell 2004: 37) Novo-gaullistické strany, mezi něž patří *Rassemblement pour la République* (RPR), *Union pour un mouvement populaire* (UMP) a dnešní *Les Républicains* (LR)⁶ jsou těmi, jež historický kontext spojuje s prosazováním prvenství národního státu a národní nezávislosti. Gaullistické strany vždy byly národními hnutími, jejichž důraz na národní suverenitu, jednotu a ušlechtilost byl ilustrován hlubokou nedůvěrou k nadnárodním strukturám a institucím a odmítání federální Evropy. Místo ní přinesly konfедераční vizi založenou na přesvědčení Charlese de Gaulla, že evropské národní státy jsou nezbytnými základními stavebními kameny evropského a světového řádu. Podle euroskeptických gaullistů by EU neměla být předzvěstí konce neoddělitelné a suverénní francouzské republiky ani značit konec francouzské výjimečnosti. (Tamtéž: 37-38 a 44) Na pravici francouzské euroskeptické scény také hraje spíše marginální roli *Mouvement pour la France* (MPF), hnutí prosazující proměnu EU v konfederaci suverénních států, v němž by hlavní roli hrála Rada EU a Komise by měla roli výhradně administrativní. (Tamtéž: 50) Nejvýznamnější podobu euroskepticismu na francouzské pravici bezpochyby ztělesňuje *Front National*.

2.4.1 Euroskepticismus v pojetí Front National

Front National evropskou integraci až do začátku 90. let podporovala a pro evropskou úroveň dokonce požadovala větší míru pravomocí pro různé politické oblasti, jako například zavedení společné měny, avšak ne té jednotné. (Biard 2016: 415-416) Když ale mělo proběhnout referendum o přijetí Maastrichtské smlouvy, FN založila svou kampaň na rezolutním odmítnutí této dohody. To pro FN bylo přirozeným navázáním na předchozí obranu francouzské identity a suverenity. Začala tak s kampaní své ideologické agendy: nacionalismu, odmítání byrokracie a ochrany národní suverenity a identity. Na Maastrichtskou smlouvu bylo nahlíženo jako na nevratný krok směrem k federalizované Evropě pod autoritou bruselské Komise. (Hainsworth, O'Brien, Mitchell 2004: 46-47) V té době se FN

⁶ Tyto tři strany na sebe navazují a každá z nich vznikla zánikem té předchozí.

uzavřela ve striktně negativní pozici vůči evropské integraci a EU začala považovat za „totalitní projekt“. Začala také poukazovat na důsledky unijních politik a používat vůči EU „démonizační“ rétoriku, v jejímž rámci Unii začala označovat jako „monstrum“, které míří ke „zkáze lidstva“. V očích FN se také EU stala brzdou francouzského rozvoje a ochrany Francie, a to prostřednictvím toho, jak koncentruje a zhoršuje všechny problémy. EU Francii bere její suverenitu tím, že jí předepisuje normy, které neslouží ničemu jinému než zájmu „elit“. Ty jsou populistickou stranou odmítány. (Biard 2016: 415-416) Ačkoli byly tyto pozice utvářeny v době, kdy byl předsedou FN velice radikální Jean-Marie Le Pen, staly se součástí ideologie strany a přetrvávají až dodnes.

Front National byla po dlouhá léta vedena Jean-Marie Le Penem bez jakéhokoli vnitřního volebního demokratického mechanismu k jeho zvolení. To se změnilo v roce 2007, kdy taková vnitřní volba poprvé proběhla, předsedou byl na příští tři roky zvolen Jean-Marie Le Pen a první místopředsedkyní strany se stala jeho dcera, Marine Le Pen. Její silná osobnost ve straně nedlouho nato začala způsobovat štěpení a začala tak přebírat ve straně moc. Na kongresu FN v Tours v lednu 2011 pak byla zvolena předsedkyní strany a její otec je jmenován čestným předsedou. (Igounet 2014: 408, 413 a 423) Od převzetí moci Marine Le Pen přijala FN novou strategii, která zahrnuje dva hlavní aspekty: profesionalizaci a „dedémonizaci“ strany. Profesionalizací bylo míněno získání výkonného a kompetentního personálu, který by byl schopen za sebe rozhodovat a řídit veřejné záležitosti. (Biard 2016: 429) Strategii „dedémonizace“ se FN snaží oprostít od své radikální historie. (Igounet 2014: 434) FN tímto zahájila nové období své historie, v němž se snaží o normalizaci strany.

Tato taktika se Marine Le Pen vyplatila nejen uvnitř strany, ale také u voličů. Tím, že její platforma zkombinovala typická témata Jean-Marie Le Pena, jako je imigrace, bezpečnost a národní identita, se silným populistickým levicovým sdělením, jako je zvyšování mezd, se jí podařilo stranu obrodit a získat pro ni více vážnosti v očích francouzské veřejnosti. FN se přitom nestala méně radikální nebo umírněnější, ale podařilo se jí místo toho „dedémonizovat“ způsob, jakým prezentuje svá sdělení, a obratně se

dostat na cestu k mainstreamové přijatelnosti. (Stockemer 2017: 24, 38 a 41) Front National se tak dostala do kruhu respektovaných stran, pro něž je možné vytvářet lokální aliance a vypadá jako politická strana, která je kompatibilní s demokratickou politickou hrou. První volební úspěch Marine Le Pen zaznamenala již v dubnu 2012, kdy ve své první prezidentské volbě shromáždila 17,9 % hlasů. (Igounet 2014: 421 a 426) Velké vítězství FN přinesly volby do EP v květnu 2014, v nichž se strana s 24,68 % vyjádřených hlasů umístila na prvním místě, čímž předčila dvě hlavní mainstreamové francouzské strany. (Biard 2016: 413) Celkem poslala do Bruselu a Štrasburku 22 poslanců EP, a stala se tak nejúspěšnější radikální pravicovou stranou v Evropě. V roce 2015 ve volbách do departementů získala 25,2 % hlasů, čímž potvrdila svůj volební výsledek z roku 2014 a v prosincových regionálních volbách měla další mírný nárůst hlasů, když jich získala 27,9 %. (Stockemer 2017: 24-25) Významný volební výsledek přinesly prezidentské volby v dubnu 2017, kdy se Marine Le Pen podařilo získat 21,3 % hlasů a dostat se tak do druhého kola s jen velmi mírnou ztrátou procentních bodů na svého konkurenta Emmanuela Macrona. Ačkoli ve druhém kole nezměřila, obdržela 33,9 % hlasů, což je nezanedbatelný výsledek. (Výsledky francouzských prezidentských voleb 2017) V následných parlamentních volbách v červnu 2017 ale FN zaznamenala neúspěch, když v jejich prvním kole získala pouze 13,2 % hlasů a 8,75 % hlasů z druhého kola se promítlo v pouhých 8 poslaneckých křeslel. (Výsledky francouzských parlamentních voleb 2017) I přesto ale lze tvrdit, že po převzetí předsednictví Marine Le Pen se FN volebně začalo dařit.

2.4.2 Front National v Evropském parlamentu

Front National dlouhodobě usiluje o získání mandátů nejen ve francouzském Assemblée National, ale také v Evropském parlamentu. To by se vzhledem k jejich postoji k evropské integraci a EU obecně mohlo zdát paradoxní, ale FN má svou roli v EP dobře vymezenou. Marine Le Pen dlouhodobě prohlašuje, že se do politiky dala proto, aby se dostala k moci a mohla dělat změny. Věřící, že před vítězstvím je třeba projít opozicí, kde je podle ní možné získat na důvěryhodnosti. (Igounet 2014: 417) Stockemer na

toto téma uvádí, že FN se prezentuje jako outsider politického systému a nahlíží sama na sebe jako na alternativu mainstreamové politiky a obecně politickému systému. Strana nabízí formu populistické demokracie a podobu vlády shromažďující francouzské občany bojující za nacionalismus. Cílí na posílení státní autority a odmítá ekonomickou a kulturní globalizaci, evropeizaci, dojem evropské identity, multikulturalismus, mainstreamové politické strany a sociální, kulturní a akademické elity. Marine Le Pen sama definuje stranu jako populistickou republikánskou alternativu a každému, kdo její hnutí označí jako extrémní pravici, slibuje boj. (Stockemer 2017: 34 a 39) Front National se tak zcela zřejmě staví do pozice aktivní opozice, což se promítá také v chování jejích poslanců v EP.

V současné legislatuře má FN 23 svých zástupců v EP. Bez toho, aby přináleželi k některé z parlamentních politických skupin by však neměli dostatečný vliv na rozhodování o legislativě, a tedy by jejich přítomnost v Parlamentu nebyla dostatečně přínosná. Právě z toho důvodu se pokusili o vytvoření vlastní politické skupiny, což se jim však podařilo naplnit až rok po volbách, v roce 2015. Tehdy Marine Le Pen spolu se svým holandským kolegou Geertem Wildersem oznámili vznik nové skupiny „Evropa národů a svobody“. (Biard 2016: 419-420) Tímto způsobem tedy získali poslanci EP za FN takovou pozici, díky níž lze ovlivňovat legislativní rozhodování.

Euroskeptický člen EP může ke své roli přistupovat hned několika způsoby. Nathalie Brack vytvořila typologii těchto přístupů a rozlišuje mezi třemi: absentér, řečník a pragmatik. Roli *absentéra* přitom charakterizuje jako takovou, ve které se člen EP v Parlamentu angažuje jen úplně minimálně a důraz dává na národní scénu a voliče. Absentér se obvykle objevuje pouze na hlasování a má při něm tendenci zdržovat se nebo hlasovat proti většině textů. Za jediný užitečný nástroj považuje parlamentní otázky, protože mohou být využity na národní scéně k propojení s voliči a hájení zájmů jejich volebního obvodu. (Brack 2013: 92, 97) *Řečník* dává přednost dvěma aspektům svého mandátu, a to veřejným projevům a šíření negativních informací o EU. Řečníci sami sebe vidí jako jediné kritické hlasy, které se ptají na složité otázky a zdůrazňují nedostatek demokratické legitimacy. (Tamtéž: 98)

Posledním typem euroskeptického přístupu k práci v EP je ten *pragmatika*. Ten je charakterizován velkým zapojením do každodenní práce EP, potřebou dosažení výsledků a tendencí respektovat pravidla. Pragmatici si vyvinuli dvojí koncepci vlastního mandátu: jako euroskeptici sami sebe vidí jako opozici, ale jako členové EP také chtějí zajistit změnu. Někteří přitom využívají svůj mandát ke kontrole národní vlády, jiní zase v Parlamentu brání národní nebo regionální zájmy. (Tamtéž: 99-100) Poslance EP za FN lze poměrně snadno zařadit do skupiny pragmatiků. Jsou totiž těmi, kteří během plenárních zasedání pokládají nejvíc otázek ze všech francouzských europoslanců, a stejně tak je poměrně vysoký i počet jejich legislativních návrhů. Patří také mezi neaktivnější, co se týče prohlášení. Chtějí tak zviditelnit FN a zajistit, že o ní bude slyšet. Intervenují přitom na širokou paletu témat, mezi něž patří zejména mezinárodní politika, ale také otázky veřejného zdraví, bezpečnosti potravin, zaměstnanosti, etiky, ekonomiky, imigrace, zemědělství a veřejné bezpečnosti. Zdá se tedy, že tito členové EP vykonávají podobnou roli jako ti mainstreamoví a proevropští. Evropští poslanci za FN ale zaujímají čistě opoziční roli a při každé příležitosti odmítají EU a její Smlouvy. Řešení, která navrhují, jsou na úrovni národních států, jejichž důležitost v EP připomínají při každé příležitosti. (Biard 2016: 423-424) Zástupci FN v Parlamentu tedy navazují na celkovou tendenci této strany setrvávat v opozici i na evropské úrovni. Ke své roli přitom z většiny přistupují velice aktivně a snaží se v EP zastupovat francouzské národní zájmy a ochraňovat národní suverenitu a identitu. Neopomínají přitom EU soustavně kritizovat a připomínat jí její nedostatky.

Tato podkapitola se věnovala euroskepticismu ve Francii. Ten je sice jak levicovým, tak pravicovým fenoménem, ale na pravici nabírá mnohem tvrdší a výraznější formy než na levici. Ve své nejtvrdší formě je zcela zřejmě artikulován zejména Front National, která v posledních několika letech zažila několik příznivých politických výsledků. Její role na francouzské politické scéně je velice významná a výrazná, a právě z toho důvodu byla pro další analýzu v předkládané práci vybrána právě tato strana.

3. Analýza postoje Front National k integraci základních státních pravomocí

Jak již bylo zmíněno výše, tato kapitola předkládané práce bude věnována samotnému zkoumání postoje Front National k integraci základních státních pravomocí. V první podkapitole se bude zabývat analýzou oficiální pozice strany, jež bude založena na obsahové analýze programových prohlášení strany od roku 2011. Ve druhé podkapitole bude zkoumána míra politizace evropské integrace základních státních pravomocí, která se bude opírat o kvantifikaci tiskových prohlášení zabývajících se touto tematikou a jejich následnou obsahovou analýzu. Třetí podkapitola přinese analýzu jednání zástupců strany v Evropském parlamentu, a to konkrétně při hlasování o legislativě. Ve čtvrté kapitole pak budou shrnuta zjištění ze třech předchozích podkapitol. Autorka je zasadí do širšího kontextu a pokusí se je vysvětlit, aby mohly být v závěru zodpovězeny výzkumné otázky a potvrzena či vyvrácena stanovená hypotéza.

3.1. Oficiální pozice strany

Následující část výzkumu se bude věnovat obsahové analýze dostupných programových prohlášení FN, a to s ohledem na problematiku EU a důrazem na postoj strany k integraci základních státních pravomocí. Mezi zkoumané programy FN budou zařazeny zejména programy do prezidentských voleb v letech 2012 a 2017, v nichž za FN kandidovala předsedkyně strany Marine Le Pen. Dále budou analyzovány programy strany do parlamentních voleb v letech 2012 a 2017 a voleb evropských z roku 2014. Jejich obsah bude zkoumán na webových stránkách, které pro volby FN vytvořila. Toto spektrum bude obohaceno o dlouhodobý program FN, jehož časový původ na něm není zaznamenán, ale dle jeho obsahu jej autorka odhaduje na konec roku 2011. Ačkoli ve zkoumaném období probíhaly také volby do departementů a regionální a komunální volby, programy, které si pro ně FN vytvořila, nebyly dostupné. Autorka o jejich poskytnutí pro vědecké účely stranu písemně požádala, avšak nedočkala se odezvy.

Front National ohledně evropské problematiky ve svých programových prohlášeních drží poměrně stabilní linii a kontinuitu. Již od počátku

předsednictví Marine Le Pen je EU vykreslována jako dogmatické sdružení, které se nachází v totálním krachu. Právě z tohoto důvodu je podle FN potřeba znovu projednat Smlouvy EU a obnovit základy takové Unie, která by respektovala suverenitu lidu, národní identity, jazyky a kultury, a sloužila tak lidu prostřednictvím konkrétních skutků. (Program do prezidentských voleb 2012) Front National také kritizuje nadřazenost evropského sekundárního práva, tedy nařízení, směrnic atd., nad právem francouzským. I tento prvek má být zařazen do jednání s unijními partnery ohledně revize Smluv. Za účelem vyjednávání by dle FN mělo být zřízeno „ministerstvo suverenity“, které by mělo mít za úkol koordinovat jednání po technické stránce a zároveň zajistit, aby byla obnovena národní suverenita ve všech doménách, kde o ni Francie přišla. (Dlouhodobý program FN: 6) Tato rétorika je reflektována i v programu do prezidentských voleb v roce 2017, jehož první prioritou je navrácení národní suverenity pro Francii a směřování k Evropě svobodných národů, která by sloužila svému lidu. Měla by také být znovu nalezena svoboda a možnost řídit vlastní osud i v oblastech, kde dříve byla ztracena suverenita, zejména v té monetární a ekonomické. Za tímto účelem má být zahájeno jednání s unijními partnery, které má následovat referendum o příslušnosti Francie do EU. Cílem je dospět k takovému evropskému projektu, který by respektoval francouzskou nezávislost a národní suverenitu a sloužil zájmům lidu. Mezi další priority také patří obrana národní identity, hodnot a tradic francouzské civilizace nebo zajištění schopnosti autonomní obrany ve všech doménách. (Program do prezidentských voleb 2017) Postoje strany se tedy z velké části drží ve velmi obecné rovině a FN své konkrétní priority v oblastech jednotlivých politik ve svých programových prohlášeních příliš neakcentuje.

3.1.1 Veřejné finance

Jednou ze zcela zřejmých priorit FN v oblasti konkrétní politiky však je znovuzískání suverenity v oblasti monetární politiky. Toto téma je obzvláště zřejmé v programu prezidentských voleb z roku 2012 a v programu voleb evropských z roku 2014, kdy strana artikulovala jen omezený počet témat, ale evropská měna byla jedním z nich. Podle FN je jednotná společná měna na vině exploze cen, nezaměstnanosti i zvýšené míry zadlužení.

Navrhovaným řešením je, aby Francie se svými evropskými partnery připravila takovou podobu eura, která by se stala společnou měnou, ale ne měnou jednotnou. Euro by tedy mělo koexistovat vedle franku, který by měl být navrácen. To by umožnilo devalvovat měnu za účelem dosažení větší konkurenceschopnosti, a v konečném důsledku vedlo ke zlepšení stavu francouzské ekonomiky a navrácení prosperity. Aby bylo znovu dosaženo finanční suverenity, francouzské finance by měly přestat být závislé na mezinárodních bankách a finančních trzích a měna by se měla znovu stát ekonomickým nástrojem sloužícím k růstu a zaměstnanosti. (Program do prezidentských voleb 2012, Dlouhodobý program FN: 58, 68-69) Ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 pak strana v souvislosti s eurem prosazovala nejen to, aby byla obnovena francouzská národní měna, ale také aby byly znovu zavedeny výsady *Banque de France*, a to za účelem oživení exportu, průmyslu a zaměstnanosti. V tomto programu strana odmítá měnu podřízenou zájmům bank a nejbohatších lidí a volá po takové, která by sloužila všem Francouzům. (Webové stránky FN pro volby do EP 2014a)⁷ Bez zajímavosti nezůstává, že v prezidentských volbách v roce 2017 se problematika měny téměř nevyskytuje, je zmíněna pouze jednou, a to v souvislosti s člením francouzských firem mezinárodní nepoctivé konkurenci. Způsobem, jak právě tuto vyřešit, je právě obnovení národní měny přizpůsobené francouzské ekonomice, která by měla začít sloužit jako podpora konkurenceschopnosti. (Program do prezidentských voleb 2017: 35) Je tedy zcela zřejmé, že v oblasti základní státní pravomoci veřejných financí FN požaduje výjimku z evropské integrace monetární politiky. Zároveň tuto problematiku značně politizuje a spojuje ji s ohrožením francouzské národní suverenity, zatímco jako ohrožení národní identity jednotnou měnu nevnímá.

Co se týče tématu fiskální politiky v programových prohlášeních FN, tato je zaměřena zejména na podobu francouzské fiskální politiky, kterou FN prosazuje. Její evropská integrace není žádným způsobem zmiňována. Zajímavostí je, že se FN zavazuje bojovat proti daňovým únikům za účelem zachování francouzského sociálního modelu, a v tomto ohledu chce

⁷ Pro zajištění dostupnosti webových stránek bylo nutné využít webových archivů.

pokračovat s mezinárodní fiskální spoluprací. (Program do prezidentských voleb 2017: 78) V tomto bodě se FN prakticky zavazuje ke spolupráci na potírání daňových úniků na unijní úrovni, kde „mezinárodní fiskální spolupráce“ zejména probíhá.

Evropská integrace fiskální politiky je v programových prohlášeních FN prakticky nepřítomna, a tak lze konstatovat, že v této oblasti politiky FN nepožaduje výjimku z práva EU, nepolitizuje ji, ani její potenciální evropskou integraci nespojuje s ohrožením národní identity a suverenity.

3.1.2 Vojenská bezpečnost

Co se týče postoje FN k evropské integraci vojenské bezpečnosti, tato není v programových prohlášeních strany nijak významně přítomna. Front National se negativně vymezuje zejména vůči zapojení země do NATO, a napříč programy prohlašuje, že Francie musí znovu najít svou diplomatickou a vojenskou nezávislost a suverenitu. (Program do prezidentských voleb 2012: 16; Bezpečnostní program 2017: 3) Front National v oblasti bezpečnosti vnímá Unii ne jako řešení, ale jako problém. I přesto ale zůstává v této problematice ve svém programu poměrně vágní. V souvislosti s bezpečností a obranou zmiňuje, že žádné angažmá, které by Francii nutilo zřít se své suverenity, nemůže v žádném případě být považováno za nevratné. (Program pro mezinárodní politiku 2017: 13) Podle FN je marné doufat, že by evropské země v případě legitimního vnějšího zásahu pomohly, a to zejména z toho důvodu, že evropské diplomacie dosud nebyly schopny dohodnout se na jednotném evropském zájmu. Právě z toho důvodu pomoc ostatních států EU bude vždy pouze marginální. Front National prosazuje znovuzískání francouzské nezávislosti a soběstačnosti a jakákoli bezpečnostní bilaterální spolupráce se má podle strany vyhnout katastrofálním typům spolupráce, jako by byla například evropská armáda nebo spolupráce námořních a suchozemských letadel. Francie má zavést „politiku volných rukou“. (Bezpečnostní program 2017: 9-10) Vojenská bezpečnost tak v programových prohlášeních Front National není nijak jasně artikulována ani zdůrazňována. Není v souvislosti s evropskou integrací nijak politizována a ani spojování se suverenitou není nijak výrazné, i když se občas objevuje. Ve svých programech FN evropskou integraci vojenské

bezpečnosti nevnímá jako ohrožení národní identity a nepožaduje pro ni výjimku z evropského práva.

3.1.3 Veřejná správa

Základní státní pravomoc veřejné správy se v programech FN nevyskytuje téměř vůbec. Dvě drobné zmínky bylo možné najít v dlouhodobém programu strany, kde se FN negativně vyjádřila k administrativě v Komisi. Předmětem kritiky bylo to, že je Komise nevolným orgánem, technokraté, kteří v ní pracují, mají značné pravomoci, a navíc také monopol na legislativní iniciativu. V jiné části tohoto programu se pak FN negativně vymezuje vůči posílení evropské technokracie, jež byla posílena Lisabonskou smlouvou a již se musela francouzská demokracie podrobit. Kritizuje také častý přenos pravomocí na nezávislé agentury, které podle FN často jednají klientelisticky, a škodí tak efektivitě rozhodnutí přijatých na národní úrovni ve Francii. (Dlouhodobý program FN: 47 a 101) K evropské integraci veřejné správy se tak FN zcela zřejmě staví kriticky, ale v programech téma nespojuje s ohrožením národní identity ani suverenity, nepolitizuje ho a nepožaduje pro něj žádnou výjimku z práva EU.

V této podkapitole týkající se programové analýzy je důležité poznamenat, že se unijní problematikou FN nezabývá ve všech svých programech. Všeobecnější vysvětlení postojů strany a jejích zástupců je k dispozici zejména v programech pro prezidentské volby, zatímco programy pro volby parlamentní jsou omezeny jen na několik témat. To je vysvětlitelné tím, že jak parlamentní volby v roce 2012, tak ty v roce 2017, následovaly jen ve velmi krátké době po volbách prezidentských, v nichž stranický kandidát reprezentoval postoje strany v různých oblastech, a proto je nebylo nutné znovu opakovat, ale namísto toho strana zdůraznila pouze některá pro ni zásadní témata. Například pro rok 2017 byla celkem čtyři: školství, zaměstnanost, vnitřní bezpečnost a terorismus. (Webové stránky FN pro parlamentní volby 2017) Zajímavé také je, že s omezenou paletou témat FN pracovala i v programu do voleb do EP v roce 2014, kdy se zabývala zejména společnou zemědělskou politikou, digitálními svobodami, eurem,

transatlantickou dohodou, tématem vysílání pracovníků a schengenským prostorem. (Webové stránky FN pro volby do EP 2014b)⁸ Ani jedna ze základních státních pravomocí tak nebyla tématem, kterým by se FN v programech při omezeném počtu témat zabývala. I to vypovídá o tom, že strana tyto oblasti politik nepolitizovala a nepovažovala je ve svých programech za velmi významné.

3.2. Míra politizace

Tato podkapitola předkládané práce bude věnována zjištění míry politizace evropské integrace základních státních pravomocí FN, a to na základě analýzy tiskových prohlášení strany na její webové stránce. V časovém rozmezí od června 2011, kdy se datuje první dostupné tiskové prohlášení, do 13. července 2017, kdy probíhá tato analýza, budou dle klíčových slov pečlivě vybrána ta tisková prohlášení, která se nějakým způsobem dotýkají alespoň jedné ze základních státních pravomocí. Klíčová slova, která pro tuto analýzu byla vybrána, jsou: union européenne, souveraineté, crise économique, budget, euro, BCE, fiscalité, defense a administration.⁹ Následující podkapitola tedy bude kvantifikovat počet těch tiskových prohlášení FN, která se nějakým způsobem dotýkají jednotlivých oblastí základních státních pravomocí. Na základě srovnání s celkovým počtem publikovaných tiskových prohlášení na webu strany tak bude možné změřit míru, do jaké FN daná témata politizuje. Prohlášení vyhodnocená jako týkající se problematiky základních státních pravomocí následně budou vyhodnocena také obsahově, a bude tak možné zanalyzovat, zda strana ve své rétorice spojuje základní státní pravomoci s obranou národní identity a suverenity.

Analýza tiskových prohlášení Front National ukázala, že strana svá tisková prohlášení využívá zejména k boji mezi stranami na francouzské politické scéně, kritice vůči vládě a prezidentovi a komentování francouzské vnitropolitické situace, a to zejména v oblastech jednotlivých politik a v nich

⁸ Pro zajištění dostupnosti webových stránek bylo nutné využít webových archivů.

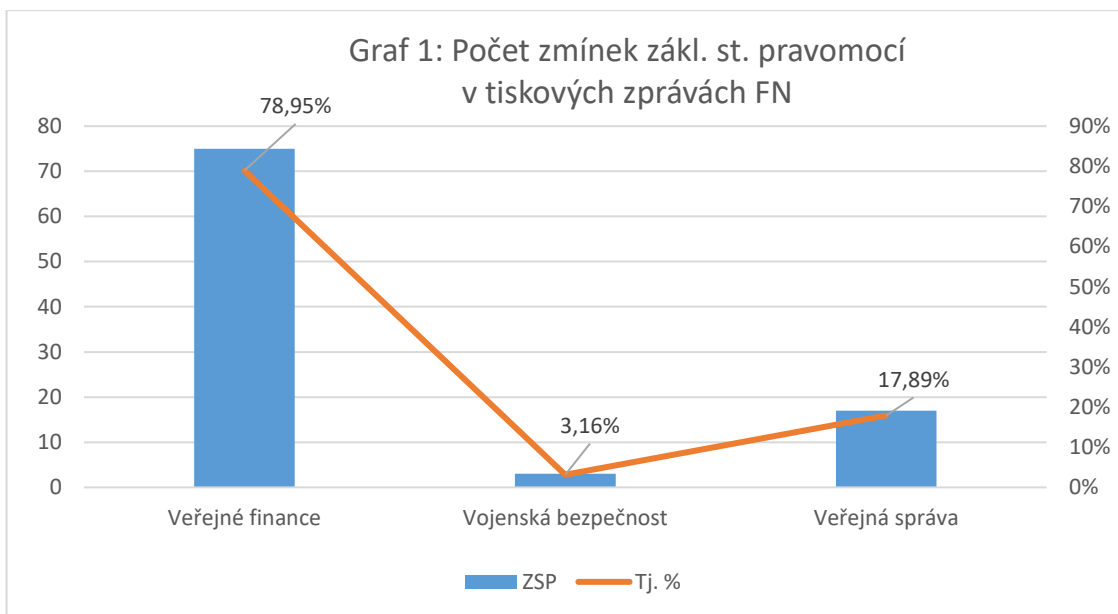
⁹ Tato klíčová slova autorka v původním pořadí překládá následovně: evropská unie, suverenita, hospodářská krize, rozpočet, euro, ECB, danění, obrana a veřejná správa.

probíhajících změn. Evropská problematika není v tiskových prohlášeních strany obecně nijak výrazně přítomná. Ta prohlášení, která se spojitosti s EU týkají, jsou nejčastěji namířena proti imigraci řízené ze strany EU nebo spojená s finanční a hospodářskou krizí. Několik z nich je také věnováno federalistickým preferencím, které byly v minulosti vyjádřeny francouzským prezidentem Françoisem Hollandem. Vůči nim se strana vymezuje velmi negativně, a pokaždé připomíná vlastní program, ve kterém prosazuje preference národa před federální Unií, ochrany hranic před ultraliberalismem¹⁰ a suverenity lidu před absolutní mocí unijních technokratů a bank (Tiskové prohlášení 1). Je tedy zřejmé, že v rámci tohoto spíše omezeného počtu tiskových zpráv týkajících se unijní problematiky není ani příliš prostoru pro problematiku základních státních pravomocí.

Z celkového počtu 4 712 tiskových prohlášení se jich základních státních pravomocí nějakým způsobem týkalo celkem 95, což je 2,02 % ze všech tiskových zpráv¹¹. Tou základní státní pravomocí, které se FN ve svých tiskových prohlášeních bezpochyby věnovala nejvíce ze všech, jsou veřejné finance. Z 95 z nich se veřejnými financemi zabývalo celých 75, druhou nejčastěji uváděnou základní státní pravomocí pak byla veřejná správa, která byla zmíněna v 17 případech, a nejméně citovanou základní státní pravomocí byla vojenská bezpečnost, již se v kontextu evropské integrace FN dotkla pouze třikrát. Tyto výsledky lze blíže konzultovat níže v Grafu 1.

¹⁰ Ultraliberalismus je ve francouzském pojetí chápán jako „ekonomická politika velebící absolutní liberalismus a mající tendenci k totálnímu osvobození se od státu, která se objevila na konci 70. let 20. století.“ (larousse.fr)

¹¹ Jejich kompletní seznam je možné nalézt v Příloze 1.

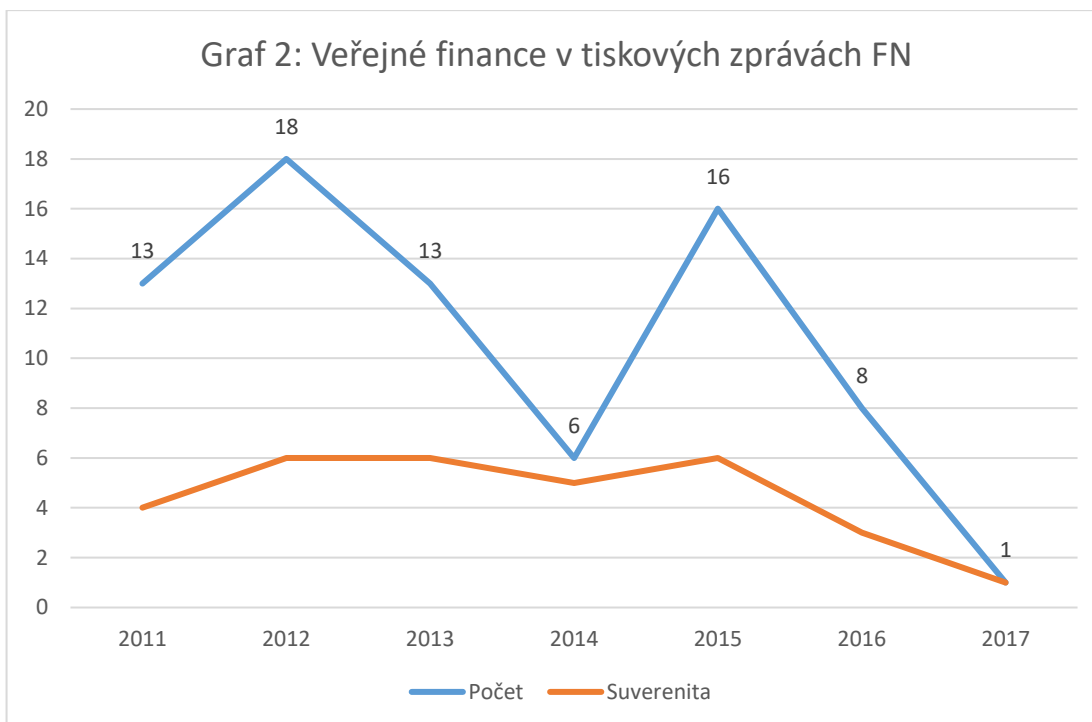
3.2.1 Veřejné finance

Veřejné finance se v analýze ukázaly být základní státní pravomocí, kterou FN zmiňuje nejčastěji. V souvislosti s ní strana soustavně připomíná svůj požadavek, aby francouzský stát převzal kontrolu nad ekonomickou politikou země a přestal s pokusy o záchranu těch členských zemí EU, které se staly oběťmi eura. Jednotnou měnu pak FN považuje za od samotného počátku odsouzenou k záhubě, odsuzuje pokusy o její záchranu a kritizuje vynakládání prostředků za tímto účelem. Strana také neustále připomíná svůj požadavek na navrácení národní měny a navrácení řízení monetární a rozpočtové politiky do rukou členských států. (Tiskové prohlášení 2, 3 a 4) V největší míře se FN problematiky veřejných financí dotýkala v roce 2012, kdy byly na unijní úrovni schvalovány tzv. fiskální pakt a Two-Pack. Tyto dvě nové smlouvy zavádějící nová opatření dohledu jsou stranou vykládány jako další útok na národní suverenitu, pokus o přenos rozpočtové suverenity na „bruselskou technokracii“, opatření připravující Francii o její rozpočtovou svobodu nebo pokus o politickou a finanční kontrolu nad členskými zeměmi EU ze strany Bruselu. (Tiskové prohlášení 5, 6 a 7) Později se FN ve svých tiskových zprávách vyjadřuje k širší paletě témat od DPH přes integrační tendence až po bankovní unii. V souvislosti s DPH nejčastěji kritizuje upuštění od nižších daňových sazeb, které po Francii požaduje EU. Tato

opatření jsou FN vnímána jako ohrožení národní suverenity a omezení národní svobody. (Tiskové prohlášení 8 a 9) Poměrně ostré reakce také byly zaznamenány v souvislosti s návrhem bývalého francouzského prezidenta Hollanda na zavedení „ekonomického vládnutí na unijní úrovni“ a jeho pozdějším výzvám na vytvoření určité podoby „ministerstva financí pro eurozónu“. Obě tyto tendence FN zásadně odsuzuje a popisuje je jako hrozbu omezení francouzské suverenity až do bezvýznamnosti nebo jako hrozbu nastolení určité podoby unijního poručnictví nad Francií. (Tiskové prohlášení 10 a 11)

Je velice zajímavé, že ve svých tiskových prohlášeních FN sděluje, že v jedné oblasti veřejných financí přistoupila na to, aby na úrovni EU byla vytvářena konkrétní politika. Jedná se o boj proti daňovým únikům. Je tedy nakloněna harmonizaci daňových základů pro obchodní společnosti, vykazování dle jednotlivých zemí a lokalizaci zisků dle reálné aktivity tak, jak to doporučuje Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Front National naproti tomu prosazuje zachování konkurence prostřednictvím daňových sazeb, která odráží princip suverenity států ve fiskálních záležitostech. (Tiskové prohlášení 12) Samotný fakt, že je FN ochotna prosazovat vytváření konkrétní politiky na unijní úrovni, je velmi překvapivý a pro stranu velmi netypický. Není v souladu ani s dlouhodobým tvrdým euroskepticismem strany, ale vychází z jejích programových prohlášení. V tomto ohledu se tedy strana chová netypicky.

Skutečnost, že Francie neřídí vlastní monetární a rozpočtovou politiku a že EU zasahuje i do jiných aspektů řízení francouzských veřejných financí, FN často spojuje s ohrožením francouzské národní suverenity. Ta je nějakým způsobem zmíněna v 31 z celkových 75 tiskových prohlášení, která byla určena jako týkající se dané základní státní pravomoci, což je 41,3 %. Vývoj počtu tiskových prohlášení týkajících se veřejných financí a počtu zmínek suverenity ve zkoumaném období lze sledovat níže v Grafu 2.

Výzkum tedy ukazuje, že veřejné finance jsou základní státní pravomocí, jejíž integrace je ze všech nejvíce politizována a v mnoha případech také spojována s ohrožením národní suverenity. Jako ohrožení národní identity je vnímána jen velmi zřídka.

3.2.2 Veřejná správa

Druhou nejčastěji zmiňovanou základní státní pravomocí je v tiskových zprávách FN veřejná správa. Podle strany jsou náklady na fungování EU příliš vysoké, a je třeba je drasticky snížit. To by mělo být provedeno snížením počtu unijních funkcionářů, kterých je nadměru a jsou placeni až přespříliš. (Tiskové prohlášení 13) Front National také odsuzuje lobbying, jenž ovlivňuje politické preference Komise. Stranu také pobuřuje, že jsou tisíce rozhodnutí dělány úředníky na unijní úrovni a za velmi nejasných a neprůhledných podmínek. (Tiskové prohlášení 14) Podle FN Francie podléhá unijnímu diktátu, který ji zavádí do ekonomické, sociální a politické slepé uličky. Jedinou funkční Unii může být podle FN unie suverénních národů a svobodného lidu. (Tiskové prohlášení 15) Předmětem kritiky je také skutečnost, že se francouzská vláda musí podrobovat byrokratickým připomínkám ze strany nevolené Komise, což strana vnímá jako ztrátu národní suverenity. (Tiskové prohlášení 16) Vedle toho se také negativně

vymezuje proti převzetí moci unijními agenturami, které mohou jednat namísto členských států EU, což je podle FN nový útok na národní suverenitu, který je pro ni nepřijatelný. (Tiskové prohlášení 17)

I v případě veřejné správy je rétorika FN poměrně často spojována se ztrátou národní suverenity. Ačkoli samotné případy tiskových zpráv týkajících se veřejné správy nejsou příliš početné, je z nich 35,3 % nějakým způsobem spojováno se ztrátou či ohrožením národní suverenity. Ani tato základní státní pravomoc není významně spojována se ztrátou či ohrožením národní identity. Evropská integrace veřejné správy není do velké míry politizována, ale ve více než jedné třetině všech případů je spojována s ohrožením národní suverenity.

3.2.3 vojenská bezpečnost

Vojenská bezpečnost je základní státní pravomocí, kterou FN ve svých tiskových prohlášeních ve spojitosti s evropskou integrací téměř nezmiňuje. V oblasti obrany a bezpečnosti se FN ve svých tiskových zprávách věnuje spíše vnitřní politice, kritice vůči vládě a zahraničním misím. Ve sledovaném období byly zaznamenány pouze tři případy takových tiskových zpráv, které by bezpečnost a obranu spojovaly s evropskou integrací a překvapivě nebyla zaznamenána žádná, která by komentovala integrační tendence z konce roku 2016 a června roku 2017, které byly popsány v první kapitole. Ty tiskové zprávy, které se evropskou integrací vojenské bezpečnosti zabývaly, komentovaly vyjádření prezidenta Hollanda o nezbytnosti „bezpečnostní EU“, která by měla mít zcela novou dimenzi a pojímat sdílení zdrojů, či dokonce přiřazení konkrétních úkolů konkrétním členským zemím EU. Podle FN by však taková Unie mohla oslabit národní zdroje a jedinou funkční alternativou je směřování k 2 % HDP věnovaných na obranu. Jen tak Francie dokáže zachovat svou obranu na úrovni svých mezinárodních ambic a zajistit si nezávislost a suverenitu. (Tiskové prohlášení 18) Ve svých tiskových zprávách se FN také vyjadřuje k novým opatřením ohledně ochrany vnějších hranic, díky nimž EU bude moci rozhodnout o zásahu na hranicích členského státu bez toho, aby ji daný stát pozval. Front National to považuje za nový útok na státní suverenitu. (Tiskové prohlášení 19)

Ačkoli FN ve svých tiskových prohlášeních spojuje vojenskou bezpečnost státu s evropskou integrací pouze třikrát, ve všech třech případech tendence k evropské integraci této základní státní pravomoci spojuje s ohrožením státní suverenity. Z takového zjištění naší analýzy však není možné vyvozovat závěry, protože jeho nedostatečný rozměr nezajišťuje vypovídající hodnotu.

Tato podkapitola předkládané práce přináší empirickou analýzu tiskových prohlášení FN. Na jejím základě lze konstatovat, že Front National prostřednictvím svých tiskových zpráv evropskou integraci základních státních pravomocí nijak významně nepolitizuje. Celkový podíl tiskových zpráv týkajících se evropské integrace veřejných financí, veřejné správy a vojenské bezpečnosti vůči ostatním tiskovým zprávám totiž jen těsně přesáhl hranici dvou procent. To však nutně neznamená, že FN tyto politické oblasti nepolitizuje v jiném ze svých komunikačních kanálů, jako jsou například média. Evropská integrace veřejných financí byla tématem téměř tří čtvrtin ze všech tiskových zpráv zanalyzovaných jako týkajících se evropské integrace základních státních pravomocí. Tento fakt není zanedbatelný, a lze proto konstatovat, že veřejné finance jsou v tiskových zprávách FN nejpolitizovanější základní státní pravomocí. Bez zajímavosti také nezůstává to, že u všech třech základních státních pravomocí byla konstatována rétorická spojitost jejich evropské integrace s ohrožením či ztrátou národní suverenity, zatímco nebyla vnímána jako ohrožení národní identity. U vojenské bezpečnosti a do určité míry i u veřejné správy je však třeba výsledky analýzy chápat jako nezávazné, protože jejich vypovídající hodnota je pro nízký počet tiskových zpráv analyzovaných po obsahové stránce pouze omezená.

3.3. Jednání strany

Následující podkapitola bude analyzovat jednání zástupců FN v Evropském parlamentu. Toto závěrečné hledisko výzkumu bude kontrolní, a bude zkoumat zejména to, zda FN aplikuje svůj oficiální postoj a rétorická východiska také v praxi. Tato analýza se tedy bude zabývat chováním

zástupců FN při hlasování o legislativě a usneseních v Evropském parlamentu. Zkoumaným obdobím bude to současné, tedy osmé legislativní období, které začalo v červenci 2014. Toto období, v němž FN zastupuje celkem 23 zvolených poslanců, bude zkoumáno do července 2017. (Výsledky evropských voleb 2014 ve Francii) Předchozí sedmé legislativní období nebude následujícímu zkoumání podrobena, a to z toho důvodu, že FN byla v tomto období zastupována pouze třemi poslanci EP, kteří navíc nebyli zařazeni do žádné z parlamentních skupin, čímž byl jejich vliv značně omezen. (Výsledky evropských voleb 2009 ve Francii) Autorka tedy pro osmé legislativní období vyhledá na webových stránkách organizace VoteWatch Europe taková hlasování, jež se týkají oblasti základních státních pravomocí. Následně autorka vyhledá, jak v případě konkrétních legislativních návrhů a usnesení hlasovali členové EP za FN, a ve výsledku tak bude vyhodnoceno, zda příslušníci této strany jednali v souladu s programovými východisky FN a jejím politickým diskurzem z tiskových zpráv.

V analýze hlasování poslanců EP za FN v osmém legislativním období bylo identifikováno celkem 22 legislativních opatření a usnesení EP jako takových, jež mají nějakou spojitost s evropskou integrací základních státních pravomocí.¹² Největší počet jich byl v obou z oblastí vojenské bezpečnosti a veřejných financí. Pro každou z těchto oblastí bylo určeno celkem devět hlasování, zatímco veřejné správě odpovídala celkem čtyři.

3.3.1 Veřejné finance

Legislativní opatření a usnesení týkající se veřejných financí, o nichž bylo v osmém legislativním období v EP hlasováno, se nejčastěji týkala danění a daňových úniků, ale také například možnosti rozpočtové kapacity pro eurozónu. Dle programových prohlášení a tiskových zpráv by FN měla odmítat jakékoliv přenášení fiskálních kapacit na unijní úroveň, stejně jako se stavět kriticky vůči jakémukoli rozpočtovému a fiskálnímu dohledu ze strany EU. Jistou anomálií zde může být politika FN ohledně daňových úniků. Ve svých tiskových zprávách se totiž strana vyjadřovala tak, že připouští boj proti daňovým únikům na unijní úrovni, a dokonce prosazuje například unijní

¹² Jejich kompletní seznam je možné nalézt v Příloze 2.

harmonizaci daňových základů pro obchodní společnosti. (Tiskové prohlášení 12) Ačkoli je tento postoj pro FN velmi netypický, je očekávatelné, že v případě legislativních opatření a usnesení týkajících se daňových úniků budou zástupci FN v EP hlasovat ve prospěch jejich přijetí.

Jednání zástupců FN v EP týkající se veřejných financí je poměrně zajímavé. V případě Zprávy o rozpočtové kapacitě pro eurozónu autorka na základě představených teoretických východisek předpokládala, že se zástupci FN v EP budou k tomuto usnesení stavět odmítavě, a tento její předpoklad byl potvrzen. Velmi pozoruhodné je ale jednání zástupců strany v případě hlasování o textech týkajících se daňových úniků. Jak již zmiňujeme výše, autorka předkládané práce předpokládala, že se FN bude v EP stavět ve prospěch přijetí takových opatření, jež prosazují potírání daňových úniků na unijní úrovni. Takových případů bylo shledáno celkem šest, a ve čtyřech z nich představitelé FN jednali dle očekávání. V případě usnesení na téma „Směrem k definitivnímu systému DPH a boj proti podvodům v oblasti DPH“ a usnesení na téma „Zavedení transparentnosti, koordinace a konvergence do politik v oblasti daně z příjmu právnických osob“ se však zástupci FN zdrželi hlasování. (Hlasování v EP 1 a 2) V prvním případě to autorka práce přičítá tomu, že kromě potírání daňových úniků a podvodů bylo v tomto usnesení pojednáváno také o možnosti vytvoření unijního systému DPH dle návrhu Komise, což FN dle svých programových a rétorických východisek jednoznačně odmítá. V druhém případě se jednalo o kategorický nesouhlas FN se směřováním k fiskální unii, což upřesnil poslanec EP za FN *Bernard Monot*, když v rozpravě na toto téma sdělil, že FN se připojila k podpoře všech textů podporujících fiskální transparentnost, ale kategoricky odmítá podporovat směřování k fiskální unii. (Rozprava EP 1) Tím, že se poslanci EP za FN v těchto dvou případech zdrželi hlasování, tedy pravděpodobně chtěli vyjádřit to, že by s usnesením mohli souhlasit, kdyby neobsahovalo konkrétní část, se kterou souhlasit nemohou.

Zajímavé také je, jak zástupci FN jednali ohledně usnesení týkající se danění. U usnesení týkajícího se „společného systému DPH, pokud jde o trvání povinnosti dodržovat minimální základní sazbu“, se FN zachovala dle očekávání a její představitelé v EP hlasovali v neprospěch přijetí tohoto

ustanovení. Druhým zanalyzovaným usnesením pak bylo to na téma „sazby DPH uplatňované na knihy, noviny a časopisy“, které prosazovalo zrušení komparativní nevýhody elektronických publikací vůči těm tištěným, jež na rozdíl od těch elektronických podléhají nižší sazbě DPH. (Usnesení EP 2) Autorka očekávala, že FN bude hlasovat ve prospěch přijetí tohoto usnesení, což bylo také podpořeno tiskovým prohlášením FN z března 2015, v němž se strana ostře vymezovala proti rozhodnutí Evropského soudního dvora, kvůli němuž musela Francie uvalit zvýšenou sazbu DPH na elektronické knihy. Toto očekávání bylo potvrzeno, což naznačuje, že v případě, kdy FN vyhodnotí řešení na úrovni EU jako výhodné pro francouzský lid, je ochotna přistoupit na vytváření pravidel na unijní úrovni. V oblasti veřejných financí tedy zástupci FN v EP jednali z většiny v souladu se svými programovými a rétorickými východisky, avšak pro potírání daňových úniků byli ochotni ve své politice udělat významnou výjimku.

3.3.2 Vojenská bezpečnost

V oblasti vojenské bezpečnosti se identifikovaná legislativní opatření a usnesení EP zabývala zejména možnostmi vytvoření společné unijní obrany, doložkou vzájemné obrany nebo SBOP, jejím financováním a možnostmi směru, kterým by se mohla ubírat v budoucnu. Front National se v ohledu obrany a vnější bezpečnosti ve svých programových prohlášeních a tiskových zprávách vyjadřuje tak, že prosazuje pro Francii naprostou autonomii a odmítá jakoukoli formu bezpečnostní a obranné spolupráce na unijní úrovni. Právě z tohoto důvodu autorka v analýze očekávala, že zástupci FN v EP budou jednat tak, aby hlasovali v neprospěch přijetí jakýchkoli legislativních opatření či usnesení EP, jež by ohrožovala francouzskou autonomii a přinášela integrační tendence.

Empirická analýza ukázala mimo jiné velmi kritický a odmítavý postoj zástupců FN v EP k možnosti založení evropské obranné unie. Když bylo na konci roku 2016 na plenárním zasedání projednáváno usnesení ohledně možnosti jejího založení, poslanec EP za FN *Jean-Luc Schaffhauser* prohlásil, že evropská obrana nemá žádný smysl, pokud nespočívá na unijní nezávislosti a zahraniční politice, která by byla vytvářena na úrovni EU. V rámci evropského projektu podle něj však dosud není podobný cíl sdílen.

(Rozprava EP 2) V jiné rozpravě ohledně provádění SBOP pak poslanec EP *Schaffhauser* dodal, že společná evropská obrana by si vyžadovala unijní suverenitu, která neexistuje. Stejně tak by bylo nutné mít společnou zahraniční politiku, a obnášelo by to také společné řízení zbrojního průmyslu a strategického výzkumu. Nic z toho podle něj není možné, pokud má nová iniciativa být komplementární k NATO, a tedy se ve výsledku nacházet v jeho technologickém područí a nadvládě. (Rozprava EP 3) Tento postoj je významně v souladu s dlouhodobou ideologickou linkou FN, a byl také následně potvrzen během hlasování. Obdobné postoje FN zaujala i ohledně ostatních dokumentů, o nichž bylo hlasováno.

Naše analýza shledává, že postoje poslanců EP za FN byly v případě vojenské bezpečnosti v naprostém souladu s programovými prohlášeními strany i její všeobecnou rétorikou. Ve všech devíti případech legislativních opatření a usnesení, o nichž bylo v osmém legislativním období v EP hlasováno, zástupci FN v EP hlasovali proti jejich přijetí. Front National tak potvrdila jak svou oficiální pozici, kterou specifikuje ve svých programových prohlášeních, tak své rétorické postoje vyjádřené v tiskových prohlášeních. Prokázala tak, že evropskou integraci vojenské bezpečnosti odmítá nejen teoreticky, ale také prakticky.

3.3.3 Veřejná správa

U veřejné správy byly předmětem analýzy celkem čtyři texty, o kterých bylo v EP hlasováno. Týkaly se institucionálního uspořádání EU, zlepšení fungování Unie na základě využití potenciálu Lisabonské smlouvy, schvalování nového sboru Komise a zdokonalování tvorby právních předpisů v EU. Ve svých programových a tiskových prohlášeních FN odmítá jakoukoli podobu dohledu ze strany EU nad jednotlivými politikami a požaduje navrácení těch pravomocí, jež byly přeneseny na unijní úroveň. Kritizuje také lobbying, který podle strany vede k tomu, že Evropská komise neprosazuje zájmy lidí, ale lobbistů. Na základě těchto východisek autorka předpokládala, že FN nebude při hlasování přispívat ke schválení výše zmíněných textů, které přímo souvisí s unijním dohledem nad členskými státy a dobrým fungováním tohoto dohledu.

Během analýzy se ukázalo, že i u veřejné správy FN zachovává svou rétoriku. Během rozpravy ohledně zdokonalování tvorby právních předpisů v EU poslankyně EP za FN *Sophie Montel* prohlásila, že ji velká prohlášení ohledně transparentnosti v návrhu textu rozesmávala a že ji pobořoval vliv lobbistů uvnitř unijních institucí. Dále také tvrdila, že evropská legislativa neslouží zájmům lidí, ale spíše ultraliberálním dogmatům a zájmům několika mocných nadnárodních firem. Řešením by podle ní bylo, aby EU přestala se svou legislativní činností a přenechala ji členským zemím EU. (Rozprava EP 4) Udržování tohoto postoje zástupci FN v EP bylo potvrzeno také naší analýzou. Ve všech čtyřech případech analyzovaných textů FN hlasovala v neprospěch jejich přijetí, a potvrdila tak svoje programová a rétorická východiska.

V této podkapitole byla popsána kontrolní část naší analýzy. Ta ukázala, že FN svá programová i rétorická východiska aplikuje a dodržuje i v praxi. Tento trend je nejzřejmější u vojenské bezpečnosti a veřejné správy, zatímco u veřejných financí FN dělá ve své politice významnou výjimku. V případě potírání daňových úniků přistupuje na unijní spolupráci, aktivně k ní přispívá, a dokonce prosazuje její prohlubování. Stejně tak spolupracuje v případě konkrétní legislativy týkající se sazby DPH uvalené na elektronické knihy, protože tuto její podobu prosazuje. Analýza jednání strany v praxi tedy ukázala, že FN sice dodržuje svá programová a rétorická východiska, ale je ochotná přistoupit na unijní spolupráci v případě, že takovou spolupráci vyhodnotí jako výhodnou. To je pro tvrdě euroskeptickou stranu velice netypické a neočekávané.

3.4. Postoj Front National k evropské integraci základních státních pravomocí

Analýza, jejíž výsledky byly detailně popsány v předchozích třech podkapitolách, se věnovala postoji Front National k evropské integraci základních státních pravomocí ze třech hledisek: oficiální pozice strany, míra

politizace a jednání strany. Následující podkapitola shrne zjištění, která tento výzkum přinesl.

Výsledky empirické analýzy ukázaly, že míra pozornosti, kterou FN evropské integraci jednotlivých základních státních pravomocí dává, se značně liší. Obecně se nejvíce soustředí na oblast veřejných financí, zatímco vojenská bezpečnost a veřejná správa získávají ve spojitosti s evropskou integrací mnohem méně pozornosti. Celkové výsledky analýzy shrnuje Tabulka 1.

Oficiální pozice strany byla analyzována na základě programových prohlášení FN. Problematika evropské integrace základních státních pravomocí v nich byla přítomna jen poměrně zřídka. Nejčastěji zmiňovanou z nich byly zcela nepochybně veřejné finance, zatímco vojenská bezpečnost byla zaznamenána o poznání méně a veřejná správa téměř vůbec. To ukazuje na to, že FN politizuje evropskou integraci veřejných financí, ale u vojenské bezpečnosti a veřejné správy to nedělá. Evropská integrace žádné z pravomocí nebyla v programech spojována s ohrožením národní identity, zatímco to byly pouze veřejné finance, u nichž evropskou integraci FN vnímala jako ohrožení národní suverenity. Výjimku z práva EU ve svých programech FN požadovala pouze pro oblast veřejných financí, a to konkrétně z evropské integrace monetární politiky. Analýza tedy ukazuje, že ve své oficiální pozici se Front National zabývá zejména veřejnými financemi, zatímco ostatním základním státním pravomocem nedává důraz.

Tabulka 1: Postoj FN k evropské integraci základních státních pravomocí

Oficiální pozice strany			
	Vojenská bezpečnost	Veřejné finance	Veřejná správa
Národní identita	ne	ne	ne
Národní suverenita	ne	ano	ne
Výjimka z práva EU	ne	ano	ne
Politizace	ne	ano	ne
Míra politizace			
	Vojenská bezpečnost	Veřejné finance	Veřejná správa
Politizace	ne	ano	ne
Spojení se suverenitou	ne	ano	ano
Spojení s identitou	ne	ne	ne
Jednání strany			
	Vojenská bezpečnost	Veřejné finance	Veřejná správa
Dle očekávání	ano	ano	ano

Míra politizace byla zkoumána na základě tiskových zpráv, které FN publikuje na své webové stránce. Analýza zde ukázala, že tematika evropské integrace základních státních pravomocí se objevila pouze v 2,02 % ze všech zveřejněných tiskových zpráv ve sledovaném období. To ukazuje na pouze velmi nízkou míru politizace této problematiky. Z tohoto malého podílu to navíc bylo 79 % všech prohlášení, která byla věnována oblasti veřejných financí, 17,9 % veřejné správě a pouze 3,1 % vojenské bezpečnosti. Veřejné finance byly tedy ze všech základních státních pravomocí tou nejpolitizovanější, zatímco evropské integraci vojenské bezpečnosti nebyla věnována téměř žádná pozornost. Když byla tisková prohlášení zanalyzována i po obsahové stránce, ukázalo se, že oblast evropská integrace veřejných financí byla v 41,3 % případů spojena s ohrožením suverenity a u veřejné správy to bylo 35,3 %. U vojenské bezpečnosti byl počet analyzovaných případů tak malý, že zjištění nemělo žádnou vypovídající hodnotu. Evropská integrace ani jedné ze základních státních pravomocí nebyla v tiskových prohlášeních spojena s ohrožením národní identity.

Jednání FN se ve výzkumu ukázalo být v souladu s oficiální pozicí strany a rétorikou, kterou strana používá ve svých tiskových zprávách. V obecném měřítku tento závěr platí pro všechny tři pravomoci, nicméně u veřejných financí bylo zaznamenáno odlišné chování zástupců FN v EP. Strana si totiž vytvořila výjimku, a to pro potírání daňových úniků na unijní úrovni. V této oblasti je FN ochotna podílet se na vytváření politiky v EU a její následné přijímání členskými státy EU.

Ukázalo se tedy, že problematika evropské integrace základních státních pravomocí obecně není významnou součástí politiky, kterou FN prosazuje. Samozřejmě má v této tématice utvořený postoj, nicméně jej příliš často neakcentuje ve svých programových prohlášeních, tiskových zprávách, ani při jednání v EP. Skutečnost, že nejčastěji zmiňovanou základní státní pravomocí byly veřejné finance, ukazuje na to, že FN nejspíše vnímá jako velký problém zejména ty pravomoci, které jsou již integrovány na úroveň EU, jako je právě monetární politika, spíše než možnost, že by mohly být integrovány i další z nich. Ačkoli takovou evropskou integraci odmítá, věnuje svoji pozornost spíše jiným tématům. Pozoruhodně se pak FN chová ohledně fiskální politiky, jejíž evropskou integraci sice odmítá, ale v jejích dílčích částech připouští unijní spolupráci, k níž dokonce aktivně přispívá. Pro toto chování autorka nachází dvě možná vysvětlení. Tím prvním je to, že se strana chová pokrytecky a možnost spolupráce na úrovni EU připouští v oblastech, ve kterých se jí to politicky hodí, a druhým pak to, že FN nemusí být tak tvrdě euroskeptickou stranou, jak se dosud zdálo. Na základě skutečnosti, že FN svoje neobvyklé chování na unijní úrovni FN nijak neskrývá, ale právě naopak tematiku politizuje ve svých tiskových prohlášeních, se autorka přiklání k tomu, že pravděpodobnějším vysvětlením je to druhé. Na druhou stranu druhé vysvětlení nevylučuje to první a naopak, a proto autorka připouští možnost, že platná mohou být obě zároveň a jedno druhé doplňovat.

Zajímavým zjištěním tohoto výzkumu je také to, že se FN příliš nezabývá možností evropské integrace obrany a v otázce vojenské bezpečnosti se věnuje spíše vnitřní politice. Ačkoli se strana zjevně staví proti těmto integračním tendencím, žádným způsobem tuto problematiku nepolitizuje. To by mohlo být způsobeno tím, že evropské obyvatelstvo

v současnosti v oblasti bezpečnosti a obrany požaduje větší míru evropské integrace. Ukázala to poslední ze série průzkumů veřejného mínění Eurobarometr. V EU vyjádřilo 68 % respondentů preferenci, aby EU v oblasti bezpečnosti a obrany zasahovala více než dosud, a ve Francii to bylo dokonce 71 % respondentů. (Eurobarometr 2017) Existuje proto možnost, že kdyby FN začala politizovat svůj odmítavý postoj vůči unijní spolupráci ve vojenské bezpečnosti, mohla by ztratit na volebních preferencích.

Podle zjištění našeho výzkumu se FN zabývá evropskou integrací veřejné správy v jen velmi omezené míře, a pokud to dělá, pak spíše obecně a bez konkrétních detailů. To je pravděpodobně způsobeno tím, že evropská integrace veřejné správy probíhá jen velmi pomalu a nenápadně. Integrační momenty, které by mohla FN kritizovat, nastávají jen velmi zřídka, a tak straně nezbývá než vytvářet obecný diskurz ohledně evropské byrokratizace, „unijním diktátu“ nebo způsobu, jímž unijní instituce podléhají lobbingu. Pravomoci, které přebírají unijní agentury, pak strana nechává téměř bez komentáře. Autorka tato zjištění výzkumu vysvětluje tak, že evropská integrace veřejné správy je pomalá a nenápadná do takové míry, že uniká i pozornosti FN.

Závěr

Předkládaná diplomová práce se zabývala analýzou postoje francouzské Front National k evropské integraci základních státních pravomocí, tedy vojenské bezpečnosti, veřejných financí a veřejné správy. Cílem práce bylo zanalyzovat, jaký vztah FN má nejen k evropské integraci jednotlivých základních státních pravomocí, ale také zda se tento nějakým způsobem liší na třech různých úrovních vyjádření postojů této strany k daným problematikám. Hledisky analýzy bylo zkoumání oficiální pozice strany, míry politizace základních státních pravomocí v jejích tiskových zprávách a jednání strany při hlasování o legislativních návrzích a usneseních Evropského parlamentu.

Na základě odborné literatury byl v prvních dvou kapitolách vystavěn teoretický rámec práce, na jehož základě byla formulována hypotéza. Aby ji bylo možné co nejlépe ověřit, byly na základě teoretických východisek formulovány také čtyři výzkumné otázky. Ty vytvořily rámec pro následnou analýzu, jejíž jednotlivé části korespondovaly právě s výzkumnými otázkami.

První výzkumná otázka se dotýkala samého jádra teoretických východisek, která byla popsána zejména v podkapitolách 1.3 a 2.2 a objasňovala teoretickou souvislost mezi evropskou integrací a vnímáním národní identity a suverenity. Otázka testovala, zda FN potenciální evropskou integraci základních státních pravomocí spojuje s ohrožením národní identity a suverenity. Jejím zodpovězením se zabývala dvě první hlediska naší analýzy, a to výzkum oficiální pozice strany a míry politizace základních státních pravomocí. Data představená v těchto dvou částech výzkumu ukázala, že FN evropskou integraci základních státních pravomocí nespojuje s ohrožením národní identity.

Situace se ukázala být odlišnou pro vnímané ohrožení národní suverenity. Na evropskou integraci veřejných financí bylo pohlíženo jako na ohrožení národní suverenity v obou dvou hlediscích výzkumu, tedy jak v programových, tak tiskových prohlášeních strany. Obdobný závěr bylo možné udělat pro veřejnou správu po obsahové analýze tiskových prohlášení týkajících se její evropské integrace. U vojenské bezpečnosti se spojování její

evropské integrace s ohrožením národní suverenity částečně prokázalo v programových prohlášeních. Spojitost mezi evropskou integrací základních státních pravomocí a ohrožením národní suverenity se tak ukázala být poměrně silná.

Vnímání evropské integrace základních státních pravomocí jako ohrožení národní suverenity se ale zcela zřejmě neprokázalo nijak silně, a to ani u všech základních státních pravomocí, natož pak na obou úrovních výzkumu. Na první výzkumnou otázku i přesto lze odpovědět, že v případě národní suverenity FN na určité úrovni spojuje potenciální integraci základních státních pravomocí s jejím ohrožením. V případě národní identity se však takové spojení neprokázalo.

Druhá výzkumná otázka se věnovala tomu, zda FN v oblastech základních státních pravomocí prosazuje nějaké výjimky z práva EU, a odrážela se zejména od podkapitoly 1.2, jež se zabývala podobou diferenciací integrace základních státních pravomocí a její typologií. Teoreticky bylo očekávatelné, že FN bude prosazovat nějakou míru diferenciací evropské integrace základních státních pravomocí. Výsledky naší analýzy programových prohlášení ukázaly, že FN prosazuje pro Francii výjimku pouze v případě monetární politiky, jejíž pravomoci již na evropskou úroveň přeneseny byly. Skutečnost, že strana neprosazuje výjimky z evropského práva i v jiných oblastech politiky, například ve fiskální nebo obranné politice, ukazuje na to, že se FN v tomto ohledu nechová proaktivně a pravděpodobně nejdříve čeká na reálné integrační tendence.

Třetí výzkumná otázka se zabývala tím, zda FN evropskou integraci základních státních pravomocí nějakým způsobem politizuje. Tato výzkumná otázka vycházela zejména z podkapitol 2.3 a 2.4. Ta první se věnovala tomu, jaká témata vnášejí euroskeptické strany do politické soutěže a proč to dělají, zatímco druhá se zaměřovala konkrétně na to, jak s touto problematikou pracuje Front National. Politizace problematiky základních státních pravomocí ze strany FN by ukazovala na to, že strana tyto pravomoci opravdu vnímá jako základní a neoddělitelné od státu.

Analýza však významnou politizaci problematiky základních státních pravomocí neprokázala. Ačkoli byly oblasti veřejných financí, vojenské bezpečnosti i veřejné správy zaznamenány jak v programových prohlášeních, tak v tiskových zprávách FN, v žádném případě se neprojevíly jako témata, která by mezi ostatními vystupovala jako nejdůležitější či silně artikulovaná. Politizace všech pravomocí se ukázala být jen velmi nízká, ba dokonce téměř nepatrná. Nejpolitizovanější základní státní pravomocí byly zcela bezpochyby veřejné finance, které se objevovaly v programových prohlášeních strany, a to zejména na počátku sledovaného období. K jeho konci tendence k jejich zmiňování spíše klesala. Evropská integrace vojenské bezpečnosti a veřejné správy byla v obou typech materiálů také zaznamenána, ale v o poznání menší míře, a v porovnání s jinými tématy byla vskutku zmiňována naprosto minimálně. Výsledky našeho výzkumu tedy ukazují, že FN sice problematiku evropské integrace základních státních pravomocí politizuje, ale v tak nepatrné míře, že o výsledcích takové politizace lze spíše pochybovat. Zdá se tedy, že FN evropskou integraci základních státních pravomocí nevnímá jako zásadní téma.

Poslední výzkumná otázka byla zaměřena na to, zda se postoje FN nějakým způsobem projevují při jejich hlasování v EP. Otázka vycházela zejména z teorie popsané v oddíle 2.4.2, jenž byl věnován roli, kterou poslanci EP za FN v Parlamentu zastávají a jak k ní přistupují. Jejich tendencí je setrvávat v opozici, přistupovat ke svým funkcím aktivně a zastupovat v EP francouzské národní zájmy. Tato výzkumná otázka sloužila jako kontrolní a zkoumala, zda FN ve svém postoji udržuje kontinuitu i v Evropském parlamentu.

Výzkum ukázal, že EP je místem, kde se zástupci FN problematice evropské integrace základních státních pravomocí poměrně věnují. Ve svých postojích a prosazovaných politikách přitom zachovávají pozice, které strana dříve formulovala ve svých programových a tiskových prohlášeních. Front National v tomto ohledu vykazovala vysokou míru kontinuity v politice, kterou prosazuje. Na poslední výzkumnou otázku lze tedy odpovědět, že postoje Front National se při hlasování v EP projevují, a to v souladu s dříve artikulovanými východisky strany.

Zodpovězení série výzkumných otázek ukázalo, že postoj Front National k evropské integraci základních státních pravomocí není zcela jednoznačný. Zatímco ji FN spojuje s ohrožením národní suverenity, již tomu tak není pro národní identitu. Také prosazování výjimek z práva EU bylo prokázáno pouze tu politiku, která již byla na evropskou úroveň integrována, tedy politiku monetární, zatímco v jiných oblastech strana žádné výjimky neprosazovala. A míra politizace, kterou FN problematice evropské integrace vojenské bezpečnosti, veřejné správy a veřejných financí věnovala, byla jen velmi nízká a u vojenské bezpečnosti a veřejné správy spíše nepatrná. Pouze na čtvrtou výzkumnou otázku bylo možné odpovědět zcela jednoznačně, že strana své postoje k evropské integraci základních státních pravomocí při hlasování v EP projevuje. Tato série výzkumných otázek přispěla k ověření hypotézy, nicméně nejednoznačné odpovědi, které pro ni byly nalezeny, samy o sobě hypotézu nedokázaly ani potvrdit, ani vyvrátit.

Hypotéza práce předpokládala, že se francouzská Front National bude vůči evropské integraci základních státních pravomocí vymezovat negativně, a to na základě spojitosti mezi základními státními pravomocemi a národní identitou a suverenitou, jež se FN snaží ochraňovat. Analýza představená v třetí kapitole této práce prokázala, že Front National se vůči evropské integraci vojenské bezpečnosti, veřejných financí i veřejné správy vskutku vymezuje negativně. Potvrzením tohoto postoje byla nejen výjimka z práva EU, který strana pro Francii prosazuje v oblasti monetární politiky, ale také negativní postoj strany vůči evropské integraci veřejných financí, vojenské bezpečnosti i veřejné správy. Ten byl konstatován po obsahové analýze programových a tiskových prohlášení a prozkoumání jednání zástupců FN v EP.

Spojitost mezi základními státními pravomocemi a národní identitou však potvrzena nebyla, zatímco ta s národní suverenitou ano. Právě z toho důvodu, že výzkum nepotvrdil vztah mezi základními státními pravomocemi, euroskeptickými postoji a identitou, hypotézu nelze potvrdit. V teoretických východiscích to totiž byla zejména identita a její vnímání, o něž se vztah mezi základními státními pravomocemi a euroskepticismem opíral. Samotná hypotéza se snažila ověřit předpoklad, že identita předpovídá podporu

evropské integraci přinejmenším stejně jako ekonomická racionalita, tedy že politický euroskepticismus je nejméně stejně důležitý jako ten utilitární. Politický euroskepticismus by se pak měl projevovat zejména u osob vnímajících vlastní národní identitu jako exkluzivní, což by měli být především stoupenci Front National. Tato teoretická rovina však v našem výzkumu nebyla potvrzena. Skutečnost, že analýza prokázala pouze vztah mezi základními státními pravomocemi a národní suverenitou, ukazuje pouze na to, že FN dotčené státní pravomoci opravdu řadí mezi ty základní. Pro stranu to však nemusí být výlučně tři definované pravomoci, které pro ni jsou těmi základními, ale právě naopak.

Na základě těchto závěrů analýzy tedy předkládaná práce stanovenou hypotézu vyvrací. To autorku vede k závěru, že teoretické koncepty, které byly popsány v prvních dvou kapitolách této práce, je třeba nadále řádně ověřovat po empirické stránce tak, aby mohla být ověřena jejich platnost a výzkum ve výsledku posunut do roviny vskutku obohacujících poznatků. Analýza provedená v předkládané práci teoretické koncepty nepotvrzuje, což naznačuje, že si FN žádný koncept podobný základním státním pravomocem sama pro sebe nevymezila a její evropská politika je vytvářena spíše na základě jiných vzorců.

Důležitým faktorem, jenž významně ovlivnil psaní předkládané práce, byla využitá literatura. Zatímco euroskepticismem se zabývá velmi široká paleta autorů, a vzájemná konfrontace jejich děl tak nebyla žádným způsobem problémová, u základních státních pravomocí byla autorka velmi závislá na díle Genschela a Jachtenfuchse, které se této problematice jako jediné věnuje komplexně. Předpoklady a závěry tohoto díla bylo velmi obtížné konfrontovat s jinými, a proto bylo také složitější nahlížet na tento výchozí sborník kritičtěji. Podobně tomu bylo i u jiných odborných článků, z nichž vycházela teoretická východiska předkládané práce, jako například u článku Hooghe a Markse, který byl pro psaní této práce zcela zásadní. I tato nemožnost zasazení problematiky základních státních pravomocí do širšího kontextu však autorku vedla k tomu, aby se tyto předpoklady pokusila empiricky ověřit. Chtěla tím přispět k tomu, aby byla možnost kritičtějšího

náhledu na tyto teoretické koncepty přístupnější a v konečném důsledku přispět také k jejich ověření.

Při vypracovávání analytické části této práce se jako značně problematická ukázala nedostupnost programových prohlášení strany, která měla být ve sledovaném období zkoumána. Autorka jich našla jen omezený počet, a i když se je pokusila u Front National vyžádat, nedočkala se odezvy. V plném rozsahu se autorce podařilo zajistit pouze programová prohlášení pro prezidentské volby a parlamentní volby z roku 2017, přičemž pro předchozí volby bylo nutné konzultovat webové archivy, které nefungovaly s plnou spolehlivostí. Tato skutečnost potenciálně mohla negativně ovlivnit výsledky první části výzkumu, které by mohly být odlišné, kdyby autorka měla k dispozici programy strany do veškerých voleb, které ve sledovaném období proběhly.

Z hlediska dalších možností výzkumu by bylo vhodné zabývat se vzorci, na jejichž základě FN vytváří svou evropskou politiku. Odhalení jejich podoby by pomohlo osvětlit, jakým způsobem FN o evropské integraci pravomocí obecně uvažuje. Další analýza této problematiky by zároveň měla ověřit, které státní pravomoci FN opravdu chápe jako základní, a zohlednit a zahrnout přitom také hledisko vnímání národní identity a suverenity. Budoucí výzkum by také mohl zahrnout více komunikačních kanálů, v nichž FN může definovaná témata politizovat. To by například mohly být mediální prostředky či tiskové konference strany. Je možné, že by tak mohla být odhalena vyšší míra politizace daných témat, a mohlo by tak být dosaženo odlišných závěrů analýzy. Pro další ověřování teoretických konceptů popsaných v předkládané práci je také do budoucna velmi důležité, aby byly provedeny obdobné kvalitativní analýzy i v jiných národních podmínkách a u jiných euroskeptických stran. Dle názoru autorky předkládané práce by měly být v budoucnu zkoumány další přední euroskeptické strany EU, jako je například případ britské Strany nezávislosti Spojeného království (UKIP) nebo nizozemské Lidové strany pro svobodu a demokracii (VVD). Bylo by také zajímavé doplnit výzkum o současný kontext středoevropského prostoru, kde by mohly být předmětem zkoumání postoje například slovenské Lidové strany Naše Slovensko nebo maďarského Hnutí za lepší Maďarsko (Jobbik).

Seznam pramenů a literatury

Prameny

European Commission. 2016. *COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS: European Defence Action Plan.* (online, pdf). Dostupné z: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/20372/attachments/2/translations/en/renditions/pdf> [citováno 06-03-2017, v textu jako Akční plán evropské obrany]

European Commission. 2016. *The State of the Union 2016: Towards a Better Europe – A Europe that Protects, Empowers and Defends.* (online) Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3042_en.htm [citováno 06-03-2017, v textu jako Projev o stavu Unie 2016]

European Council. *European Council meeting (15 December 2016) – Conclusions.* (online, pdf) Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2016/12/20161215-euco-conclusions-final_pdf/ [citováno 17-03-2017, v textu jako Závěry Evropské rady prosinec 2015]

Evropská rada. 2017. *Zasedání Evropské rady (22. a 23. června 2017) – závěry.* (online, pdf) Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2017/06/22-23-euco-conclusions_pdf/ [citováno 20-07-2017, v textu jako Závěry Evropské rady červen 2017]

Evropský parlament. 2015. *Zavedení transparentnosti, koordinace a konvergence do politik v oblasti daně z příjmu právnických osob (rozprava).* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=CRE&reference=20151215&secondRef=ITEM-011&language=CS&ring=A8-2015-0349> [citováno 16-07-2017, v textu jako Rozprava EP 1]

Evropský parlament. 2016. *Evropská obranná unie (krátké přednesení)*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20161121+ITEM-015+DOC+XML+V0//CS> [citováno 16-07-2017, v textu jako Rozprava EP 2]

Evropský parlament. 2016. *Interinstitucionální dohoda o zdokonalení tvorby právních předpisů (rozprava)*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=CRE&reference=20160308&secondRef=ITEM-013&language=CS&ring=A8-2016-0039> [citováno 16-07-2017, v textu jako Rozprava EP 4]

Evropský parlament. 2016. *Provádění společné bezpečnostní a obranné politiky (rozprava)*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20161122+ITEM-012+DOC+XML+V0//CS> [citováno 16-07-2017, v textu jako Rozprava EP 3]

Evropský parlament. 2016. *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2016 o evropské obranné unii (2016/2052(INI))*. (online, pdf). Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0435+0+DOC+PDF+V0//CS>. [citováno 17-03-2017, v textu jako Usnesení EP 1]

Evropský parlament. 2017. *Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 1. června 2017 o návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty uplatňované na knihy, noviny a časopisy (COM(2016)0758 – C8-0529/2016 – 2016/0374(CNS)) (Zvláštní legislativní postup – konzultace)*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0233+0+DOC+XML+V0//CS> [citováno 16-07-2017, v textu jako Usnesení EP 2]

Evropský parlament. *Eurobarometr Evropského parlamentu 2017: Bezpečnost a obrana*. (online, webová stránka) Dostupné z:

http://www.europarl.europa.eu/external/html/eurobarometer-052017/default_cs.htm#security [citováno 17-07-2017, v textu jako Eurobarometr 2017]

Evropský parlament. *Výsledky evropských voleb 2009*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/cs/country-results-fr-2009.html> [citováno 16-07-2017, v textu jako Výsledky evropských voleb 2009 ve Francii]

Evropský parlament. *Výsledky evropských voleb 2014*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/cs/country-results-fr-2014.html> [citováno 16-07-2017, v textu jako Výsledky evropských voleb 2014 ve Francii]

Front National. 2011. *Crise financière : la France doit retrouver sa liberté face aux marchés*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2011/08/crise-financiere-la-france-doit-retrouver-sa-liberte-face-aux-marches/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 2]

Front National. 2011. *Il est temps d'admettre la fin de l'euro et de protéger les Français*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2011/11/il-est-temps-d%E2%80%99admettre-la-fin-de-l%E2%80%99euro-et-de-protoger-les-francais/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 3]

Front National. 2012. *Discours du candidat Hollande sur la Défense : des généralités, mais aucun chiffre !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2012/03/discours-du-candidat-hollande-sur-la-defense-des-generalites-mais-aucun-chiffre/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 18]

Front National. 2012. *Europe : comme les Irlandais, les Français doivent pouvoir s'exprimer !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2012/02/europe-comme-les-irlandais-les->

[francais-doivent-pouvoir-sexprimer/](#) [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 5]

Front National. 2012. *La France ne doit pas être le dindon de la farce des négociations sur le budget européen !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2012/11/la-france-ne-doit-pas-etre-le-dindon-de-la-farce-des-negociations-sur-le-budget-europeen/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 13]

Front National. 2012. *Union européenne : vers le stade ultime de l'Union Soviétique Européenne ?* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2012/06/union-europeenne-vers-le-stade-ultime-de-lunion-sovietique-europeenne/> [citováno 14-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 1]

Front National. 2013. *Adoption hier du "two-pack" : les budgets nationaux sous tutelle d'une Europe totalitaire !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2013/03/adoption-hier-du-two-pack-les-budgets-nationaux-sous-tutelle-dune-europe-totalitaire/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 7]

Front National. 2013. *Hausse massive de la TVA sur les centres équestres : savoir dire NON à l'Union européenne !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2013/11/hausse-massive-de-la-tva-sur-les-centres-equestres-savoir-dire-non-a-lunion-europeenne/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 8]

Front National. 2013. *L'eurocratie contre la Liberté des peuples européens.* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2013/03/leurocratie-contre-la-liberte-des-peuples-europeens/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 6]

Front National. 2013. *La Commission Européenne, cheval de Troie du lobby des OGM.* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2013/11/la-commission-europeenne-cheval->

[de-troie-du-lobby-des-ogm/](#) [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 14]

Front National. 2014. *Élections européennes 2014*. (online, webová stránka) Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20140710215719/http://www.fn-europeennes.fr/> [citováno 11-07-2017, v textu jako Webové stránky FN pro volby do EP 2014b]

Front National. 2014. *L'Euro*. (online, webová stránka) Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20140624212201/http://www.fn-euro.fr:80/> [citováno 11-07-2017, v textu jako Webové stránky FN pro volby do EP 2014a]

Front National. 2015. *Au Parlement européen, le FN lutte contre l'évasion fiscale*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2015/10/au-parlement-europeen-le-fn-lutte-contre-levasion-fiscale/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 12]

Front National. 2015. *Fin de la souveraineté budgétaire Française: la BCE en rajoute une couche !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2015/08/fin-de-la-souverainete-budgetaire-francaise-la-bce-en-rajoute-une-couche/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 11]

Front National. 2015. *Hollande veut un "gouvernement économique européen", nous voulons la souveraineté et un gouvernement au service de la France et des Français !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2015/07/hollande-veut-un-gouvernement-economique-europeen-nous-voulons-la-souverainete-et-un-gouvernement-au-service-de-la-france-et-des-francais/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 10]

Front National. 2015. *La capitulation grecque confirme notre analyse sur l'euro !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2015/02/la-capitulation-grecque-confirme->

[notre-analyse-sur-leuro/](#) [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 4]

Front National. 2015. *Livre numérique : l'Union européenne renchérit l'accès à la Culture.* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2015/03/livre-numerique-lunion-europeenne-rencherit-laces-a-la-culture/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 9]

Front National. 2015. *M. Schulz s'en prend à la Pologne : l'UE de plus en plus dictatoriale !* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2015/12/m-schulz-sen-prend-a-la-pologne-lue-de-plus-en-plus-dictatoriale/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 15]

Front National. 2016. *La Commission Européenne veut imposer plus de réformes structurelles aux Français.* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2016/03/la-commission-europeenne-veut-imposer-plus-de-reformes-structurelles-aux-francais/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 16]

Front National. 2016. *L'Agence européenne de garde-frontières : une nouvelle atteinte aux souverainetés nationales pour sauver Schengen.* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2016/07/lagence-europeenne-de-garde-frontieres-une-nouvelle-atteinte-aux-souverainetes-nationales-pour-sauver-schengen/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 17]

Front National. 2016. *Le Front National s'oppose à la création d'un corps de garde-côtes et de garde-frontières européen.* (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.frontnational.com/2016/06/le-front-national-soppose-a-la-creation-dun-corps-de-garde-cotes-et-de-garde-frontieres-europeen/> [citováno 15-07-2017, v textu jako Tiskové prohlášení 19]

Front National. 2017. *144 engagements présidentiels.* (online, pdf) Dostupné z: <https://www.marine2017.fr/wp-content/uploads/2017/02/projet->

[presidentiel-marine-le-pen.pdf](#) [citováno 10-07-2017, v textu jako Program do prezidentských voleb 2017]

Front National. 2017. *La défense et les armées au cœur du projet pour la France*. (online, pdf) Dostupné z: https://www.marine2017.fr/wp-content/uploads/2017/04/a4_livret_defense.pdf [citováno 11-07-2017, v textu jako Bezpečnostní program 2017]

Front National. 2017. *La politique internationale de la France*. (online, pdf) Dostupné z: https://www.marine2017.fr/wp-content/uploads/2017/03/a4_brochure_discours_mlp_international_paris_2017-1.pdf [citováno 11-07-2017, v textu jako Program pro mezinárodní politiku 2017]

Front National. 2017. *Les élections législatives – Thèmes*. (online, webová stránka) Dostupné z: <https://fnlegislatives.fr/themes/> [citováno 11-07-2017, v textu jako Webové stránky FN pro parlamentní volby 2017]

Front National. *Notre projet: Programme politique du Front National*. (online, pdf) Dostupné z: <https://www.frontnational.com/pdf/Programme.pdf> [citováno 10-07-2017, v textu jako Dlouhodobý program FN]

Larousse.fr. *Ultralibéralisme*. (online, webová stránka) [citováno 14-07-2017] Dostupné z: <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/ultralib%C3%A9ralisme/10910113>

Le Pen, Marine. 2012. *Mon Projet: Pour la France et les français*. (online, pdf) Dostupné z: http://www.frontnational.com/pdf/projet_mlp2012.pdf [citováno 10-07-2017, v textu jako Program do prezidentských voleb 2012]

Ministère de l'intérieur. *Résultats de l'élection présidentielle 2017*. (online) Dostupné z: [https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Presidentielles/elecresult_presidentielle-2017/\(path\)/presidentielle-2017/FE.html](https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Presidentielles/elecresult_presidentielle-2017/(path)/presidentielle-2017/FE.html) [citováno 15-06-2017, v textu jako Výsledky francouzských prezidentských voleb 2017]

Ministère de l'intérieur. *Résultats des élections législatives 2017*. (online) Dostupné z: [https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Legislatives/elecresult_legislatives-2017/\(path\)/legislatives-2017/index.html](https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Legislatives/elecresult_legislatives-2017/(path)/legislatives-2017/index.html) [citováno 25-06-2017, v textu jako Výsledky francouzských parlamentních voleb 2017]

Smlouva o Evropské unii. In: 92/C 191/01. 1992. (online, pdf) Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11992M/TXT&from=CS> [citováno 19-01-2017, v textu jako Smlouva o EU]

VoteWatch.eu. *Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.votewatch.eu/en/term8-bringing-transparency-coordination-and-convergence-to-corporate-tax-policies-motion-for-resolution-v.html> [citováno 16-07-2017, v textu jako Hlasování v EP 2]

VoteWatch.eu. *Towards a definitive VAT system and fighting VAT fraud*. (online, webová stránka) Dostupné z: <http://www.votewatch.eu/en/term8-towards-a-definitive-vat-system-and-fighting-vat-fraud-motion-for-resolution-vote-resolution-2.html> [citováno 16-07-2017, v textu jako Hlasování v EP 1]

Literatura

Anderson, Benedict. 1983. *Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. New York: Verso.

Biard, Benjamin. 2016. „Le Front National et les élections européennes de 2014,“ pp. 413-434 in Jamin, Jérôme. *L'extrême droite en Europe*. Bruxelles: Groupe Larcier s.a.

Brack, Nathalie. 2013. „Euroscpticism at the Supranational Level: The Case of the ‘Untidy Right’ in the European Parliament.“ *Journal of Common*

Market Studies 51, pp. 85–104. [citováno 26-06-2017] Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-5965.2012.02303.x/full>

Brouard, Sylvain, Nicolas Sauger. 2005. „Comprendre la victoire du 'Non' : proximité partisane, conjoncture et attitude à l'égard de l'Europe.“ *Cahiers du CEVIPOF* 42, pp. 121-141. [citováno 06-06-2017] Dostupné z: <http://spire.sciencespo.fr/hdl:/2441/516uh8ogmqldh09h2ci1a03k/resources/2005-brouard-sauger-comprendre-la-victoire-du-non-.pdf>

Dolezal, Martin, Johan Hellström. 2016. „The radical right as driving force in the electoral arena?“ pp. 156-180 in Hutter, Swen, Edgar Grande, Hanspeter Kriesi (eds.). *Politicising Europe: Integration and Mass Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Eliasson, Johan. 2006. „Sweden: Adaptation and Resistance,“ pp. 235-269 in Zeff, Eleanor, E., Ellen B. Pirro (eds): *The European Union and the Member States*. Boulder: Lynne Rienner.

Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs. 2010. „How the European Union constrains the state: Multilevel governance of taxation“ *European Journal of Political Research* 50, pp. 293-314. [citováno 02-04-2017] Dostupné z <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1475-6765.2010.01939.x/abstract>

Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs. 2014. „Introduction: Beyond Market Regulation. Analysing the European Integration of Core State Powers,“ pp. 1-26 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Hainsworth, Paul, O'Brien Carolyn, Mitchell, Paul. 2004. „Defending the Nation: The Politics of Euroscepticism on the French Right,“ pp. 37-58 in Harmsen, Robert, Menno Spiering (eds.). *Euroscepticism: party politics, national identity and European integration*. Amsterdam: Rodopi B.V.

Hallerberg, Mark. 2014. „Why Is There Fiscal Capacity but Little Regulation in the US, but Regulation and Little Fiscal Capacity in Europe: The Global

Financial Crisis as a Test Case,” pp. 87-104 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Harmsen, Robert, Menno Spiering. 2004. „Introduction: Euroscepticism and the evolution of European political debate,“ pp. 13-35 in Harmsen, Robert, Menno Spiering (eds.). *Euroscepticism: party politics, national identity and European integration*. Amsterdam: Rodopi B.V.

Heidbreder, Eva, G. 2014. „Regulating Capacity Building by Stealth: Pattern and Extent of EU Involvement in Public Administration,“ pp. 145-165 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Heywood, Andrew. 2007. *Politics*. Basingstoke (Hampshire): Palgrave Macmillan.

Hooghe, Liesbet, Gary Marks. 2009. „A Postfunctionalist Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining Dissensus“ *British Journal of Political Science* 39(1), pp. 1-23. [citováno 20-05-2017] Dostupné z: <http://www.unc.edu/~gwmarks/assets/doc/BJPS.postfunctionalism.2009.hooghe.marks.pdf>

Igounet, Valérie. 2014. *Le Front National de 1972 à nos jours : Le parti, les hommes, les idées*. Paris: Le Seuil.

Jabko, Nicolas. 2014. „The Divided Sovereignty of the Eurozone,“ pp. 124-144 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Jones, Erik. 2012. „Identity and Solidarity,“ pp. 690-701 in Jones, Erik, Anand Menon, Stephen Weatherill (eds.). *The Oxford Handbook of the European Union*. Oxford: Oxford University Press.

Kořan, Michal. 2008. „Jednopřípadová studie,“ pp. 29-61 in Petr Drulák (ed.). *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál.

Leconte, Cécile. 2010. *Understanding Euroscepticism*. New York: Palgrave Macmillan.

Leuffen, Dirk, Berthold Rittberger, Frank Schimmelfennig. 2013. *Differentiated Integration: Explaining Variation in the European Union*. Palgrave Macmillan: Hampshire.

McLaren, Lauren. 2007. „Explaining Mass-Level Euroscepticism: Identity, Interests, and Institutional Distrust.“ *Acta Politica* 42, pp. 233-251. [citováno 06-06-2017] Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.515.3800&rep=rep1&type=pdf>

Menon, Anand. 2012. „Foreign and Defence Policy: The Sovereignty Obsession and The Quest for Elusive Solidarity,“ pp. 165-180 in Hayward, Jack, Rudiger Wurzel. *European Disunion: Between Sovereignty and Solidarity*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Menon, Anand. 2014. „Defence Policy and the Logic of ‘High Politics’,“ pp. 66-86 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Mérand, Frédéric, Kathleen Angers. 2014. „Military Integration in Europe,“ pp. 46-65 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Milner, Susan. 2004. „For an alternative Europe: Euroscepticism and the French Left since The Maastricht Treaty,“ pp. 59-82 in Harmsen, Robert, Menno Spiering (eds.). *Euroscepticism: party politics, national identity and European integration*. Amsterdam: Rodopi B.V.

Moravcsik, Andrew. 2002. „In Defence of ‚Democratic Deficit‘: Reassessing Legitimacy in the European Union“ *Journal of Common Market Studies* 40 (4), pp. 603-624. [citováno 02-04-2017] Dostupné z <https://www.princeton.edu/~amoravcs/library/deficit.pdf>

Moravcsik, Andrew. 2005. „The European Constitutional Compromise and the Neofunctionalist Legacy.“ *Journal of European Public Policy* 12(2), pp. 349–386. [citováno 07-01-2017] Dostupné z: <https://www.princeton.edu/~amoravcs/library/Moravcsik%20on%20Haas.pdf>

Ojanen, Hanna. 2006. „The EU and NATO: Two Competing Models for a Common Defence Policy.“ *Journal of Common Market Studies* 44 (1), pp. 57–76. [citováno 19-03-2017] Dostupné z <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-5965.2006.00614.x/abstract>

Risse, Thomas. 2005. „Neo-Functionalism, European Identity, and the Puzzles of European Integration.“ *Journal of European Public Policy* 12(2), pp. 291-309. [citováno 21-05-2017] Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13501760500044033>

Rittberger, Berthold, Dirk Leuffen, Frank Schimmelfennig. 2014. „Differentiated Integration of Core State Powers,“ pp. 189-210 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Schelke, Waltraud. 2014. „Fiscal Integration by Default,“ pp. 105-123 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Stockemer, Daniel. 2017. *The Front National in France: Continuity and change under Jean-Marie Le Pen and Marine Le Pen*. Cham: Springer International Publishing.

Taggart, Paul, Aleks Szczerbiak. 2001. „Parties, positions and Europe: Euroscepticism in the EU candidate states of Central and Eastern Europe.” *Sussex European Institute Working Paper* (Vol. 46), pp. 1-39. [citováno 05-06-2017] Dostupné z:

https://is.muni.cz/el/1423/podzim2004/EVS136/um/The_Party_Politics_of_Euroscepticism_in_EU_Member_and_Candidate_States.pdf

Taggart, Paul, Aleks Szczerbiak. 2008a. „Introduction: Opposing Europe? The Politics of Euroscepticism in Europe,” pp. 1-15 in Taggart, Paul, Aleks Szczerbiak. *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism. Volume 1: Case Studies and Country Surveys*. New York: Oxford University Press Inc.

Taggart, Paul, Aleks Szczerbiak. 2008b. „Conclusion: Opposing Europe? Three Patterns of Party Competition over Europe,” pp. 348-363 in Taggart, Paul, Aleks Szczerbiak. *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism. Volume 1: Case Studies and Country Surveys*. New York: Oxford University Press Inc.

Taggart, Paul, Aleks Szczerbiak. 2008c. „Theorising Party-Based Euroscepticism: Problems of Definition, Measurement and Causality”, pp. 238-262 in Taggart, Paul, Aleks Szczerbiak (eds.). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism. Volume 2: Comparative and Theoretical Perspectives*. New York: Oxford University Press Inc.

Topaloff, Liubomir, K. 2012. *Political Parties and Euroscepticism*. New York: Palgrave Macmillan.

Trondal, Jarle. 2014. „The Rise of a European Public Administration: European Capacity Building by Stealth,” pp. 166-188 in Genschel, Philipp, Markus Jachtenfuchs (eds.). *Beyond the Regulatory Polity?: The European Integration of Core State Powers*. Oxford: Oxford University Press.

Seznam použitých zkratk

EBOP	Evropská bezpečnostní a obranná politika
ECB	Evropská centrální banka
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
FN	Front National
HMU	Hospodářská a měnová unie
LR	Les Républicains
MDC	Mouvement des citoyens
MPF	Mouvement pour la France
MRC	Mouvement républicain et citoyen
PCF	Parti communiste français
RPR	Rassemblement pour la République
SBOP	Společná bezpečnostní a obranná politika
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
UKIP	Strana nezávislosti Spojeného království
UMP	Union pour un mouvement populaire
VVD	Lidová strana pro svobodu a demokracii

Příloha 1: Seznam použitých tiskových prohlášení

Veřejné finance

1. L'Italie sous la botte de la Banque Centrale Européenne (8. 8. 2011)
2. Crise financière : la France doit retrouver sa liberté face aux marchés (8. 8. 2011)
3. Marine Le Pen sur le paquet « gouvernance économique » (Parlement Européen) (30. 9. 2011)
4. Crise de l'euro : de Sommet en Sommet, Sarkozy nous mène droit dans le trou (21. 10. 2011)
5. Crise de l'euro : la Slovaquie doit résister aux pressions des ennemis de la démocratie (12. 10. 2011)
6. Nouvelle hausse du budget européen : payer toujours plus pour une Europe en échec ! (21. 10. 2011)
7. Accord de Bruxelles : les Français condamnés à payer toujours plus ! (28. 10. 2011)
8. Il est temps d'admettre la fin de l'euro et de protéger les Français (24. 11. 2011)
9. Taux d'intérêt britanniques inférieurs aux taux allemands : la preuve de l'échec total de l'euro (25. 11. 2011)
10. Euro, immigration, insécurité, asile : l'analyse et les solutions de Marine Le Pen chaque jour confirmées (26. 11. 2011)
11. La descente aux enfers de la zone euro continue, la France doit maintenant proposer une autre issue à ses partenaires européens (6. 12. 2011)
12. Comment l'euro va encore creuser le déficit public français de plus de 36% (22. 12. 2011)
13. Accord européen : Anti-démocratique et anti-économique (31. 1. 2012)
14. Sarkozy : l'Europe contre les peuples (27. 2. 2012)
15. Europe : comme les Irlandais, les Français doivent pouvoir s'exprimer ! (29. 2. 2012)

16. Traité de discipline budgétaire : la fuite en avant d'une Europe contre les peuples (2. 3. 2012)
17. L'Union européenne ressort Bolkestein et veut l'explosion du SMIC : Marine Le Pen appelle les Français à la résistance ! (16. 4. 2012)
18. 7 ans après, l'esprit du 29 mai 2005 se retrouve dans le Rassemblement Bleu Marine (29. 5. 2012)
19. Déclaration écrite (Art. 149.12) de Marine Le Pen sur le sommet européen des 28 et 29 juin 2012 (13. 6. 2012)
20. Pacte budgétaire européen Merkel/Sarkozy/Hollande : nous exigeons un référendum ! (29. 6. 2012)
21. Le Rassemblement Bleu Marine lance une pétition pour l'organisation d'un référendum sur le nouveau Traité européen (24. 7. 2012)
22. Traité européen : le peuple français vaut plus que les décisions du Conseil constitutionnel ! (9. 8. 2012)
23. Anticipons courageusement l'inévitable dislocation de la zone euro (21. 8. 2012)
24. Budget 2013 : vers le crash économique et social pour sauver l'euro (28. 9. 2012)
25. Projet de budget de l'Union européenne : non à la folie dépensière ! (2. 11. 2012)
26. La France ne doit pas être le dindon de la farce des négociations sur le budget européen ! (23. 11. 2012)
27. Grèce et Euro : les Français n'en peuvent plus de payer ! (21. 11. 2012)
28. Budget européen : une baisse insuffisante et en trompe-l'oeil (8. 2. 2013)
29. La commission européenne confirme le marasme de la zone euro mais propose de l'aggraver encore ! (22. 2. 2013)
30. Adoption hier du "two-pack" : les budgets nationaux sous tutelle d'une Europe totalitaire ! (13. 3. 2013)
31. L'eurocratie contre la Liberté des peuples européens (14. 3. 2013)

32. Chômage officiel supérieur à 10% : la nécessité d'un référendum sur l'Union européenne ! (7. 3. 2013)
33. La mise sous tutelle des Parlements nationaux par l'UE : une nouvelle gifle à la démocratie (13. 3. 2013)
34. Chypre : l'inadmissible déclaration de guerre de la BCE à un peuple (22. 3. 2013)
35. Du mépris des institutions européennes... (18. 4. 2013)
36. Réaction au niveau record du chômage en France (25. 4. 2013)
37. Déficits : Bruxelles applique à la France le même chantage qu'à la Grèce (3. 5. 2013)
38. Hollande décrète une nouvelle fois la fin de la crise de l'euro : entre dissimulation et irresponsabilité ! (8. 6. 2013)
39. Schaüble en Grèce : le maître visite l'esclave, dans une Europe source de tensions et de haine (18. 7. 2013)
40. L'euro est un système darwinien (7. 9. 2013)
41. Réaction de Marine Le Pen au projet de budget 2014 (11. 9. 2013)
42. Communiqué de Presse de Florian Philippot, Vice-président du Front National (28. 10. 2013)
43. Hausse massive de la TVA sur les centres équestres : savoir dire NON à l'Union européenne ! (12. 11. 2013)
44. Bruxelles valide le budget national : la France réduite à l'état de province (15. 11. 2013)
45. La consultation fiscale de Jean-Marc Ayrault doit englober la question de l'austérité et de l'euro (25. 11. 2013)
46. Euro cher : Le Président de la BCE donne raison au Front National (15. 4. 2014)
47. La France malade de l'Euro monnaie unique et de l'austérité de Bruxelles (7. 8. 2014)
48. Budget 2015 : La France au bord de l'humiliation (4. 11. 2014)
49. Budget : la lettre de Bruxelles à la France doit être publiée immédiatement ! (24. 10. 2014)
50. Budget : la France prisonnière de l'Union européenne (29. 10. 2014)

51. Grèce : Le Front National, pour le principe du remboursement de la dette ! (4. 2. 2015)
52. La capitulation grecque confirme notre analyse sur l'euro ! (25. 2. 2015)
53. Livre numérique : l'Union européenne renchérit l'accès à la Culture (5. 3. 2015)
54. Les travailleurs frontaliers victimes du racket fiscal et du flicage de l'Union européenne (30. 4. 2015)
55. Système bancaire privé: pour une véritable réforme patriote ! Les Députés "eurosceptiques" font échouer un texte en trompe-l'œil sur une pseudo séparation bancaire en commission des Affaires économiques et Monétaires du Parlement Européen (27. 5. 2015)
56. Pour sauver l'euro, Macron défend la fuite en avant fédérale, anti-démocratique et coûteuse ! (31. 5. 2015)
57. Grèce, euro : l'incompétence des gouvernements français successifs coûte très cher aux Français ! (21. 6. 2015)
58. Hollande veut un "gouvernement économique européen", nous voulons la souveraineté et un gouvernement au service de la France et des Français ! (15. 7. 2015)
59. Marine Le Pen répond à la tribune de François Hollande dans le JDD (19. 7. 2015)
60. Fin de la souveraineté budgétaire Française: la BCE en rajoute une couche ! (28. 8. 2015)
61. Quand la BCE devient la Banque du chantage allemand à l'Euro (17. 9. 2015)
62. Budget 2016 : budget de soumission à l'Union européenne et à l'immigration (30. 11. 2015)
63. Rapport OCDE : l'Union européenne complaisante avec les multinationales et impitoyable avec les peuples (5. 10. 2015)
64. Au Parlement européen, le FN lutte contre l'évasion fiscale (28. 10. 2015)
65. Le président Hollande doit soustraire la France aux lois sur l'Union Bancaire pour protéger les comptes en banque et l'épargne des Français (2. 11. 2015)

66. La BCE continue son plan de relance des marchés financiers (4. 12. 2015)
67. Bruxelles met en danger les ports français ! (28. 1. 2016)
68. Lutte contre l'évasion fiscale mondialisée: l'UE et la France, c'est insuffisant ! (27. 1. 2016)
69. Les mesures de la banque centrale européenne vont favoriser les banques au détriment des autres secteurs de l'économie (11. 3. 2016)
70. Suppression de l'argent liquide : les Français otages des banques (29. 4. 2016)
71. Prémices d'une nouvelle crise bancaire, la réglementation de la finance doit être sérieusement modifiée (8. 7. 2016)
72. "Dérapage budgétaire" : la Commission européenne plus fourbe, bête et méchante que jamais (7. 7. 2016)
73. Seul le Front National récuse le nouvel impôt européen (7. 7. 2016)
74. Grèce : l'Union européenne toujours plus inhumaine (15. 12. 2016)
75. 25 ans du Traité de Maastricht, 25 ans de mensonges et d'illusions (7. 2. 2017)

Vojenská bezpečnost

1. Hollande va-t-il sacrifier ce qu'il reste de notre Défense ? (27. 1. 2012)
2. Discours du candidat Hollande sur la Défense : des généralités, mais aucun chiffre ! (12. 3. 2012)
3. Le Front National s'oppose à la création d'un corps de garde-côtes et de garde-frontières européen (2. 6. 2016)

Veřejná správa

1. La France ne doit pas être le dindon de la farce des négociations sur le budget européen ! (23. 22. 2012)
2. Que les Roms aillent camper chez les commissaires européens (10. 8. 2012)
3. La Commission Européenne, cheval de Troie du lobby des OGM (6. 11. 2012)

4. Commission Européenne et lobby des OGM, une collusion avérée (29. 11. 2013)
5. La France placée sous "surveillance renforcée", Bruxelles confirme son rôle de gardien de prison (5. 3. 2014)
6. Les grands services publics français plus que jamais menacés par l'Union européenne ! (4. 4: 2014)
7. Schulz/Juncker : le grand cirque des eurocrates (26. 6. 2014)
8. Une première session du Parlement européen révélatrice (18. 7. 2014)
9. Barrage de Sivens : Non à la mise sous tutelle du projet par la Commission européenne (26. 11. 2014)
10. Loi Macron : un simple test avant la grande offensive bruxelloise (19. 2. 2015)
11. La gaffe de Moscovici : la preuve que la Commission Européenne dicte sa politique à la France (12. 3. 2015)
12. Bruxelles : Valls au rapport ! (18. 3. 2015)
13. L'Union européenne est la proie des lobbies ! (21. 4: 2015)
14. M. Schulz s'en prend à la Pologne : l'UE de plus en plus dictatoriale ! (16. 12. 2015)
15. La Commission Européenne veut imposer plus de réformes structurelles aux Français (9. 3. 2016)
16. L'Agence européenne de garde-frontières : une nouvelle atteinte aux souverainetés nationales pour sauver Schengen (7. 7. 2016)
17. La Commission européenne peut ranger ses recommandations au placard (23. 2. 2017)

Příloha 2: Seznam použitých legislativních opatření a usnesení EP

Veřejné finance

1. Zpráva o návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní (COM(2015)0135 – C8-0085/2015 – 2015/0068(CNS))
2. Zpráva o návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o trvání povinnosti dodržovat minimální základní sazbu (2015/0296(CNS))
3. Zpráva obsahující doporučení Komisi o zavedení transparentnosti, koordinace a konvergence do politik v oblasti daně z příjmu právnických osob v Unii (2015/2010(INL))
4. Zpráva o rozpočtové kapacitě pro eurozónu (2015/2344(INI))
5. Zpráva o návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní (2016/0010(CNS))
6. Zpráva o návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které přímo ovlivňují fungování vnitřního trhu (2016/0011(CNS))
7. Zpráva o návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty uplatňované na knihy, noviny a časopisy (2016/0374(CNS))
8. Směrem k definitivnímu systému DPH a boj proti podvodům v oblasti DPH (2016/2033(INI))
9. Zpráva o daňových rozhodnutích a jiných opatřeních podobných svojí povahou nebo účinkem (2016/2038(INI))

Vojenská bezpečnost

1. Provádění společné bezpečnostní a obranné politiky (2014/2220(INI))
2. Zpráva o financování společné bezpečnostní a obranné politiky (2014/2258(INI))

3. Zpráva o dopadu vývoje evropských trhů s obranným vybavením na bezpečnostní a obrannou schopnost v Evropě (2015/2037(INI))
4. Vesmírné kapacity evropské bezpečnosti a obrany (2015/2276(INI))
5. Ústavní, právní a institucionální dopady společné bezpečnostní a obranné politiky: možnosti, které skýtá Lisabonská smlouva (2015/2343(INI))
6. Usnesení Evropského parlamentu o doložce o vzájemné obraně (čl. 42 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii) (2015/3034(RSP))
7. Provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky (článek 36 SEU) (2016/2036(INI))
8. Evropská obranná unie (krátké přednesení) (2016/2052(INI))
9. Zpráva o provádění společné bezpečnostní a obranné politiky (na základě výroční zprávy Rady určené Evropskému parlamentu o společné zahraniční a bezpečnostní politice (2016/2067(INI))

Veřejná správa

1. Zpráva k možnému vývoji a změnám současného institucionálního uspořádání Evropské unie (2014/2248(INI))
2. Zpráva o zlepšení fungování Evropské unie využitím potenciálu Lisabonské smlouvy (2014/2249(INI))
3. Představení sboru komisařů a jejich pracovního programu zvoleným předsedou Komise (2014/2811(RSP))
4. Zpráva o uzavření interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí (2016/2005(ACI))

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá analýzou postoje francouzské Front National k evropské integraci tzv. základních státních pravomocí, tedy vojenské bezpečnosti, veřejných financí a veřejné správy. Snaží se přitom ověřit hypotézu, že se Front National vůči evropské integraci základních státních pravomocí vymezuje negativně, a to na základě teoretické spojitosti mezi základními státními pravomocemi a národní identitou a suverenitou, jež se FN snaží ochraňovat. Tato spojitost vychází z teorie euroskepticismu a jeho vazby na základní státní pravomoci skrze národní identitu a suverenitu.

Analýza zahrnuje celkem tři hlediska, která zkoumala, jaký postoj vůči evropské integraci základních státních pravomocí FN zaujímá ve své oficiální pozici, do jaké míry tato témata politizuje, a zda je s těmito východisky v souladu také jednání zástupců FN. Analyzovanými materiály pak byla programová prohlášení a tiskové zprávy strany, a způsob, jímž zástupci FN hlasovali v EP.

Na základě provedené analýzy lze říci, že FN opravdu vůči evropské integraci základních státních pravomocí zaujímá negativní stanovisko. Spojování problematiky s ohrožením národní identity však nebylo potvrzeno, zatímco s ohrožením národní suverenity ano. Právě z toho důvodu, že výzkum neprokázal vztah mezi základními státními pravomocemi, euroskeptickými postoji a identitou, nebylo možné potvrdit ani hypotézu. Závěrečná podkapitola nabízí syntézu poznatků shrnující výsledky analýzy.

Klíčová slova: Front National, základní státní pravomoci, vojenská bezpečnost, veřejné finance, veřejná správa, euroskepticismus

Abstract

This diploma thesis deals with the analysis of the French Front National's stance towards the European integration of so called core state powers: military security, public finance and public administration. It attempts to test a hypothesis which assumes that the Front National has a negative stance towards the European integration of core state powers. This assumption is based on the theoretical connection among the core state powers and the national identity and national sovereignty, which FN endeavours to protect. The connection derives from the theory of Euroscepticism which is related to the core state powers through the national identity and sovereignty.

The analysis tested FN's attitude towards the European integration of core state powers from three viewpoints: the official position of FN, the level to which these topics were politicised and whether the actions of FN's representatives were in line with the former two. The analysed materials were the program statements and press releases of the party, as well as the voting performed by the representatives of FN in the EP.

On the outcomes of the analysis, we can conclude that FN's stance towards the European integration of the core state powers is negative. The connection of the analysed issues and the threat to the national identity was not confirmed, however, the connection of the analysed issues and national sovereignty was. Due to the unconfirmed relation among the core state powers, the Eurosceptic attitude and identity, the tested hypothesis was not verified. The final subchapter of this thesis offers an overview of findings and detailed results of the analysis.

Keywords: Front National, core state powers, military security, public finance, public administration, Euroscepticism